
कविकुलगुरु - कालिदास - संस्कृत - विश्वविद्यालयः

यन्मूले सर्वतीर्थानि यन्मध्ये सर्व देवताः। यदग्रे सर्ववेदाश्च तुलसीं तां नमा
म्यहं ॥१॥ तुलस्यमृतनामासि सदा त्वं केशवप्रिये केशवार्थं विचिन्वामि वरदा भ
व शोभने ॥२॥ वरं दरिद्री बहुशास्त्रपण्डितो न चापि मूर्खो बहुरत्नसंचितः। न नेत्रही
नो कनकैरलंकृतः स्तुलोचनो जीर्णपटेन वेष्टितः ॥१॥
ग्रं ४

Accession No:- ~~400~~ M947
Title:- कीरातार्जुनीय
Author:- भारवी
subject :- poetry
Date:- 1638 A.D.
पत्रे :- 209

(1)

श्रीगणेशाय नमः॥ श्रीसरस्वत्यै नमः॥ श्रीगुरवे नमः॥ ॥ श्रियः कुरूणामधिपस्य पालिनीं प्रजासु वृत्तिं यमयुङ्क्त वेदितुं॥ स वर्णलिङ्गी विदितः समाययौ युधिष्ठिरं द्वैतवने वनेचरः॥१॥ कृतप्रणामस्य महीं महीभुजे जितां सपत्नेन निवेदयिष्यतः॥ न विव्यथे तस्य मनो न हि प्रियं प्रवक्तुमिच्छन्ति मृषा हितैषिणः॥२॥ द्विषां विघाताय विधातुमिच्छतो रहस्यनुज्ञामधिगम्य भूभृतः॥ स सौष्ठवौदार्यविशेषशालिनीं विनिश्चितार्थामिति वाचमाददे॥३॥ क्रियासु युक्तैर्नृप चारचक्षुषो न वञ्चनीयाः प्रभवोऽनुजीविभिः॥ अतो

र्हसि क्षंतुमसाधु साधु वा हितं मनोहारि च दुर्लभं वचः ॥४॥ स किंस

खा साधु न शास्ति योधिपं हितान्न यः संशृणुते स किंप्रभुः ॥ सदानु

कूलेषु हि कुर्वते रतिं नृपेष्वमात्येषु च सर्वसंपदः ॥५॥ निसर्ग

दुर्बोधमबोधविक्लवाः क्व भूपतीनां चरितं क्व जंतवः ॥ तवानुभा

वोयमवेदि यन्मया निगूढतत्वं नयवर्त्म विद्विषां ॥६॥ विशंक

मानो भवतः पराभवं नृपासनस्थोपि वनाधिवासिनः ॥ दुरोद

रछद्मजितां समीहते नयेन जेतुं जगतीं सुयोधनः ॥७॥ तथापि

जिह्मः स भवज्जिगीषया तनोति शुभ्रं गुणसंपदा यशः ॥ समुन्नय

न्भूतिमनार्यसंगमाद्वरं विरोधोपि समं महात्मभिः ॥८॥ स तारि

षड्वर्गजयेन मानवीमगम्यरूपां पदवीं प्रपित्सुना॥ विभज्य नक्तंदिव
मस्ततंद्रिणा वितन्यते तेन नयेन पौरुषं॥९॥ सखीनिव प्रीतियुजोऽनु
जीविनः समानमानान्सुहृदश्च बंधुभिः॥ स संततं दर्शयते गतस्म
यः कृताधिपत्यामिव साधु बंधुतां॥१०॥ असक्तमाराधयतो यथाय
थं विभज्य भक्त्या समपक्षपातया॥ गुणानुरागादिव सख्यमीयिवान्न बा
धतेस्य त्रिगणः परस्परं॥११॥ निरत्ययं साम न दानवर्जितं न भूरि
दानं विरहय्य सत्क्रियां॥ प्रवर्त्तते तस्य विशेषशालिनी गुणानु
रोधेन विना न सत्क्रिया॥१२॥ वसूनि वांछन्न वशी न मन्युना
स्वधर्म इत्येव निवृत्तकारणः॥ गुरूपदिष्टेन रिपौ सुतेपि वा निहं
ति दंडेन स धर्मविप्लवं॥१३॥ विधाय रक्षान्परितः परेतरानशं कि

॥२५॥

निर्वर्त्यति

श्रीराम

नाकारमुपैति शंकितः ॥ क्रियापवर्गेष्वनुजीविसात्कृताः कृतज्ञतामस्य वदंति संपदः ॥१४॥ अनारतं तेन पदेषु लंभिता विभज्य सम्यग्विनियोगसत्क्रियाः ॥ फलंत्युपायाः परिबृंहितायतीरुपेत्य संघर्षमिवार्थसंपदः ॥१५॥ अनेकराजन्यरथाश्वसंकुलं तदीयमास्थाननिकेतनाजिरं ॥ नयत्ययुग्मच्छदगंधिरार्द्रतां भृशं नृपोपायनदंतिनां मदः ॥१६॥ सुखेन लभ्या दधतः कृषीवलैरकृष्टपच्या इव सस्यसंपदः ॥ वितन्वति क्षेममदेवमातृकाश्चिराय तस्मिन्कुरवश्चकासति ॥१७॥ उदारकीर्तेरुदयं दयावतः प्रशांतबाधं दिशतोऽभिरक्षया ॥ स्वयं प्रदुग्धेऽस्य गुणैरुपस्नुता वसूपमानस्य वसूनि मेदिनी ॥१८॥

5

=भीरमहाजक पादि कु वरन्ति भेदर्

=माह=१

मंत्रः यथावच्छः अन्यथा ... नः सुहृदुः उरितिभाव ।=मित्रबलमाह=४

सूणिरूताः १ उद्योगः ४ ...=स्वराष्ट्र व परराष्ट्र वतातमपीस्यात=३

महौजसो मानधना धनार्चिता धनुर्भृतः संयति लब्धकीर्तयः॥ न संहतास्तस्य न भेदवृत्तयः प्रियाणि वाञ्छन्त्यसुभिः समीहितुं॥१९॥ महीभुजा सच्चरितैश्चरैः क्रियाः स वेद निःशेषमशेषितक्रियः॥ महोदयैस्तस्य हितानुबंधिभिः प्रतीयते धातुरिवेहितं फलैः॥२०॥ न तेन सज्यं क्वचिदुद्यतं धनुः कृतं न वा कोपविजिह्ममाननं॥ गुणानुरागेण शिरोभिरुह्यते नराधिपैर्माल्यमिवास्य शासनं॥२१॥ स यौवराज्ये नवयौवनोद्धतं निधाय दुःशासनमिद्धशासनः॥ मखेष्वखिन्नोनुमतः पुरोधसा धिनोति हव्येन हिरण्यरेतसं॥२२॥ प्रलीनभूपालमपि स्थिरायति प्रशासदावारिधिमंडलं भुवः॥ स चिंतयत्येव भियस्त्वदेष्यतीरहो

धातुर्व ...कोनाम ...पकारक ...हितिभा ...

...भ्य ... =स्वरहस्यं ...नच्छिद्रैः ... =३

...र्गर्ने ४ ...तिहताइ ३ ॥३॥ सत्रप्रेतिग्ध ...बमाह ॥३॥

...णपतीर आतापयन १ हिरण्यरेताः ... =२

=महामात्यः ... पुरोहितइत्यमरः=२ =नचैतावता ...योगे ...यति

(6)

दुरे ताबलबद्धरोपिता॥२३॥ कथाप्रसंगेन जनैरुदाहृतादनुस्मृताखंड
लसूनुविक्रमः॥ तवाभिधानाद्व्यथते नताननः सुदुःसहान्मंत्रपदादिवोर
गः॥२४॥ तदाशु कर्तुं त्वयि जिह्ममुद्यते विधीयतां तत्र विधेयमुत्त
रं प्रणीतानि वचांसि चिन्वतां प्रवृत्तिसाराः खलु मादृशांगिरः॥२
इतीरयित्वा गिरमात्तसत्क्रिये गतेऽथ पत्यौ वनसन्निवासिनां॥ प्रवि
श्य कृष्णासदनं महीभुजा तदाचचक्षेऽनुजसंनिधौ वचः॥२६॥ निश
म्य सिद्धिं द्विषतामपाकृतीस्ततस्ततस्त्या विनियंतुमक्षमा॥ नृपस्य मन्यु
व्यवसायदीपिनीरुदाजहार द्रुपदात्मजा गिरः॥२७॥ भवादृशेषु प्रमदाज
नोदितं भवत्यधिक्षेप इवानुशासनं॥ तथापि वक्तुं व्यवसाययंति मान

7

पुस्याप्रमानसी आधयः ... अन्नवस्छिन्नं

रस्तनारीसमयांदुराधयः ॥ २८ ॥ अखंडमाखंडलतुल्यधामभिश्चिरंधृता

भूपतिभिः स्ववंशजैः ॥ त्वया स्वहस्तेन महीमदच्युता मतंगजेन स्रगिवा

पवर्जिता ॥ २९ ॥ व्रजंति ते मूढधियः पराभवं भवंति मायाविषु ये न मायिनः

प्रविश्य हि घ्नंति शठास्तथाविधानसंवृतांगान्निशिता इवेषवः ॥ ३० ॥

गुणानुरक्तामनुरक्तसाधनः कुलाभिमानी कुलजां नराधिपः ॥ परै

स्त्वदन्यः क इवापहारयेन्मनोरमामात्मवधूमिव श्रियं ॥ ३१ ॥ भवंतमेतर्हि

मनस्विगर्हिते विवर्त्तमानं नरदेव वर्त्मनि ॥ कथं न मन्युर्ज्वलयत्युदी

रितः शमीतरुं शुष्कमिवाग्निरुच्छिखः ॥ ३२ ॥ अवंध्यकोपस्य विहंतुराप

दां भवंति वश्याः स्वयमेव देहिनः ॥ अमर्षशून्येन जनस्य जंतुना न जा

तहार्द्देन न विद्विषादरः ॥ ३३ ॥ परिश्रमलोहितचंदनोचितः पदातिरंतर्गि

यताहां ई प्रेमस्नेनियम १ ... मध्यस्तस्य चितेत्याप्यं ई तिपद

... बंध्योफ कावकेशी वाइत्यम० ३

श्रीरामज प्रकृतेप... ग्राह्यमिति ... अ०२ =नवेतिशेषः=

सुरामजयजयराम

रेणुरूषितः ॥ महारथः सत्यधनस्य मानसं दुनोति नो कच्चिदयं वृकोदरः ॥३४॥
विजित्य यः प्राज्यमयच्छदुत्तरान्कुरूनकुप्यं वसु वासवोपमः ॥ स वल्कवासांसि त
वाधुनाहरन्करोति मन्युं न कथं धनंजयः ॥३५॥ वनान्तशय्याकठिनीकृता
कृती कचाचितौ विष्वगिवागजौ गजौ ॥ कथं त्वमेतौ धृतिसंयमौ यमौ वि
लोकयन्नुत्सहसे न बाधितुं ॥३६॥ इमामहं वेद न तावकीं धियं विचित्रर
पाः खलु चित्तवृत्तयः ॥ विचिन्तयन्त्या भवदापदं परां रुजन्ति चेतः प्रसभं ममा
धयः ॥३७॥ पुराधिरूढः शयनं महाधनं विबोध्यसे यः स्तुतिगीतिमं
गलैः ॥ अदभ्र [illegible] दर्भामधिशय्य स स्थलीं जहासि निद्रामशिवैः शि
वारुतैः ॥३८॥ [illegible]र तयो मणिपीठशायिनावरंजयद्राजशिरस्रजां

मनसिर पांजतीरुजोपगेइतिधातोर्ल्टि=६

रितकीकोटुःशमान घामकु४ अश्वीकुशाकुशोदर्भे... अ०२

=वैतालिकैरितिशेषः=

नारीखेषु बर्हिषाम् ॥ ३९ ॥ पुरोपनीतं नृपरामणीयकं द्विजा... ...सिस्साक्षी भ...
...पतं ...प्रोति... त्वं २

रजः ॥ निषीदतस्तौ चरणौ वनेषु ते मृगद्विजालूनशिखेषु बर्हिषां ॥ तदद्य ते वन्यफलाशिनः परं परैति कार्श्यं यशसा समं वपुः ॥ ४० ॥ द्विषन्निमित्ता यदियं दशा ततः समूलमुन्मूलयतीव मे मनः ॥ परैरपर्यासितवीर्यसंपदां पराभवोप्युत्सव एव मानिनां ॥ ४१ ॥ विहाय शांतिं नृप धाम तत्पुनः प्रसीद संधेहि वधाय विद्विषां ॥ व्रजंति शत्रूनवधूय निस्पृहाः शमेन सिद्धिं मुनयो न भूभृतः ॥ ४२ ॥ पुरःसरा धामवतां यशोधनाः सुदुःसहं प्राप्य निकारमीदृशं ॥ भवादृशाश्चेदधिकुर्वते रतिं निराश्रया हंत हता मनस्विता ॥ ४३ ॥ अथ क्षमामेव निरस्तविक्रमश्चिराय पर्येषि सुखस्य साधनं ॥ विहाय लक्ष्मीपतिलक्ष्म

अवगाह...जा... ...वितं ... पुरोगमैः सरप्रथयतः सरपुर...

॥ ५ ॥ ॥ ७ ॥

नियमः३
समयाः शपथाचारकालसिद्धान्तसंविदः ... स्थाने जन्मप्रस्तावयोः कौ०२
वसु ... तिपाठः=५

कार्मुकं जयाय परः सन्तु धीहतावकं ॥४४॥ नसमयपरि[illegible]क्षणं क्षमं
ते निकृतिपरेषु भूरिधाम्नः ॥ अरिषु हि विजयार्थिनः क्षितीशा विदधति
सोपधिसंधिदूषणानि ॥४५॥ विधिसमयनियोगाद्दीप्तिसंहारजिह्मं
शिथिलबलमगाधे मग्नमापत्पयोधौ ॥ रिपुतिमिरमुदस्योदीयमानं दिन
दिनकृतमिव लक्ष्मीस्त्वां समभ्येतु भूयः ॥४६॥ छ ॥ इति श्रीकिरा
तार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारवीकृतौ प्रथमः सर्गः ॥ श्रीगणे
शाय नमः ॥ विहितां प्रियया मनःप्रियामथ निश्चित्य गिरं गरीयसीं ॥ उपप
त्तिमदूर्जिताश्रयं नृपमूचे वचनं वृकोदरः ॥१॥ यदवोचदवेक्ष्य मानिनी प
रितः स्नेहमयेन चक्षुषा ॥ अपि वागधिपस्य दुर्वचं वचनं तद्विदधीत विस्मयं ॥२॥

परेषु २
अगाधे मनु... परशं... ५
... २

=अपकारतत्परेषु ... =८
=नसुहृद ... नेमणा विनिवेजयंती ॥=६

दृष्टो धोतिः अन्य॥ मत्यते अ॥ नीति शास्त्र। यो ... मलावतारे

अन्यत्र गतिं ग्राहणाषाणादिरहितौ वेदुःप्रवेशोऽपि न्यत्र प्रविश्यते। तीर्थं शास्त्रं धरक्षेत्रे पापापानाद्यायः

विस्मयकरत्वे हेतुमाह॥ विषमोऽपि विगाह्यते नयः कृततीर्थः पयसामिवाशयः।
स तु तत्र विशेषदुर्लभः सदुपन्यस्यति कृत्यवर्त्म यः॥३॥ अथ यास्यत्वे हेतुमा
ह॥ परिणामसुखे गरीयसि व्यथकेऽस्मिन्वचसि क्षतौजसां॥ अतिवीर्यवतीव भे
षजे बहुरल्पीयसि दृश्यते गुणः॥४॥ सत्यमेव न तथापि महत्त्वे न रोचते किं
रोमी त्वत्र आह॥ इयमिष्टगुणाय रोचतां रुचिरार्थापि भवते पि भारती॥ ननु
विशेषनिसर्गगुणागरस्या वचने विपश्चितः॥५॥ संप्रति स्वयमुपाल
चतस्रः पितेविवेकिनी न्यपविद्यासु निरूढिमागता॥ कथमेत्य मतिर्वि
पर्ययं करिणी पंकमिवावसीदति॥६॥ किं नः छिन्नमिदानीं यन्नैप लास
से ... त आह॥ विधुरं किमतः परं परैरवगीतां गमिते दशामिमां॥ ७

... श्वेताश्वत ... आन्वीक्षिकी त्रयी वार्ता ... स्थितौ। अर्थानर्थौ तु वार्ता

... स्थितिके तव: कामंदकः॥ यथाह मनुः॥ आन्वीक्षिक्यां तु विज्ञानं धर्माधर्मौ त्रयी ... स्यां नयानयौ

... न्याय्यस्यालं कृत्वा विश्लेषयोरपि वैः अवगाते चालयादेनु ... चगाहते वि॰ १

१ शत्रोः क्षययुक्तौ चिरप्राविन्यां अन्वीयस्यां सत्यां आत्मनः क्षययुक्तौ ४ क्षायोन्मुखः ३ सुसहः ५ उपेक्ष्यस्तःसर्थः अन्यत्र नोप
४ आशुभाविन्यां भूयस्यां सत्यां तदा प्रतिकारं कुरुते

अवसीदति यत्सुरैरपि त्वयि संभावितवृत्ति पौरुषे ॥७॥ अथोपेक्षा का काला
दि[illegible] य उपेक्षेत्याशंक्या नायं उपेक्षा काल इति वक्तुं तेनैव तावल्लोकद्वये
न विवनक्ति ॥ द्विषतामुदयः सुमेधसा गुरुः स्वंततरः सुमर्षणः ॥ न महा
न पि भूतिमिच्छता फलसंपत्प्रवणः परिक्षयः ॥८॥ अथोपेक्षयोरपि मध्ये ए
करस्यादयक्षयोपयोगं तिमुत्कारदानीयुगपत्परिक्ष्यागमेगतिमाह ॥ अ
चिरेण परस्य भूयसीं विपरीतां विगणय्य चात्मनः ॥ क्षययुक्तिमुपे[illegible]
ते कृतीं कुरुते तत्प्रतिकारमन्यथा ॥९॥ तथाप्युपेक्षायां अनिष्टं व्याचष्टे ॥
अनुपालयतामुदेष्यतीं प्रभुशक्तिं द्विषतामनीहया ॥ अपयांत्य चिरा

उन्मुखः ४
ते ४
आशुभाविनी ३
वरप्राविनी ३
विपरीतये २

उपेक्षमाणानां १ वर्द्धिष्यमाणां [illegible] कोशदंडजं तेजः १ अनीहया १ अपसरंति १
सजातापप्रभाव [illegible] यत्तेजः कोशदंडजमित्यम-१

व्रतिपच्चन्द्रे द्वितीयापर्यंते २ कारणं ४ कोशादि... २ श्री...

क्षयं... उदिते ३ ... क्षिप्रकारि... ५ ... प्रकाशे २ सर्वलोकाह्लादः २ ...

महीभुजां जननिर्वादभयादिव श्रियः ॥१०॥ ननु परिक्षीणः कथं प्रबलमभि-
युंक्ते इत्यत्राह ॥ क्षययुक्तमपि स्वभावजं दधतं धाम शिवं विवृद्धये ॥ प्रणमन्त्यन-
पायमुत्थितं प्रतिपच्चन्द्रमिव प्रजा नृपं ॥११॥ ननु प्रभुशक्तिशून्यो साहः
कुत्रोपयुज्यत इत्यत्राह ॥ प्रभवः खलु कोशदण्डयोः कृतपञ्चाङ्गविनिर्ण-
नयः ॥ ... विधेयपदेषु दक्षतां नियतिं लोक इवानुरुध्यते ॥१२॥ ननु मानस-
हस्योत्साहस्य कथमर्थसिद्धिरित्यत्राह ॥ अभिमानवतो मनस्विनः प्रियमुच्चैः
पदमारुरुक्षतः ॥ विनिपातनिवर्त्तनक्षमं मतमालम्बनमात्मपौरुषं ॥१३॥
पौरुषानंगीकारे दोषमाह ॥ विपदोभिभवंत्यविक्रमं रहयत्यापदुपेतमा-

नियतिर्नियमे दैवे यमः ४ सहकारि... अनुसरति ४ पदेष्यवसित... ...

अवश्यंभाविनी

=अभ्युदयस्य २=

पतिः ॥ निपततां लघुता निरायतेरगरीयान्न पदं नृप

...रायं=२ तदलं प्रतिपक्षमुन्नतेरवलम्ब्य व्यवसायवंध्यतां ॥

...नुत्साहेन सह ३ षादेन समं समन्वयः ॥ १५ ॥ ननु समय प्रतीक्ष

धिः प्रतीक्ष्यते कथमाविष्कृत जिह्म वृत्तिना ॥ स्तरा

...नुमय=५ र मांसाधि नरेंद्र संपदः ॥ १६ ॥ अथ तदा देवा स्वयमेव संपद

प्रत्यर्पितं ३ त्कथं रोचते महीयाम् ॥ द्विषतां विहितं त्वयाऽथ वा यदि ल

जननाथ तवानुजन्मनां कृतमाविष्कृत पौरुषैर्भुजैः ॥ १७ ॥

सत्यं १ कार्यसिद्धौ किं क्षात्रेण यथाह मनुः सामदानेन भेदेन समरे

४ स्थास्नु स्थिरतरस्थयाश्रयं॰ ते
पुंसि भक्त न्य सव॰ प्राणाद्यस॰ ४

ने॰ १

प्रथक्॥ विक्रेतुं यते तारीन्न युद्धे नैव कदाचैति॥ न लिं आग्रहेणे त्या
मदसिक्त मुखैव मृगाधिपः करिभिर्वर्त्तयते स्वयं हतैः॥ लघयन्न
न्य३ गन्न महानिच्छति स्त्रति मंत्र॥१८॥ ननु युष्मासि को ला
नत थेत्याज्ञ कमाह॥ अभिमानधनस्य गत्वरैरसुभिः स्था
आचिरांशु विलास चंचला ननु लक्ष्मीः फलमानुषंगि
दृथं३ हेतोः प्राणत्यागः क्रियते केचिज्जीवन्नरो भद्रशतानि
ज्वलितं न हिरण्यरेतसं नय मास्कंदति भस्मनां
॥१८॥ दस्तु न ततः सुखमुज्झति न धाम मानिनः॥२०॥

अद्राहबलारा१

या आपामसिय नेचम ... नथ्यां
धुर्यनिलेनिश्चिते चशाश्वत ... नचुडपायांतरर

चिंतयाकिंतुतेऽस्विनामेषः स्व सौवा याञ्जिगीषु
घराऱ्ध्वनतःप्रार्थयितमगाधिप ॥ प्रकृतिः तु खेसा म
मुन्नतिय या ॥ २१ ॥ नियमयति ॥ कुरु तन्मातमेववि
धमादृतं ॥ ध्रुवमेतदवेहि विद्विषां त्वदनुत्साहहता विप
ऽपशंकाकार्ये यो ॥ दिरदानिवदिग्विभाविता न चे
वायतः ॥ प्रसहेतरणेतवान्तु ऽऽद्विषतां कुः शतमन्युतेऽ
शिवर्दिनफलितमाह ॥ ज्वलतस्तव जातवेदसः सततं वैरिक
विदधातु शमं शिवेतरा रिपुनारी नयनांबुसंततिः ॥ २४ ॥ इति

रोचने चंदने हेम मन्दे गंदर्पणं मणौ ॥ गुरु मांम्ने तथा सूर्य आत पः परे पेत्स ... घ ... तिपुरा णाह३ विस्तारो वि
ग्रहे वाती प्रतिपाद कृत्वा तरन्यत्र मगरु वस्कृतं वातारक्षे पस्करे ३ सुपर्डं तत्रा है ४

णवाधः२
बाधिमल
नाह३

विक्रियसु तमरुतः कोपपरीतमानसं ॥ उपसांत्वयितुं महीपतिर्द्वि
मिवोपचक्रमे ॥२५॥ प्रथमं तावत्स्तुत्यादिभिः प्रसादयति ॥ अ
ह्लवेषु चो हृदय ग्राहिणि मंगलास्पदे ॥ विमलात वविस्तरे
इवाभिहृश्यते ॥२६॥ अथ युग्मेनाह ॥ स्फुटता न पदै
कृतमर्थगौरवं ॥ रचिता पृथगर्थता गिरां न च सा म

माभिप्र३

ता ॥२७॥ उपपत्तिरुदाहृता बलादनुमानेन न चागम
ह्रगाराय असंभवत्तु मुपक्रमेत क्रः ॥२८॥ यदि सा

१९॥

यतामित्याशंक्याह ॥ अविते मत यातथापि
अभिप्राय छंद आशय इत्यमरः २ असंतु ... १ ... वयाः

अवांतरभेद ... मात्रा॥१

तु कृत्येन स्वस्वरूपं स्वयम वशी प्रशमयितुमित्यर्थः॥१ ... कर्तुमार्थेषु॥१ फलोन्मुखे तस्स्य ...

क्षमं शक्यं ... त्रिषु इति विः॥ अक्लेशः॥ सम्पि वियन्ति ...

अवसाययितुं क्षमाः सुखं न विधेयेषु विशेषसंपदः॥२९॥ अस्य विशे

न्तरेणैव प्रवृत्तिं रित्याशंक्याह॥ सहसा विदधीत न क्रियामविवेक

दां पदं॥ वृणते हि विमृश्यकारिणं गुणलुब्धाः स्वयमेव संपदः॥३

हि सिकस्यापि फलसिद्धिः दूरे एवं तावत् विवेकेनेत्याह॥ अभि

लयन् विधिबीजानि विवेकवारिणा॥ स सदा फलशा

लो [illegible] वाधितिष्ठति॥३१॥ नियता विवेकि[illegible] फलसि

वरूच्यर्थं स्तौति॥ [illegible] पयंति [illegible] प्रशम

प्रशमाभरणं पराक्रमः स नयापादितसिद्धि [illegible]

दिति [illegible] स्थितं विमृश्याशापः [illegible] शास्त्रमेव स

अन्यथा विद्वान्पुरुषो नरो भवतीति [illegible]॥२

(margin:) [illegible] सत्याव[illegible] / विमर्शयाः२ / [illegible]चार्यः३ / [illegible]जनने३ / [illegible]क स्तुधुवने / नेरुत्यम४ / [illegible]दायस्तु३ / [illegible]वणं२ / तत्र१

देवादनर्था४ ... तोप अनुचितेः२ निश्चितेनः अन्य ... विवा...

दुरवगाहे१ कार्यानुष्ठाने१ ...सिद्धि५ ...स्पृष्टः१ अक्षतोप आ...

हितेगृहेने स्त्यविधौविवेकिनो॥ सुहृतः परिसुप्त अ

दर्शने॥३३॥ एवंविमृश्य कुर्वतो देवान थगिमानेक

णीयगुणेर्महात्मभिश्चरितेवर्त्मनियच्छतात्मः

गसांविनिपातोपिसमः समुन्नतेः॥३४॥ संवृतियोपि

मोपयिकं गरीयसीं फलनिष्पत्तिमदूषितायति॥ विग

जितको घरयाजिगीषवः॥३५॥ यदुक्तं विजितको घरपा

मित्याह॥ अपनेयमुदेतुमिच्छतातिमिरंरोषमयंधियापुरः॥

निशाकृतंतमः प्रसयानंमुमतापुदीयते॥३६॥ ननु दुर्बल

यत्तुसम्यक्पुपक्रांतं कार्यमिति विपर्ययं ... उपा... देवानप्रे... तिकाम दक...

अभ्युदयं२ ... अथ ... तत्र ...

...पापात्२ आगते४ ... ...उपरिष्ठं४

हा॥मता दुर्लं वारं छ द्विषं स्ना मरी चिका॥४

उन्नतेऽद्वयेः = ४ तृ ष्कपस्सः २ द्वि १ कृ ता कृ तो गौ ऽशोभा मा स्त्र

बलीयस्त्वस्त्रु क्रोधादेव कार्यसि [illegible] आह॥ बलवानपि के

आर यति र [illegible] त्व वंरू णो [illegible] य:॥ क्ष यपक्षर वे दवी: क लो: स क लां

मृ३ विमृश्य कुर्वत: क्रिया कारणमाह॥ समवृत्तिरुपैति मा

ती॥४ तिति मता॥ अधितिष्ठति लोक मोऽजसा स विवस्वानिव मे

दु लो न्यथा करणे अनिष्टमाह॥ कु चिरा प रि ग्र ह: क्षि

य वा जि व स्यता॥ शरदभ्र च लाश्चले ऽन्द्रियैरसुरक्ष्या हि बहु

य:॥३९॥ क्रोधस्य दुष्टता मुक्त्वा तस्य त्यागमुपदिशति॥ किमसा

कल्क तन्वता मनस: क्षोभमुपात्तरंहस:॥ क्रि यु तेपाति रुज्ञ मै रपां स्त्र व

यं गुणे न १ रतया चरी कृत:॥४०॥ श्रुतमप्यधिगम्य ये रिपून्विनयन्ते न

= अविचारं =

तुद्धि हृ ता १ श्रा स्यौ श्रा हा णे १ ५ = गो व रा द्व्डिया धा [illegible]

(२१)

... सेवा ... [illegible] ... र्भ्रैतु जंतु ... ॥
... जातीयः कुलं यूथं तिरश्चां पुंनपुंसकं ... इति कोशानिर

न्मनः ॥ जनयंत्यचिरायसंपदामयशस्तेखलु चापलाश्रयं ॥४१॥ तप
यूश्चैकांहानिरिसाशयेनाह ॥ अतिणनितकालसाघनास्वशरी
बेगेतापिनी ॥ जनवन्नभवन्तमक्षमानयसिद्विरपनेतु म
दुष्टक्रोघइत्यत्तं अथक्षमायागुणानाह ॥ उपका... रकमा
सवः कर्मफलस्यहूरिणः ॥ अनपायिनिबर्हणंद्वि
मस्तिसाधने ॥४३॥ ननुतितिक्षायाः कालक्षेपेसु
वशीकुर्यादित्याह ॥ प्रणतिप्रवणान्विहाय नः स
तसः ॥ प्रणमंतिसदासुयोधनेप्रथमेमानस्टतां

अ

११।

व्यसनाविपदि स्त्रं शोदोषकामलकोपत्तेजं ४ मूढालापदुः
अनुसविते ।
वैनक्ष्यं

न शाकां किमुताधिकर्तुं ॥ न वीक रिष्यत्प पशुष्पदाङ्ःसत्वा
कारः ॥ ४४ ॥ कलापकं ॥ पुनः प्रकारांतरेणा मन्युद्दीपनं च
दिशि स्त्रि सिस्त्र वक्ष्यमाणप्रथसि ज्ञानहेतु सिधनं
प्राप्तासि मान व्यसे नादसख्याद्दतीव दंत व्यसनाद्दकारं ॥
तारू ते आः शर द्वनाकी र्णडवादिरन्हः ॥ ४५ ॥ सश्री डं मेदेरिवा
न्नाद्यर्थमस्त्रैरवत्रासमानः ॥ यशाःक्षयाक्षीं अलार्णवा
अप्रकारामानः र मिवा सिपन्न ॥ ४६ ॥ दुःशासनाम र्षरलो विकीर्णेरिभि विनाः
सागपनाथैः ॥ केशैः कंदर्थ हिनवीर्यसारैःन सएवासिधनं
अथोसिघेयारेव स्तप्रपोतननिवृत्तिपु मरः १ ण

असंनीतिरोषः २

ऐश्वर्यं ४

प्रमादास्
शानन्यो
ही तु
नदौर्बे

॥सिध्येयेसामान्ये आतिमात्रेदुर्धर्षः २ आतं लोघ [illegible] सुचि २
वर्त्यन्ते २ पर्वोत्तार्थकन्येर २ अव्यसत्तिदूषितो २ सत्ताम

अयाप्युपेक्षणेदोषमाह॥ सुक्षजिपज्ञाणसह सतांयस्त्वा मुके
स्यशक्तिः॥ वहन्दयीमपपूर्थिआते म रोयसत्कार हतां निवोक्ति॥
नयवरुणअपिनोजीवयुरित्याह॥ वीतोजस सन्निधिमा
हतांस्तैर्तिमपेक्षमाणाः॥ सामान्येदुःखाइव नस्वदीयाः
थ्युगुपाश्चजेते॥४॥ तथापि मन्ये व कोयं भाव इयत आह॥
णंरिपुभिः र्वमोदौ नगेरिवालून सह मगेइ॥ लोध्रर
रूढादीप्सादि नभो दृवर्तिगमरश्मिं॥५॥ पूर्वैनिर्ये
य [illegible] स्यादिनादोषउक्तः संप्रति व्यवसायिनो गुणाना

यहे भाहिगजानागवे ३ धर्म सेटोप्र वाकेसरयोरिति [illegible] नः २
[illegible]

व्याख्या इति भावः॥

।। सिध्येयेसामान्ये आतिमात्रे सूर्ये २ आतंत्रा सौघ ... न्मसुचि ०२
वर्त्तयन्२२ एवं वेत्तार्थकृन्ये २ अव्यक्तशक्ति दूषितो २ सत्ताम ।

अस्तीति दोषः २

अयाणुपे क्षणे दोषमाह ।। सकल जिपरमाणसहः सतां यस्तत्त्वामुके
स्य शक्तिः ।। वह न्देयीमपपकुलेर्थ आते क रोपसंस्कार कृतानिवोक्तिः ।।
नयत्वकुणा अपि नो ऽ जीवियुरित्याह ।। वीतो ऽ सः सन्निध्येमाव
त्कतौस्त्रतिमपेक्षमाणाः ।। सोमान्ये दुःखाऽवनस्त्वदीयाः
थयुगुपाप्त जते ।। ४९ ।। तथापि मम नैव कोयं भावेऽइयतआह ।।

ऐश्वर्यं ४

णं रिपुभिः व्रीमोदी न्नोगेरिवाल्लू नसदं प्र गेडं ।। त्वोध्व रिदं
रुदादीस्पादि नभोरिव तिग्मरश्मिं ।। ५० ।। पूर्वीनिर्ये
य ... इत्यादिना दोषद्वक्तेः संप्रति व्यवसायिनो गुणानां

प्रमादास्तानत्यो ... हीन्तु ... दौर्व

यहभाहिगजानागाचे ।। धर्मसदोसदके सरयोरिव ... नाः ३
... त्या दिति भावः ।। ... ...

असा... पद पा

पदेषु अमात्यादिषु २ ... आकम्पर स्थापितकरोति

अभूतिक ...नि ५ यश ... मगपस्यादीनि ५

कथं दुर्विनीतस्य शत्रोः सुजेत्वमित्याशंसिद जर्जरत्वादित्याह।
सिंदांगत बहिरंतश्चन्नपस्य मंडलो। अस्तिरू पहरस्यनेतर
मिवार्ण गोरयः ॥५३॥ अनुशासितमित्यनाकुलं नयवर्त्मा
ग्रजं ॥ स्वयमर्थइवाभिवांछितस्तमभीयायपराशरात्मजः ॥
युग्मेनाह ॥ मधुरैरवशानि लंभयन्नपि तिर्यंचि शममनिरीक्षि
तैः परितः पटु बिभ्रदेनसां दहनं धाम विलोकनक्षमे ॥५५॥ सहसोपगत
यं तपसां सूतिरसूतिरेनसां ॥ ददृशे जगतीभुजा मुनिः स वपुष्मा
संचयः ॥५६॥ अथोच्चकैरासनतः परार्ध्यादुद्यन्स धूतारुण वल्क

अप्रभवः २ वराआयत्ततायां चातिवि ४ युधिष्ठिरेण २ मूर्तिमान् ३

आकंपितानि २

महाप्रकल्पात्

वरा आयत्तता
याभ्यानावः

नक्षत्रेमाः ३

शोतेः ४

=दशः २

=विस्तृतं तेजस्सं:=४
=विसृतं=   =मुनिश्रेष्ठे=२   =स्फुरो मतैः=२   =तेनानुमातं=२
=शास्त्रश्रवणं=३   =शाखायां=२

सखुजी=२   रराजकीर्णाकपिशांशुजालः शृंगात्सुमेरोरिव घर्मरश्मिः ॥५७॥ अवि
=शांति=३   विधाय सोऽहिमरिषिवद्दृषिग्रवेद्यगुरुपादं ॥ तदनुमतमलंचकार
शोमदस्थस्तमासनं नरेंद्रः ॥५८॥ विरचितादितस्मितमप्युखवि सा
=बहुधेरस्य=४   स्तिष्ठन्मुनेरभिमुखं स विकीर्णधामा ॥ तन्वंतमिद्धमभितो
जालं लक्ष्मीमुवाह सकलस्य शशांकमूर्तेः ॥५९॥ छ ॥ इति कि
र्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारविकृतौ द्वैपायनागमनो न
॥१३॥   र्गः ॥ छ ॥ छ ॥ छ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥ ततः शरच्चंद्रकरा
त्सिः प्रांशुमिवांशुजालैः ॥ बिभ्राणमानीलरुचं पिशं
अथ धीमान्मुनिर्विनयन्न चतुर्विधः प्राप्य क्रमाहः=२   =अमितमुखं तिष्ठत इति शेषः=१   =पिंगलवर्णा
उन्नतं   =पुरा

विविक्तोपन्तविजनाविस्य॰२ संचारवत्स्यात् पारवपद्ये॰२ स्त्वाहं

र॰.. तःस्त्री दैवेनाम्नायः स्य॰५ अपरिचितानां॰२ सौम्य विश्वासः॰३ आका

यामयैतैमितिया
मसर॰२

स्पष्टता॰१ अभिप्राय॰२ संपूर्णा॰३

तमिवाम्बुवाहं ॥१॥ प्रसादलक्ष्मीं दधतं समग्रां वपुःप्रकर्षेणा-

चेतस्सु समासजन्तमसंस्तुतानामपि तावदार्द्रं ॥२॥ अनु

विविक्तां तन्वन्तमन्तःकरणस्य वृत्तिं ॥ माधुर्यविस्रम्भविशे

षमिवेक्षितेन ॥३॥ धर्मात्मजो धर्मनिबन्धिनीनां प्रसू

तीनां हेतुं तदस्यागमने परः सुः सुखोपविष्टं मुनिमाबभा

अनाप्तपुण्योपचयैर्दुरापा फलस्य निर्धूतरजाः सवित्री ।

दर्शनसंपदेषा वृष्टेर्दिवो वीतबलाहकायाः ॥५॥ अघ

दुघाः ... सत्याशिषः संप्रति ... मिदेवाः ॥ आसंस्तेरैहि

द्विजाग्र्यजन्म ... वबाडवविप्रआलणास्समरः ।   र जौर जौ गुणा ... लोपत

ग

अस्मि

तू

॥१४॥

स्वजनास्समाइत्य ४ सफले २ निर्दाते परमे ३ उद्धैर्न

जातस्त्वय्यागतेवद्धुमानपात्रे॥ धान्ये यंविवर्षत्यपर्जन्ये घानि
सोऽतितनोतिनिर्द्री॥ सेदर्शनेलोकगुरोरमोघं तवासयानेति
॥७॥ ख्यातन्मयःरूखपिहिमघुतोमननिर्रतेनिर्वृतिमे
मुञ्झिसतड्यातिवियोगरवेदं वसन्निधावुध्यसतोवचेतः
दं प्रश्नकुतोहलिलैनस्मास्वधीनंकिमुनिस्पृहाणां॥ न
रं गिरंतेमांस्रोतुमिच्छामुरवरीकरोमि॥९॥ इत्यकेवा
मनः समाधाय जयोपपत्तौ ॥ उदारचेतागिरमित्युदा
सिद्धेनरेंद्रः॥१०॥ आ [illegible] स्वस्यमध्यस्थदोषवुमे

सिद्धो २ दोषावरो १ उदुर्खमुखरावक्तुल

ननु निस्पृहस्य कोयं पक्षपातइत्यत्राह २

चिचीषतां जन्म वतामलघीयसां प्रजो वते सानुसयत्रैः
षु तुल्यरूपा वृत्तिर्विशेषणतयो घनानां गैतथापि निघ्न
धीरतं मे हृदयं गुणोपचे ॥ वीतस्पृहाणामपि मुक्ति
च्युपेषु हि पक्षपाताः ॥ १२ ॥ अथ नरस्य गुणवत्तां देवीपितु
ष्टे षोढयति ॥ सुतानरूपं विमुक्तस्य राज्ञः सुयोधनं
यस्य कृतान्वः सर्वथाबलाद्यामोह विघत्ते विषयान्निला
राज्ञः उत्साहं वर्द्धयति राजो हानिं सूचयति ॥ अहा तुन
म्ने: संशय्य कपादिषु तिष्ठते य: ॥ असाधुयोगा हि

=संदिहस=१ नार वाक्याधि कन्यापमे यबोरि वाधेतिस

प

मुप

जैर्येधस्य वेनाव
नेष्ठते १

त्यविघातं

अविनाशिं३ सभालमितिसंहितस्य २

नीनां विपदां पदानि ॥१४॥ एवं शत्रोरनर्थं संचरत्वास्

तोर्थसिद्धिं सूचयति । पथश्च्युता पोसमितेरि प्रणाधर्म्या

चिराय ॥ त्वया विपत्स्वप विपाचिर म्यमा वि धूतं प्रमपर

विधाय विधं मन्त्रात्मनीनां शमैकवृत्तेर्भवतः छलेन

तत्त्वन्मिति श्री त्वत्सारः कृतोपकारांश्च विद्विषस्त ॥

नां शमाह ॥ लेभ्या परिजीतवं विक्रमेण स्यायांभ्वबी

क्षः ॥ अतः प्रकृतीयविपर्विं विभेदं वकर्षतयाहिरणे

त्रिः समस्तनो दिनाभ्लोकव तुष्टये नैपक्षस्याय

X अथ त्रिरित्या १ X उपाय २ आति...

अपकार ४

धामव्या = ४

= आधिव्याय = २

= तवत्वयेयथं = ३ विप

= कर्तव्यः =

त्रिरावृत्तास्सत
अस्खलितधारा२१
अतिशये२
कर्णे३
रिपुचयः२

एकविंशतिधारा२१ आम्नायाधीने२ ...समन्थ...

सह कृतो जगतीपतीनां हतागुरुर्यस्य स जामदग्न्यः॥ वीर्यो
विवेद शेकर्षमाधारवरागुणानां॥१८॥ यस्मिन्ननेकैश्व
स वंशमह्वानकोपि॥ धुन्वन्धनुः केस्परेण न कुर्यन्मन
जीष्मः॥१९॥ युग्मं॥ लंतमाजाविषुसहतीर्थैः संहतकोप
परिस्फुरल्लोरुशिखाग्रजिह्वं जगज्जिघत्सं तमिवान्तवा
प्यसंरंभनिरस्तधैर्यं पराधेयमाराधितजामदग्न्यं॥ असंस
न येषु जाये तमस्तोरपि पक्षपातैः॥२१॥ अथानन्तरं करणा
नष्टोजननेनयुद्धेनाहः॥ एयासमासादितसाधनेनेसुदुष्कर
= पाशुपताधस्त्रसूपसाधनं

कोपेन३ ज्वरे२

=प्रकर्षलाभाय=२ सीषसादयः१ ष१ आप४ छायांते बाल... गघ३ कार्य

तातपस्यां ॥ एतेदुरापंसमवाप्य वीर्यमुन्मूलितारः कपिकेतनेन ॥२२॥ मं

गायं महामहिम्ना माराधनीतोन्नपदेवतानां ॥ दातुं प्रदानो चित

=प्रवैर्तनी कुर्वत=३ स्त्रीमुपागतः सिद्धिमिवास्मि विद्यां ॥२३॥ युग्मं ॥ इत्युक्तवते

प्रसेदिवांसं तमुपाससाद वे

प्र४ प्रमाणपन्वाकपमसीतशाश्रा ॥ प्रसेदिवांसंतमुपाससादवे

जिष्णुः ॥२४॥ निर्याय विद्यायदिनादिरम्याद्विंबादिवार्कस्य

प्रार्थनिनं वह्निकणावदातादीप्तिः स्फुरत्पद्ममिवाभिप

तयोग्यतमायतस्मैतपः प्रभावाद्वितताभ्रसंघः ॥ येना

॥१६॥ सं समुन्मिमीलेव चिराय चक्षुः ॥२५॥ आकारमो शो

दद्दौ२ ध्यानः सौं ना

साक्षात्कारे१ =मूर्ति=१

२=वक्ष्यमाणमहिमानं=२

समाप्तिर्नियमे ध्याने नियाते च समर्थने इति विश्वः = १

समाप्तिर्नियमे ध्याने नियाते च समर्थन इति विश्वः

राज्ञान्यपेक्षसो चेद्यपक्षे क्षत्रियराजयोरिति वि०

–अनुनिष्ठः ३ –अनुकूलं=

–वक्ष्यमाणं=

दध्यानमतः करणानुरूपं ॥ नियो[illegible] पिष ... न्वादये

निरित्यवाच ॥ २३ ॥ अनेन नयोगेन सामर्थ्य तेनानि ...

विश्वः २

समाचरा चारानुपात्तशास्त्रा जपाप वासान्तिषवे मुनि

समितिशेषः ३

शेषतपः सिद्धिरिस्यात्रायेन नतं निर्दिशं ... ॥ कुरि ...

... त्यैसलोत्त्वयं चारु शिलो ... यंत

वसतयेगो ... दस्तपांसि ॥ शिलो ... पेन महेन्दु रूनु मह ... पि

तिगुहृत्वकस्तो ॥ २४ ॥ इति ... णे ... देशमादेशाद्वाधित ...

... राजा चंद्रेस ... मी

... विश्व २

... कारकुशी ... पि

... १

... व ॥ तेराजरा ... नु चेरोस्यस ... सति ... ॥ इय

तान ति ... तेसा खवादे ... स्पर ... पुण्य जनः सति ...

... अस्मै ३

... नाभिवृत्ते चोमूर्ति ... ४

... पचंद्रम ... क्षत्रियपवचने ... ४ ... लापिः ... तिसाले ... पय ...

... कारस्य ४

... रिति वि...

35

तुजौव[illegible] वेलवादिपिहितोदरे इति अं०२

त्यज्यमानान्२ कार्यगौरवमा[illegible]च्यानिरक्षकस्यर्यः३

विवेकप्रसादं विश्वासयता भुसतो हि योगः ॥३१॥ अथो[illegible]भासेन चि३ अतिभार[illegible] तमप्यदुः२

कुलान् विहीयमानान्तु दयापतेन ॥ गृहघुतीन् दुःखकृतान

शनैः पाडुसुतान्[illegible]पदे ॥३२॥ अंसशयालो[illegible] तकार्यन्तुन्नः ३

गा४ [illegible]स्यमानः ॥ तुल्याद्विसौदिवत [illegible]मनोभिदुःखोतिसारे

दुःसहार ३३॥ अथै वंडे म्याभ्या[illegible]प्यमाणमपि शोकं विवेको

स धैर्यण विश्वास्यतयां मंहर्षेस्ती वादराति प्र[illegible]वाच्च

॥१७॥ दिसुसुतेमघोनः सतेषु नस्थानमस्य शोकः ॥३

श्चतुरोपि दूरं विहाययामानि[illegible]वासरस्य ॥ [illegible]

तेषां निर्विकारचित्तत्वेन३ प्रवर्तकस्यैव धर्मः३

[illegible]प्रवचनत्वेने३

34

सी ना

विस्तावरीध्यातमिवास्तिपदे ॥३५॥ तुषार

णीनगलग्नगम्भीरः ॥ अगूढसौवापपिलो

तुविषेहे ॥३६॥ अकृत्रिमप्रेमरसाभिरामं रामा

मनःप्रसादांजलिना निकामं तग्राहपार्श्वे यमिवैद्र

देनहृतप्रसादावन्याद्विपेनेव निदाघसिंधुः ॥ निरु

कंठमुवाचकृच्छ्रादिति राजपुत्री ॥३८॥ मग्नो द्विषच्छद्म

संभावनोत्सृतेतिमिवाहरिष्यन् ॥ आधिद्विषामातपसां प्र

नामास्पदमुन्मनीस्यः ॥३९॥ अथोनैसुख्यदावसेवीर्थसि

स्फुतिर्दर्सानिसपदित्यम २ निदाघो ग्रीष्मकालेस्याद्दुष्कस्वेदो बुतन्म

स्फुतं क्षमादोपिरा

वृत्तिर्वर्त्तनं तीव्रनमित्य० ४ अपहर न २ अंक: समीपउत्संगचिह्नस्थानापराधे
रितिकें० २ अतिक्र

माह॥ यशोभिगंतुंसुखलिप्सयावामनुष्यसंख्यामतिवर्तितुं
कानामनिच्छियोगस्ताऽसमुत्सुकेवांकेसमुपेतिसिद्धिः॥ ४०
चाविहितस्यमगोप्तुदानस्यमुखस्वन्चसुलैवमोऽपः॥ तेऽलि
हेतेनि प्रतिपद्राणमिवास्मिमाने॥ ४१॥ अधिधिक्षेप
रूपेषपी(या)ब्रीडानतैरामतऽनोपनीतः सेरा
वितानस्कृतं विततं पृथिव्यां यशः समूहन्निव
वद्दानेषु कृतावमर्षस्तन्वन्नाम् कृतामिवसेपु
यतीनामकर्त्विषामरूपावशेष॥ ४३॥
युक्तेःस्मादाव्रतेःकृतेत्राण्यतीत्तमेवि
वजतीः ३

अस्यावितानमक्षे
नमित्यमरः ३
॥१८॥
मधुतक्र्मणिः
स्वदानेक्रमविहि
नित्यमरः २

संकटं नात्वसं बाधस्य :५ स भासमिति सपद
योग्यतां १ सफलां १ सभासु १ सूक्ष्मः २

प२

जनातिरिक्तां सं सावनां मथवितीं क्रियास्सः ॥ सैसंसुनातूपुरूषाधि
धिया दि णां तं समुपैति सं स्यो ॥ ५१ ॥ अय घास्यां सुलन विच पुल्य ापित
अस्माः सुलभ मुद्दिशाति ॥ प्रियेषु ये पार्थ विनापप तोविचिंत्यमानैः कुमे
१२ यात स्य जयापते षा क्रियादानां मघ वाविघातं ॥ ५२ ॥ मागा
निर्बाधः ४ धुमां दं वसन्तसंबाध शिवे पिदरो ॥ मात्सर्यरागो प हतां त सं
हे ४ ष्वपि मानसानि ॥ ५३ ॥ निगमयति ॥ तदा भुकुर्वन्व च न
आम दि सफली कुरूष्व ॥ प्रत्यागतं त्वा स्मि हं तार्थ मेवस्त्व नोपपी
हे तो उदीरितां तामिति याज्ञसेन्या नवी रवां का प्रत विप्र क
ह्रीत्र स्वभा ५ दुःखेनो व्यसने घमितिः मनसि निधायितः १
प ति ॥ =रैपधा १ हतस्ततां २

×तूणीरखड्ग निस्त्रिंश चंद्रहासासिरिष्टय अ०५
दिग्रास्त्ककुस्तिकाष्ठा १
विख्यातः ३ति२ प्रथम २२

तिर्वानोकुरा
चिवैलयं॰२
बाण,मोक्षादि वृ४
तौ नवतौरपवः
तैयपोल

स्रोदरीपेकाष्ठामुदीचीमिव वैस्मरश्मिः॥७५॥अथ
षःपुरः पुरोघसारोपतेक् सेनतिः॥ बभार म्यापिवपुः सञ्जी
रवाप्तिचारिकी॥७६॥उत्तमायुधारोपणेविद्र ण्वम्नस्य
विकर्षणं परैः प्रथितऽयारवकं नकार्मुकं॥अगताववरिहृदि
त्रिंशयुजो महेषुधी॥७७॥यशासे वतिरोदधन्मुहुर्महसाग
तो॥कवचं च सरत्नमुद्वहन्ज्वलितऽयोतिरिवांतरं दिवः॥७८
पस्त्रदर्शितं शिवमुर्वीधिरत्नसंप्रयाच॥हृदयानिसमा
णमुञ्चाषयहेोतपोस्रतो॥७९॥निशेषके॥अनुत्सगुरयदिवं

निर्बाधं२ मूर्तया कीर्त्तयेव४ आच्छादयत्४ खकोश४
तूणोपासंगतूणीर निषंगा इषुधी द्वयो अं०४ ज्योतिस्ताराग्निभाऽवालाद्दक् पुत्र
अंतरंपरिधानीयेबाह्येस्वीये

38

दिशास्तु ककुभः काष्ठा आ ४ वेला कूलविकारयोरितिशाश्वतः
शारदसमये १ [illegible]

= चंचला: = २

= प्रस्थानानंतरं २

= निर्वृंका: ३

स्वरूपहारिभूः २२

नमोऽशासुरकुसुमनिपाते व्योम्नि लक्ष्मीं चितेने ॥
लिंगस्फुरंतौ भुवमनिस्तं तवे लावांचिबाहुः पयोधिः ॥
नीयमहाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारविकृतौ अर्जुनप्रस्थानो
[illegible] ॥ १ ॥ श्रीगणेशायनमः ॥ ततः स कूजत्कलहंसमेखलां
तागुणां ॥ उपाससादोपजनं जनप्रियः प्रियामिवासादित
म्रशालिप्रसवौघशालिनीरपेतपंकाः ससरोरुहांभसः ॥
मस स्थलीरुपायनीभूतशरद्गुणश्रियः ॥ २ ॥ निरीक्ष्यम
[illegible]यो स्तिरन्मीलितपद्मलोचने ॥ हृतप्रियादृष्टिविला

= [illegible] ३

अहृविमवलू मी: २

वि[illegible]

केसरोस्त्रियामित्यमरः४

कलमः शालि...

शान्यः कलमाद्याश्च षष्टिका

लब्धे सतीति शेषः३ स्फुटितानि१

सर्वोऽपि... दयस्ववः

सजम्बु... शफरी विवर्तयः॥३॥ तुतोष पश्यन्कलमस्य सो...

रिणि रामणीयकं॥ सुदुर्लभे नार्हति कोऽभिनन्दितुं प्रकर्ष...

मे॥४॥ नुनोद तस्य स्थलपद्मिनीगतं वितर्कमाविष्कृतफे...

किंजल्कविशदमुच्चकैर्विवृत्तपाठीनपराहतं पयः॥५...

लत्वमायता शनैः शनैः शांतरयेण वारिणा॥ निरीक्ष्य...

नरं गितक्षौमविपांडु सैकतं॥६॥ ततस्त्रिविशालिगो...

पितमन्तरं... वारलं कृतकेसरेणुनाणुना॥ अ...

पासमानयंतीमिव बंधुजीवकं॥७॥ नवातपालोहि...

हक्षत्वदंष्ट्रः पाठीनः

...मरः४

॥२१॥

तोयोत्थितांहितालिनसैकतं सिकतामयमित्यमरः३

बंधुको बंधुजीवकमित्यमरः१

...॥

५ऊधस्तु क्लीबे मापीनमिस्त्रः स्वर्गेषु

लक्ष्याः

अपरराज्ञगोचरस्त्वर्थः ४

शिरीष ३

व्यावृत्ता ४

राद्यमानं ४

जन्म १

वेशौपरितः पयोधरौ॥ चकासयंतीमरविंदजं रजः परिश्र

ता॥८॥ कपोलसंश्लेषि विलोचनं लिषा विरूषयंतीमवतंस

पांडोः करुमस्य गोपिका विलोकयामेनेशरदः कृतार्थता॥

तुपारतः पश्चिमरात्रिगोचरादपारयंतः पतितुं जवेन गां॥

रवेक्षणोत्सुकं गवां गणाः प्रस्नुतपीवरोधसः॥१०॥परीत

यानं दंतमुच्चैःक्षतलिंधुरोधसं॥ददर्श पुष्टिं दधतं सशार

वाधिपं गवां॥११॥ विमुच्यमानैरपि तस्य मंथरं गवां हिमा

बकैः॥ शरन्नदीनां पुलिनैः कुतूहलं गलद्दुकूलैर्जघनैरिवादध

न्नपक्ष्मनां सहैबंधुतां गतानां भयं प्रेम वनेषु विस्तृतः॥ददर्श गोपानुप

हिमानि हिंसततिरि

प्र

यद्यपि एष्ठ वंशा परे चिंक भिल्लमरः तथापि न

बजोगा चाष्व वदेषु चि०५ रुतुत्वे१ मंथ गुणं कर्षणे ४

सुकृते वृषभे वृषः इस०९ अनुलिप्ते २ अंगहारो ग

ड्वः कृतानुकाराणि निवर्गासिर्गुर्विा॥१३॥ परिश्रमं मन्मूर्ध्विलिषट्पदाव

तोदयादर्शितदंतकेसरैः॥ मुखैश्चलत्कुंडलरश्मिरंजितैर्नवा

रोतचारुस्मितैः॥१४॥ निबद्ध निःश्वासविकंपिताधरा लताइवप्र

विपरिलानि ४ वाः॥ व्यपोढपार्श्वैरपवर्त्तितत्रिका विशेषकंपेः पाणिविहार

श्रमालिरेषु बुदनादर्शविनीः ॥ रिवण्डितमनुन्मदयंस्तु यो

श्रम णः ४ न्नेषु मथां विवर्त्तनैर्नदंसुकंभेषु मृदंगमंथरं॥१६॥ स

पीवरस्तनीः परिश्रमक्लांतविलोचनोत्पलाः॥ निरीक्षि

॥२२॥ कंवीरशिविरत्ताइव वारयोषितः॥१७॥ वृत्तापं॥ पपातपू

ख्नतां घोषमुत्क्रांतिवलत्पलपदः॥ रथ्यौसीमंतितसांद्र कद

...पंके पाल गोसंख्या गोधुगाभीर वल्लवा इत्यमरः २ वारस्त्री गणिका वेश्या इस०२ ड

वेशाखमंथमंथानमंथानो मंथदंडके इति अ०४ ग०१

मंडपोस्त्रीजनाश्रयश्च समम·२ लोलत्वं ... पाः·३ वीरुधो म्ह ... श्री ... मे तरसे इंगितस्य वस्य स्यम·१

...मीणि फलैः लाभैः·५
...षु बालभावं च नेफलैर्मितिवं·५

...रूह कृतान्याथः॥१८॥ जनेरूपयाममनिं घ्यकर्मणि विविक्तभावेंगितसूच
...निवेशवीरुधः॥१९॥
...ना:॥२०॥ ...शी भ्रममंडपापमाः सपुष्पनला स
...स्य शरद्गुणास्त्रियं शरद्गुणालोकनलोल चक्षुषं॥ उवाच यक्षस्त
...गानहिंगितज्ञो वसरे वसीदति॥२०॥ इयं शिवाया नियतेरिवा
...तीऽगतः क्रिया फलैः॥ अयं श्रियं पार्थ पृथु वयो तु ते शरत्
...ता रिदा॥२१॥ उपैति सस्यं परिणामरम्यता नदीरनौद्धत्यमपं
...र्गुणैः संप्रति संस्तव स्थिरं तिरोहितं प्रेमघनागमश्रियः॥२२॥
...रविशदाः पतत्त्रिणां ध्वते ऽचापमपयाद पङ्क्तयः॥ तथापि पुष्क
...रम्यता हार्य मपेक्षते गुणो॥२३॥ विपाण्डुभिर्म्लानितया

निर्लनतया।
अन्यच्चदुर्बलतया।

आरोप्यमाणं।

संबोधु ... नः अ॰४ कुंदवानिल शब्देन वर्षर्तु रलक्ष्यत ५

चितिवे॰१ कुणशब्द मलोल्लो ... तिस्त्री भुवणो अन्यस्तेर कुं ६ शब्देन तद् ... लक्ष्यतेर

जेवरस्यम॰३

ता चिराभ्यागुणदे मदामनसि ॥ इयं कुंदवानिलस्तु रलक्ष्यत द्वि

शाता नरालते ॥२४॥ विनियवांछामुचिते मदास्पयादरस्तुकंठ

डनः ॥ भूतिः भयसुन्मदहंसनिस्वनं गुणाः प्रियचेष्टिक

॥२५॥ अमी पृथुस्तंबभृतः पिशंगतां गता विपाकेन फल

विकाशिवप्रोत्साह्संगं चरस्तु चितेनमंतिनिद्राम्भुमिवालिनो निध्यातुमिलि ... ॥५

॥ म्नना लिनी नाम नुरंजितं त्विषा विनिम्नमं भोजपलाशशो ॥

यः स्फुरच्चाति शिखापिशंगितं दुतं धनुः खंडमिवाहि विद्विषः ॥

पांडु संध्यानभि वानिलोद्धतं निरुंधतीः सप्तपलाशजं रजः ॥ अ ॥२३॥

वलोन्मीलितबाणचक्षुषः सपुष्पहासा वनराजियोषितः ॥२८॥

कीनालमम्रतेजीवनेषु धुनेव नमिन्यमर॰३ निवारयंतीः२ निर्वर्णनं तु निध्यानं दर्शनालोकनेक्षणं

संध्यानमुत्तरायं चेत्यम॰२ ... नेत्रस वेसवं अ॰२ ... तासुरे प्यहिः वै॰३

55

हे सास्तु श्वेत ग ह तश्च स्त्रं

अथकारी १ मुषि तं मुं फि तं गाढ मिलम ३ अपरस्त्रियो चरादिदर्थ ४ चाष आभीर

यात्ता २ अ म १

रस्यो २

अदोपतं वेषु न जातवेदसा सितां बुदछेद तिरोहि तातपं । तितांतरं सान्तर
सो करैः किवन न सो वसं सरोऽनवायु नि ॥२९॥ सितच्छदा नाम पदिस्य
तां स्तैर मीषां यथ्यि तोः प नात्रिणां ॥ त्रकु र्व तेवारि दरोच निर्गता
लापनि वामरता दिशः ॥३०॥ कलापे ॥ विहार स्तू मेरक्ति घोषमु
रीरस्लेष्य [illegible] न स्थपड्वः ॥ असत्त नन्धांसि पयः क्षीरं यसु
नीनवें येति चेनवः ॥३१॥ अंगानास्त ति ऽ गदे क्रपावनी वऽ
येस्पे युषी ॥ घुतिसम ग्रोस मितिर्ग वामसाधु पेतिमं त्रैरिवरं
३२॥ कूतावधानं जित बर्हि [illegible] नो स्तुर क्तगोपिगनगोति
घूलामपद्यायस्त्रु पसीन सस्य मस्पे ति न्नगीकदं बकं ॥३३॥

...ती ये कुर्वं
...थमि [illegible]

घर २

दत्तां कुति त्तिरस्ता स्यनु पतिष्ठते
आदि [illegible] पने [illegible] रस्तोत

धारासंपात आसारः अ० २ रा ।। नादिशगात्नमेः
दुष्कृतकर्माणः ३ उ ... गतप्रदेशे

।।२४।।

रयावधीरितः सरोरुहिण्या शिरसा नमन्नपि ।। ३३ ।। पैति भृष्ट
सामनोनुवातमुद्भिन्नां शिखिपाण्डुतो ।। ३४ ।। अमी संमुद्धूतसरोज
साकरेण नवायुना ।। उपात्तगंधं दुश्चरितोद्वापदांगतैनानि
मुखाः ।। ३५ ।। मुखैरसौ विद्रुमभंगलोहितैः शिखाः पिशं
बिभ्रती ।। भुवाबलिवक्रच शिरीषकोमलाधनुभियं गोत्र नि
ति ।। ३६ ।। इति कथयति तत्र नातिदूरादथ ... शोपिहितोष्ठर
विगलितबलभारस्तु कुशासान्निचेयत्र वीक्ष्य मुखांगानिस्थि...
तममनुवनराजिश्यामितोपत्यकान्तं नगमुपरि हिमानीगौरमा

उपासकाडरासना ... मिहर्दम्बचित्य आस्यम
हिमानी हिमसंहतिः

५०

[illegible]पाविते[illegible] चेति अ० ४ समुत्सातं तमिव स्थितं ५ रस्त्र सोम्हर्षवेगयोरिति वि० ४ तपनः सविता रविरि

र.तो ४

[illegible] ग ४

[illegible] नाग ४

[illegible]पर २

ज्जिष्णुः॥ अपगतमदरागस्यानुसस्मार लक्ष्मीमसिततमधरवासो बिभ्रतः
क्षीरपाणेः॥३८॥ ॥छ॥ इति श्रीकिरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भार २
विकृतौ शरद्वर्णनो नाम चतुर्थः सर्गः॥ ॥छ॥ श्रीगणेशाय नमः॥
अथ जयाय नु मेरुमही[illegible]रसंसया नु दिगंतदिदृक्षया॥ अभिययौ
स हिमाचलमुच्छ्रितं समुदितं नु विलंघयितुं नभः॥१॥ तपनमंड
दीपितमेकतः सततनैशतमोवृतमन्यतः॥ हसितभिन्नतमिस्र
रःशिवमिवानुगतं गजचर्मणा॥२॥ क्षितिनभःसुरलोकनि
[illegible]कृतनिकेतमदृष्टपरस्परैः॥ प्रथयितुं विभुतामभिनिर्मितं प्र
जगतामिव शंभुना॥३॥ भुजगराजसितेन नभःश्रिता कनक

=पश्चात्सामहे
स्पर्धयोरन्वि[illegible] रोपस्व समादिति

[illegible]सामर्थ्ये २

प्रतिचयरा ... समग्रवान् ... पाषा ४ शिखरेण १ प्रज्ञातगर्जितैः ४
चय ... गवा वीजवितुं अर्हति १
अंबरगैः ५ तीर्थेषु

विराजितसानुना ॥ समुदितेनिचयेनतडित्वती रुचयता शारदंबुदसंह
मणिमयूखचयांशुकभासुराः सुरवधूपरिभुक्तलतागृहाः ॥ दधत
सांतगोपुरः पुरइवोदितपुष्पवनान्तुव ... ॥ अविरतोज्झितवारि वि
विशङ्कितैरचिरद्युतितेजसा ॥ उदितपक्षमिवारतनिस्वनैः पृथुनितं
लंबिभिरंबुदैः ॥६॥ दधतमाकरिभिः करिभिः क्षतैः समवतारसमैरस
सतटैः ॥ विविधकाममहितामहितांभसः स्फुटसरोजवना जवनानदीः ॥७॥
नवविनिद्रजपाकुसुमत्विषां द्युतिमतां निकरेण महारमनां ॥ निहितसां
ध्यमयूखमिव क्वचिन्निचितकाञ्चनभित्तिषु सानुषु ॥८॥ पृथुकदंबक

अवगाह्य ... अनुकूलाः ... निर २ पद्मरागाणां २
रूपकापुष्पेकाताम्रा पुष्पितैः ... २

Margin: ...ह्यो बहि ... ह्लादं ... तिअ ... तैः ४ ... यामाक ... मरः ४ ॥२५॥ ... तिः १

...पेचनिकुरंबके इत्यमरः । ...नि...ः ५ ...ते ४
...ता... दस्तमा...स्या ... पिको... यम० १ तुषारौ हिमसीकरौ ... तुषारस्तु हिमानि...

...करौज्झितं यथितमालतमालवनाकुलं ॥ ...तुषारतुषारजल
...तसदानसंदाननदंतिने ॥ ७ ॥ रहितरत्नचयान्नशिलो
...पलतालचनानदंतलुवैः ॥ विपुलिनांबुरुहा न सरिद्व
...माननचतंनमही रुहः ॥ १० ॥ व्यथितसिंधुमनारतशीकरै
...कवधूजघनैर्घनैः ॥ फण...मासितो विततंवतो
...तां वकुले कुलैः ॥ ११ ॥ सकुरुचापमनेकमणिप्रसे
...हसितपांडुरिमः ॥ अयि चलोशिखरे रुपबिभ्रतं धनि
...भुनुवांचयं ॥ १२ ॥ विकचवारिरुहं दधतं सरः सकल
...मानसं ॥ नियममात्मजया च...तण्यया...कुलहंस

कदंब...ः ... सस्यादियमः २

अ...वि...
...ते...
...नि...
...स...
यः ४

...सिर्तुलः चत्तं१ चेजापगः१ व्यो नया ... ...ओसमरा। प्रतिक्षपर अली ... ...दयम

...नसं ॥२४॥ गृहहर्म्यमानगणान सितोदिवं ज्वलप
...न्नक्र ग्रान्तुना ॥ नुक्कुरनुल्मरयंतमनुहंपं त्रिपुरहा
...चेनः ॥२५॥ वितत्तसीकररागिभिसिरुच्छितैरूप केरोधवि
...सिः ॥ दधतमुन्नतसानुसमुन्नतां च तस्रितव्यजनामिव
...॥ कुरुवे ॥ अनु चैरे णाचनाधिपतेरथो नगविलोक
...मानसः ॥ सजगे व चने वियमादरान्मुखरतावसरोहि विरा
...१॥ अलमेष विलोकितःप्रजानां सहसा संहतिमंहसां विहंतुं
...लसा स्नधेवकुर्वहि मागोरेरवत्मधिपःशिरोभिः ॥११॥
...दुरधिगमे किंचिदवागमैः सततमसुतरं वर्णयंत्यंतरे ॥ अमुमति

त्रियामाक्षग
दाक्षपत्यमः

मंगतान्न
भवान्नकार्य
धोऽन्य अं

पपतंचातर

॥२६॥

दुस्तर१
आगमरहितैः१ पुराणादिभिः१
सुरेवनतरिहुमरा को१ मध्य भागे१
रवनअधिचितुमशक्या१
ग
२ =पर्यंते मैंतिथेवशेषमोपदेशे विकं ...धीस्तिर...

१=कुन्दारसय जिनोतितो भः दामा=१
उक्तोपे४ ३=कुतविलं बितमाहनक्षोफरो=३ अयः शावि
पनेक्ष:१ कांतसमिपे२ परमात्मानं१

पि नंबदे दिग्व्यापिनं पुरुषमिव परं पद्मयोनिः परं ॥१९॥ चारुचिरपक्ष्म
लालता गृहे रूपलस त्तैरकैर्तलराशिभिः ॥ नयतिसंततमुत्सुकं
रतिमतीरूपकांतमपिप्रियः ॥१९॥ सुलभैः सदा नयवता य
ति गुरुचकाधिपरमैः परमैः ॥ अमुना घनैः क्षितिभृता नातिरा
भाति जगती जगती ॥२०॥ अखिलमिदममुष्य गौरीगुरो
पिनैति मन्येतुलां ॥ अधिवसति सदा यदेनं जनैरविदित
तानीपतिः ॥२१॥ वीतजन्मजरसः परंशुचि ब्रह्मणः पद
छतां ॥ आगमादिव तमोपाहादितः संभवंतिमतयो भवच्छिदः ॥२२॥
पूजासाल
निष्कलंके२
क्ष्णं१ =२स्वरसारविरतिर्ननोरोगभाक् कैलासा१ गौनानि१ रान्नसादिहरघ्ना...
गौ=१
४=प्रनिता...जससेस्दिता=४

(57)

...गेस्याङ्... ...क्षत्र गु णुस पदा ...

...दिबे चे षुस्त्री पाद नस्य वाङ्गा गांधि ... र्थ्यं १ ...शिरवाखापीड ... खरा वितए १ संध्यादिमु णास पदा २

सूचयतीत्यर्थः ॥ रा गा १ आपिच्छ ...

...स वरण लाक्षारागौपौ नेनि प ... नितपुष्पापीडः ॥ पीग ... कुस्न

...त्रांसत्रांसंसस्मिन्स्फुरत विन्नाषं त्राय्याः ॥ २२ ॥ गुणसंपदा

...परं महिमानम त्र महिते जगतः ॥ नयत्रा लिनित्रिय द

...मं तिन ज्वलितु मोषधयः ॥ २४ ॥ कुररीगणाः कृतौरवस्तरव

...नाः सकमलं कमलं ॥ दूहसिंधव ... वरणावरणाकरिणा मुद

...नलदाः ॥ २५ ॥ सादव्यं गतमपनिद्र च्युतगं धेरामोदमदजल

...यादेनः ॥ एतस्मिन्मदयति कोकिलानकान्तेली नालिः कुरकीरि

...कपोलकाषः ॥ २६ ॥ सनाक वनितं नि तं ... वरू चिरं चिरंसु निनदेन

...स्यायिरमनसि प्रियामित्य ... प्रहर्षणीयं ... सताति रिक्त २ ... घोषे १

...नलदस... स १

अध्यालोकरक्षाकस्येति राषी १
नागराजस्य १ उरूषा १

हरिचंदनमातं गोशीर्षं चस्तुरपाद पद्म... विः व २
विस्मरयंतीति भाव ३ १ रसैर्जसजसाज ... तगतिः

पु[]वतोः वतोरसपरापरात्तं वसुधासुधाधिवसति ॥ २९ ॥
नमोषपयः प्रदीपाः शय्यानवानि हरिचंदनपल्लवानि ॥ अ
तिःश्रमजितस्वसरोलवाताः स्मर्तुं दिशंति न दिवः सुरसुंदरीभ्यः ॥
र्थमभसिचिरायतपश्चरंत्या यादोविलंघनविलोलविलोचना
बताय सुजमवगस वोलगान्याभ्यो तन्निदाघसलिलांजलिनी
[]ये नापविम्लसलिलसुरं नागसधौदवासुरैरम्यतमे बुनि
॥ ध्यावर्त्तनैरहिपतेरयमाहितोकः खं व्यालिखंति नवविमातस
॥ ३० ॥ नीलोत्पलायं मुकुरशिशिरस्स्रमरुत्सैरानीलासौवीरचितप

उक्तावसंततिलका
कात्सजाजगौगः

जलजेन
द्वितीय

[]समरः ४

आसतप्रपेः १

वसंततिलका

आधिक्या १

आफ्फारो विपाटयन्निवर परभागो गुणात्कर्ष इति कोशः
किरणाः[] समयूखांशुरित्यमरः १

:१ चंद्रिका कौमुदी ज्योत्स्ना १ लामान्तं चनं निसमः २ विशदः रयेन पाडुः

इन्द्रनीलैः १ रत्ना १ निषाद्यन्ति १ हंसवरस्योता १ ... १ वरुनार

नैः ॥ ज्योत्स्नौ रां कामिह् चिंनरति हंस रेयनी मध्यैः स्फटिक

नेष्वाया ॥ ३१ ॥ दघतंड वधिलासशालिन्त नंमन्दुपतनापवनेन

ह्हन्तितविन्नासिनी उन न्ह्गतिकुटिलेषु पयस्सु पंकजी

स्मिन्न गृहचत पिना कृष्टनासनीलमा बक्रवेप थुरधीरवि

याः ॥ विंन्यस्तमंगलमहौषधि श्वरायास्वलोरगप्रतिसरेण करे

॥ ३३ ॥ कामदुघं नपदवी मनेक वैर्यस्तजौभिः शुचिमणिल

विभिन्नैः ॥ उस्राणां व्यभिचरति नसत्त सप्तेः पर्यस्य न्निह् निच

स्तसंख्या ॥ ३४ ॥ व्यध त्तयस्मिन्न पुरमुच्चगोपुरं पुरां विजेतुर्ध

...: २ निर्मितवान् आकारः ३ आकृतिः २ प्रतिसरः हस्तसूत्रे मौल्यं चमंडनं ...

कपः ४
... सरव्ये ३
॥ २८ ॥

युर्मावरिभ्भासदागतिः३ अभीक्ष्णा आगच्छन्२ व्यतिकरैः सम्र्प्तैः२ आबादिर्वेग्र निवर्त्तयतिः३ अभीक्ष्णंबह्नी२

२ तये धनाधिपः॥ स एष कैलास उपान्तसर्पिणः करोत्यकालास्तमयं विवस्वतः ॥३५॥ नानारत्नज्योतिषां सन्निपातैश्छन्नेष्वन्तः सानुवप्रान्तरेषु॥ बध्नाबध्नांसि
शंकामनुष्मिन्नावानावानीतरिभ्यानिह्नुतिः॥३६॥ रम्यानवद्युति
तिनशाद्वलोच्चयैः श्यामीभवन्त्यनुदिनं नलिनीवनानि॥ आसेव्य
सु मस्तबकाचितानोशारवाश्च्तापरिणमंतिनपल्लवानि॥३७॥
विषयेषु लीढमुक्ताश्च थ मरकतो मरीचकपाम्रगौ स्मिः॥ इहनं
कोमलामणीनार विकरसं वलिताःकृत्तिभासः॥३८॥ उत्फुल्ल
नलिनीवनादमुष्मादुद्धुतः सरसिजसंभवः परागः॥ वात्याभि

मूर्च्छा वर्त्त्यंतिर मरकतमणीनां२ संभिन्नःमिश्रितः२ तिः१ उत्फुल्लनी१ वांतसम्रक्तैः

नलीना तिः१

पथानः पदवी प्लुतारस्या २ ... यद्दसमर २ बंधुलीजवताः २

...सः १ परिमंडलिनः १ प्रभातेर २ यावकोलत्त... यदक्षिणाक्षिपासु २

नकमयातपत्रलक्ष्मीं ॥ ३९ ॥ ड

तेविवर्त्तितः समंतादाधत्ते कनकमयातपत्रलक्ष्मीं ॥ कथयति शि

मेयाः सुरापगायासुषसि सयावकसव्यपादलेखा ॥ कथयति तो ऽरं

...रीरयोगे विषमपदा पदवी विवर्त्तनेषु ॥ ४० ॥ संमृष्टंतो ऽरं

...मकुरवलालैरालोलपल्लवलता तरनिर्गतानां ॥ घर्मद्युते

...सुरु पटला निधामनामादर्शमिडलनिभानि समुल्लसंति ॥ ४१ ॥

...हेमयूखनिचयैः परिवीमग्निर्वप्नाभिघातपरिमंडलितोरुदेहाः

...गाण्यमुषा भंसलते गणाभर्तुरक्षांकुर्वच्छ्यनमनस्सुरशांकरांका ॥ २९ ॥

॥ ४२ ॥ सेष्वतिलप्स्य जन्मशानकैः कथमपि लघुनिक्षीणपयस्सुपेयुषि मि

सेवामर २ शंकरस्य २ तः २

समर्थाः २ छिन्नस्वरूपे १ वनारादिः शचीपतिरस्य १ दोषाकरोत्तरासंगौ समौ बृहतीका[illegible]
सिक्तानि २ विंदु १

दाँजलधरपटलैः ॥ खंडितं वियत्केवल सितदीधिनुरिह विविधाः पुरयितुम् अ[illegible]
चति विभवैः शिखरमणिरुचैः ॥ ४३ ॥ स्नपितनवलतातरुप्रवालैरमृतलवै
[illegible]कृतिशालिभिर्मयूखैः ॥ सततमसितयामिनीषु शंभोरमलयतीह
[illegible]मिं दुलेखा ॥ ४४ ॥ क्षिपति योऽनुवनं विततां बृहद्बृहतीकामिव
[illegible]कीरुचं ॥ अयमनेकहिरण्मयकंदरस्तव पितुर्दयितोजगती
॥ ४५ ॥ सक्तिं ऽनवादपनेयत्यनित्य ज्ञातानां वैरोचनैर्द्विगुणिताः स
[illegible]यूखैः ॥ राधोप्युवांमु[illegible]हुरमुत्र हिरण्मयीनां भासस्तडिद्विल
[illegible]निविडंबयंति ॥ ४६ ॥ कृषणापंकं निरस्तमहाहिभिः क्षणविम

अन्यान्यसंगतिं ३ कंदपनं ज १ चित्रभानुर्विरोचनअ ० ३
दूरीकरोतिसन्निः भुजंगोहिर्भुजंगमस्य १

[illegible]
रूक्षपक्षरा
उत्तराः [illegible]
रस्य [illegible]
गुरुस्त्रा [illegible]
याद [illegible]
स्वयंतनु [illegible]

पुष्पचयसर४ कल्याणानि५ इन्निताना२ विपादृतसंघाता२ भाजु:करोमरीचि:स्त्रीपुंसवोर्दाधि स्त्रियामिसम

तं गाढ[illegible]वलितैः॥ इह मदस्त्वपि तैरनुमीयते सुरगज़स्य गतं हरिचं
॥४७॥ उत्कटदलैर्जाग्र[illegible]नैरसिताश्मनाम्हुपकृतप्रचये हमरीचि
भवति दीप्तिरदीपितकंदरा तिमिरसंवलितेव विवस्वत:॥४८॥
मन्यपि मुनेरिह शासनेन नक्षत्रस्थित: पथि तपस्यहतप्रमाद:॥
सत्यपि हितार्थकरे विधौ हि श्रेयांसि लब्धुमसुखानि विनांतरायै:
॥४९॥ मा भूदपथ्यहततत्त्वविङ्क्रियाभ्याः संतापदिङ्गतुशिवेशिवाय
तैः॥ रक्षंतस्तपसि बलं च लोकपालाः कल्याणीमधिकफलां क्रियां कि
यासु:॥५०॥ इत्युक्त्वा सपदि हितं प्रियं प्रियार्हैर्धाम स्वं गतवति राजराजभृत्ये॥
सोत्कंठं किमपि पृथासुत: प्रदध्यौ संधत्ते भृशमरतिं हि सद्वियोग:॥५१॥

चितयामास तप:क्लेशो४ ददातु४
[illegible] करोति१ असुखं१

शामिन्निता तपश्चर्यं क्रि अशक्या राजहे३ ॥३०॥

सर्गोपगतेन १
उत्कृष्ट वस्तु...योगात १ पुरुषार्थे बहुना १
अश्रुतो अनश्यसाध्य कविसिर्थ्यः १ क्लापसिध्या १

नतिक्रमणीयो १ ...तमनेनैवं नाकुभालापलेन॥ अ

तिशयनीये सर्वतः सारयोगाद विरहि

...लक्ष्मीश्चेतसा शंसितसत्वमिव पुरुषकारं शैलमभ्याससाद॥

ति श्रीकिरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारविकृतौ हिमा

...नाम पंचमः सर्गः॥छ॥ छ॥ श्रीगणेशाय नमः॥ गुरवे नमः॥

...कनकसानुमथो परमः पुमानिव पतिं पततां॥ धृतसत्पथस्त्रिपथ

...मारुरोह पुरुहूतसुतः॥१॥ तमनिन्द्यवन्दिन इवेन्द्रसुतं विहि

...नय धनयः॥ पवनेरिताकुललिजिह्मशिखाऽजगतीरुहोऽवचि

...२॥ अवधूतपंकजपरागकणास्तनुजाह्नवीसलिलवीचि

...भिदः॥ ...मुखमेत्य सुखाः सुहृदः सखायो ...वृतं मरुतः॥३॥ उदितो

त्योः सुसखाः १ ... वि३ मि१ शिखाऽवालाके विमोल्यो शिखा ...

पततस्पक्षरथो ... इसुम... ५
अविनो वि... गः ५
पत्रतिष्ठं ५
शाखा युम्यो लि... तिवेतः २

च्छाणिता:१ पततानाम।तिशेषः२ तिर्यग्दत्तिप्रहारस्त्वगऽनेप रूणता
हं१ मा१ क्षतानिषङ्गे२ तिहता॰५

चकिताः स्फुटसंखारसविरावयुलः ॥ मुदंस्यमांगलिकतल्यर्यकु
चलुरनुवत्रमेणा ॥४॥ अवरुगणहेगमगुरदारुतरोनिचयेपुरःसु
...सदद्दरंवितसवना चारितोपणविंबलीयलिविहद्विवरा ॥
नालमवलोचयितुं परितःसरोऽरजसारुणितं ॥ सरित्तरी
मत्स्यतरंगरंगिकलाहंसकुले ॥६॥ दधतिक्षतीः परिणतद्वि
...लयोषिति मदस्खलितिभिः ॥ अधिकांसरोधसिबबंधधृतिंम
पिशुणायमहान्वरं ॥७॥ अनुहेमवप्रमरुणैः समतांगतमूर्मिभिः तुल्यरू
...र प्रथुभिः ॥ सरथांगनामवनितांकरुणैरनुबध्नतीं नमिनंदहतः ॥ ॥१॥

भवतातिशेषः२ कनकलानुसमा पे२ निष्ठ्यालीकृतवान्२ ॥८॥
अभिषतीं१ ... प्रत्येयपदे २ वातस्य आ...

रुमेचक्राणितयमरः ४

वरुवचनेबहुवोमदोवुविदवः तिंतः ५ रोषादिविवर्णतरापादनं त्रिया समर्थाः

श्यामिवामर्मलुः

मणिताल

तवालिनेनिलगद्रु चयात्वलवी चिरागरचनापरं वः॥

तनिमग्नमपिसुरितंमनोगतमिवाकृतयः॥ ९॥ अमलाहतोहृतत

नजविना विच्छेवविततेनरुता॥ सद्वृशिकि तकाशिखाविशादस

पमिवपेनेमपा॥ १०॥ बहुबर्हिचंद्रक निभंविदधे धृतिमस्य

रलौ॥ अवगाढमीक्षितुमिवेभपतिं विकसद्विलोचनश

॥ श्रुतिबाधडंभणविक्षिन्नमुखी पुलिनेसरोरुहदृशा

दृष्ठमौवमणिप्रकरागदेलेसुबिंदुरिवस्फुलिवचः॥ १२॥

पुविंदुमलताविटपस्तनुसोऽफेनलवसंवलितः॥ स्मरदा विंदुः

किर विटपः पल्लवेः खंडे विस्तारस्तंबेयोः विनी कामोद्दीपनसाः

शाखः

अभियाता२२ आद्याय१

रतिसम्प्रयुक्तरादर्पितवाधरस्य दशनोभ्युस्तनः॥१३॥उपलभ्य चं
तमदगंधमुत्थितवतांपयसः॥प्रतिदंतिनामिवसम्बुबुधे ददर्शइत्यर्थः२
पक्षिमुखान्नकरिणः॥१४॥सजगामविस्मयमुदीक्ष्यपुरः
[illegible]पतिषाः फणिनः॥प्रहितंदिविप्रजविभिःश्वसितैःशर
न्नभ्रपांमपटलं॥१५॥सततारसैकवतीरभितःशफरीपरि
चारुदृशः॥ललिताःसखीरिवबृहज्जघनाःसुरनिम्नगामुपयतीः
॥१६॥अधिरु[illegible]पुष्पभरनम्रशिखैःपरितःपरिष्कृतनतांत ॥३२॥
भिः॥मनसःप्रसत्तिमिवमूर्ध्नि गिरःशुचिमाससादसवनांतभुवे॥१७॥
गिरिमितिशेषः२

२१६

पस्त्रै ५

शालिविधानेन ३ चित्तवृत्तिं ३ मनस्विनो ४ तपोभिः ५ नियमस्य २

अ[illegible]सानु पुष्पितलताविततिः फलितोरुभूरुहविविक्तवनः । धृतिमा
ततान तनयस्य हरेस्तपसेऽधिवस्तुमचलामचलः ॥१८॥ प्रणिधाय तत्र वि
धिनाथ धियं दधतः पुरातनमुनेर्मुनितां । श्रममादधावसुकरं न त
पः किमिवावसादकरमात्मवतां ॥१९॥ शमयन्धृतेंद्रियशमैकसुखः
शुचिभिर्गुणैरघमयं स तमः । प्रतिवासरं सुकृतिभिर्ववृधे विमलः
कलाभिरिव शीतरुचिः ॥२०॥ अधरीचकार च विवेकगुणादगुणेषु
तस्य धियमस्तवतः । प्रतिघातिनीं विषयसंगरतिं निरुपप्लवः शमसुखा
नुभवः ॥२१॥ मनसाऽपि प्रणतिभिः प्रयतः समुपेयिवानधिपतिं
दिवः । सहजेतरौ जयशमौ दधती बिभरांबभूव युगपन्महसी ॥२२॥

ऊःखकर ३

निर्मल

सेवया मानसं २

वागिकागलुको १ मंत्रविशिष्टन्यासैः २ नाशिसादनिरस्तः २ तेजसी १

वीरशांतो १ बभार १

नशक्नुवंतीतिशेषः ४ अवधीरितातिगमरूपत्वेयस्य ५

मरकतमणि १ अधःकुर्वन् २ तिरस्कृतः ५ स्नानेन १

रसा हरिन्मणिनिभः स वहन्कृतजन्मनोभिषवणेन जटाः ॥ उपमां
यावरुणदीधितिभिः परिमृष्टमूर्द्धनि तमालतरौ ॥२३॥ धृतहेतिरप्यधृ
तजिह्ममतिश्चरितैर्मुनीनधरयञ्छुचिभिः ॥ रजयांचकार विरजाः स
मृगान्कमिवेशते रंयितुं नगुणाः ॥२४॥ अनुकूलपातिनमचंडग
तिं किरता सुगंधिमभितः पवनं ॥ अवधीरितर्तुगुणसुखतां नयता
रुचो निचयमंशुमतः ॥२५॥ नवपल्लवांजलिभृतः प्रचये बृहतस्त
रून्गमयतावनतिं ॥ तृणतोतजैः प्रतिनिशं मृदुभिः शयनीयता
मुपयती वसुधा ॥२६॥ पतितैरपेतजलदान्नभसः पृषतैरपांशमयता च
रजः ॥ स दयालुनेव परिगाढकृशः परिचर्ययानुजगृहे तपसा ॥२७॥

शयनस्थानत्वं तार सेवया १

उभतो अन्यस्यैभवतीति ३

यस्यानुविपिनेषु वा निखम ४ पूर्वेति १ सामर्थ्ये ३ [illegible] व २ रूपादीनां आक्षिप्ते त ३

नियुक्तः ५

विशेषकं ॥ महते फलाय तदवेक्ष्य शिवं विकसन्निमित्तकुसुमं स पुरः । न

...चगान विस्मयवशं वशिनां न निकृंतति धैर्य मनुभावगुणः ॥ २८ ॥ तदभूरिवा — आपु ३

...कृतेसुकृतैरुपलभ्य वैभवमनन्यभवं ॥ उपतस्थुरास्थितविषादधियः

...त्वनावचैनयावसतिं ॥ २९ ॥ विदिताः प्रविश्य विहितानतयः शिथिली

...कृतेकृत्यविधौ ॥ अनपेतकालमभिरामकथाः कथयांबभू

...गात्रभिदे ॥ ३० ॥ शुचिवल्कवीतवपुरन्यतमस्तिमिरच्छिदां निवा — तापयतीति

...वतः ॥ महतेऽयाय मघवन्ननघः पुरुषस्तपस्यति तपञ्जगती ॥ ३१ ॥

...भर्तिशीषणभुजंगभुजः पृथुविद्विषां भयविधायि धनुः ॥ अमरे

...चरितानपि तेन तापितामनयः ॥ ३२ ॥ मरुतः शिवान

भुजं कुटिलं गच्छतीति २ अति अधरीकृताः १ विदधातीति २ बहुरिविशेष

अद्रोहेन २ परवेते पराधीनः परावान्नाथवान्पो...

...र्थः३ नीहारादिरहितं। सबतीतिशेषः। ...तहि तादिगुणसंपत्पा। वशीकृतस्य र्थः।

...। जगतीं विमनस्केन नसोरजसिरु छिरपां।। गुणसंपदानुगुणतां गमितः कु...
...स्य ...तिमिव ...तगणः।।३३।। इतरेतरान भिभवेन मृगास्तमुपासते गु...
...वांतसदः।। विनमंति चास्य तरवः प्रचये परवान्स तेन भवतेव नगः।।३४।।
...माह विपरिश्रमता परमं वपुः प्रथयतीव जयं।। शमिनोपि तस्य नव...
...विभुतानुषंगि भयमेति जनः।।३५।। ऋषिवंशजः स यदि दैत्यकुले...
...न्वये महति भूमिभृतां।। चरतस्तपस्तव वनेषु सदा न वयं निरूप...
...मस्य गतिं।।३६।। विगणय्य कारणमनेकगुणं निजयाथवा कथि...
...मल्पतया।। असदप्यदः सहितुमर्हसि नः क्व वनेचराः क्व निपुणा मत...
...यः।।३७।। उपलभ्य गुह्यकगणादिति तन्मनसः प्रियं प्रियसुतस्य तपः।। नि...

...त्वा। अथा...पासा...परित्यक्ता।२ ...रूपः३ ...
विवेकबुद्धयः२
सदेवमिंनोक्तितन्त्राह।। अज्ञानेनापराध्यतीतिभावः२

Margin: अन्वय... सेवते २ पराधिनः२ नाथत्वं ... कथयती... अथेद्रशो कइतिचेतत्र विषयइत्यर्थः।।३४।।

आच्छादितवा ३१ योगिनां ५ प्रश्रयेणो १ पराक्षीनुमितयर्थीः २ ॥ १ विषयांतरपरिहृत्ययोगात्मा...

मनुसः २ दार्ढ्यं २

मध्यर्थीं ... रतं ५

...जुगोपहर्षमुदितं मघवानयवल्गुगीः प्रश्रयवतीं प्रियं ॥३८॥ प्रणिधाय चित्त
...मथ सत्कृतया विविदितेप्सुरुवं ब्रुवत चरुरिः ॥ उपलब्धुमस्य नियमस्थिरतां
सुंदरीरति वचोऽभिदधे ॥३९॥ सुकुमारमेकमणुमर्मभिदामतिदूरगेषु

दूरभेदि २

...नमोघतया ॥ अविपक्षमस्त्रमपरं कतमद्विजयाय यूयमिव चित्तभुवः ॥
...भ्यवीतयेऽहतवृत्तमसामवबाधवारिजैरसंशमनेऽपपरिपीयमा

नानाविधकारि
...तेवबोसकलैरवसादमेति नयनोऽलमिषिः ॥४१॥ बहुधागतोऽपि
...त भ्रूतस्ता वनमनीयतांसमभिहितस्य पुरा ॥ उपपादिता विदधाता

संपादितार
...भवतीः स्मरसम्पन्नसुमुखी जनता ॥४२॥ तदुपेत्य विघ्नयत तस्य त

विघ्नयुक्त...
...ः कृतिभिः कैलासुसहिताः सचिवैः ॥ हतवीतरागमनसां ननु वः स

ववृता ५ एधि कुरुष्व ३ निर्वेदं ५ सज्जताः ३

१ नयगीतवाद्यादिषु प्रवणा २ गंधर्वैर्युक्ता १ गल्वार

४ कार्यी ... नरमाह ॥४२॥

कुसाध्या१ अविचार्य षयुसेसरूवं१
र्थं षयाभिरूतिरक्षतां४ स्तुखसंगित्ये लिंगमा[illegible] +२५

गिनेप्रतिसुखवाबिजनतिः॥४३॥अविम्लस्यमेतदभिलष्यतिसद्विष
॥वध्येनविजेयातिशायि॥जवनीतयेन [illegible] तपासविधिःकुमारासनेकचवि
नृत्तिपथः॥४४॥एकधाम्नितत्रपरिबोधिविभासवतीसिरन्यमुनिवर्धितिः
यशालिविक्रमवतामवतानवधूपचानिविम्नशांतिधियः॥४५॥आ
तांचितिंचैरूपुरःसुर[illegible]णामोदशंभित्यपिमुखंसमवापपत्यः॥ले
सांघुतिममत्यंवरूसमरूःसंभावना [illegible] लपिकृतस्यतनोतितेजः॥
ह॥प्रणतिमथविधायप्रस्थिताःसद्मनस्तांस्तनसरनमितागीरंगनाः
नीतिसाजः॥अचलनलिनलक्ष्मीहारिनालंबवस्तिमितममरा
तुर्दर्छुमक्ष्णांसहस्रे॥४७॥ ७॥इतिश्रीकिरातार्जुनीयेमहाकाव्येलक्ष्म्ये

क्षयार्थ्योरपचितिरितिअं०५

वाच्छति१
माविदाभि
कुर
नसारोतारण
कीर्तिः६
॥२५॥

=अस्मिन्सर्गे प्रहर्षणीयच्छं
१ एकःसप्तम्यो ऽयौगाद्विर्दरा

१ धिता नां २ आ चरेयो ३

केसार वक्रतोसुरांगणा त्रसा नो नामषष्ठः सर्गः ॥ ६ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥
श्रीमद्भिः सरथगतैः सुरांगनानां गुप्तानामथ सचिवैः स्थितो कस्तुः ॥ पं
न्ते छिन्न लघुविमानरंध्रलिन्नः प्रस्थानेसमभिदधे मृदंगनादः ॥ १ ॥ सालं कै
मरगणेरनुवकीर्णा स्त्रियायत्वलितरुचः पुरां मघोनः ॥ रामाणां सुपरि
तः स्थितानां नासेदे चरितं गुणत्वमातपत्रैः ॥ २ ॥ धूतानामभिमुख
त्रैः ॥ समीरै रायासादविशी दलोचनोत्पलानां ॥ आनिन्ये मदवि
श्रियं वधूनामुष्णांशुद्युति जनितः कपोलरागः ॥ ३ ॥ तिष्ठद्भिः पृथग
पदवतानुभावादारूढैः प्रविविशिराय ते तुरंगैः ॥ नैमी नामसति विवर्न्नि

जनिर
नामप

चक्रधाराभिर्नेमिः ॥ आनी
यानेः ।

मध्य

गुप्तता १ विभुलाः २ पयः २ अन्योन्यसंहतानि २ म ३ मंदाकिनी = ताडनमार्गेयस्थः

आशानामुपरि चितामिवैक वेणीं रम्यां सिंजिद्रश नंदीयपुबलानि ॥ ९ ॥ आमत्तचमरकुलाकुलानि पुन्ने हुतं यथितर जोसिपंकजानि ॥ का

नानां गगननदीतरंगरीतः संतापं चिरय तिस्मतमातरिश्वा ॥ १० ॥ संभिन्नै

रिभतुरगावगाहनेन प्राप्योर्वी रनुपदवीं विमानपंक्तिः ॥ तत्रैवं प्रतिवि

धैसुरापगाया वैश्यातस्स्वलनविवर्त्तनैपयोभिः ॥ ११ ॥ क्रीतानां चरि

मथोरथानामक्षायक्षतसुरचेरमवेदिकानां ॥ निःसंगं प्रधि निरूपाद

द विवृत्तिः संपीडक्ष जितत्तलेषु तोयदेषु ॥ १२ ॥ तत्पानामुपदधिरे विषा

णभिन्नाद्रे हृदंसुरकरिणां घनाः क्षरंतः ॥ युक्तानां खलु महतापरोपकारे

कल्याणी भवतिरुजत्स्वपि प्रवृत्तिः ॥ १३ ॥ सेवातां मुहुरनिलेन नीयमाने

कि वर्द्धकारिणी = १

क्षविदारिताः २ पीडा खपिति यापारः १ स्रवेतः २ सेवकता १ ४ वज्रेरयागं तस्योतोनमिल्लीत्याह

चोदनेन = ३ चक्रधारा दारुविशेषाः = घनेषु = आसक्तानां = २ ४

Margin (left): कूरकरे / ...रोधे / ...ति / ...शुभ / ...म

Margin (right): ...मास / निः क्री तानां / ४ अप्रति घा / = स्वोलता = ४ / ...र अ / ... के

...यौवने चक्के पिचेति विभ्वः २
...संख्यान परिधाना...नी ४ अपसारे १ बहुपाने ३ =जालं समूह आनाय्ये गवाक्षक्षारकोरापे=
सा जो तो
त ४
मुकं ३ न० २

यस्मील घन वरांशुकवि वृत्तेः॥ पर्यस्यत्सु मणिमेखला मु लौं ले से ज येयुत
कामिवांतरीयं मूर्वा ॥१४॥ चत्यां डूत तिलकास्तषार णातैः फुल्ला दशमित
परिश्रमादितांतः॥ कान्तानां बहु नतिमायपुः पयोदानालीयान् बहुसुह
हिन्न स्त्रिदोषः॥१५॥ यातस्य ग्रे थितरंगसेकतात्भे विच्छेदे विपयसि वा
वाहत्याने॥ आतेनु स्त्रिदशावधूल नागभा ऽंसे धानं सुर धनुषय
स्वामणीनां ॥१६॥ संसिद्धा विति करणीय संनिबद्धैरालापैः पिपतिषतां वि
ने च वीथिं॥ आसेदे दशशतलोचन ध्वजीन्या जीमूतैर पिहित सानुरी
ड्कीहः॥१७॥ आकीर्णा मुखनलिनैर्विलासिनीनामुद्भूत स्फुट वि

उपकारे २
॥३१॥
चक्कनेक्षारव्य

स्यादाभाषणमालापः स्याम २
पतितुमिच्छ तः पिपतिषतं ३
इत्थं भाविनाः सेनया २
आकाशमार्गं १
मेघैः २
=पिधं लोनभसंगमाइत्य० ७

हितमिस्पर्द्धः = किरणाप्रयपतेर २॥ ... घोणाग्रे ... अथ ... अं२ ... सितपूर्वकाले ...

सानूर्यं ध्वनितगंभीरमानदतीरूं भर्तुः शिरासनगा ...
...दातपत्रफेना॥ सानूर्पं ध्वनितगंभीरमानदतीरूं भर्तुः शिरासन ...
दातपत्रफेना॥ सानूर्यध्वनितगंभीरमानदती ... पतत्तोरयाशृंलवेन॥
...त॥१८॥ सेतुत्वं दधति पयोमुचां विताने संरंभादभिपततो रथाश्च रंगाः॥१५
नेनुर्नियमितरश्मिभुग्नघोणाः क्षिप्तं क्षितिमवनामिनस्तुरंगाः ...
नागमजितः ... वर्याः पर्यंतस्थितजलदादिवः पतेतः॥ साटूरंयंनिरु
...नैः ... पर्वतोराजरसमुन्नलिनि ... शायिभिर्गजेन्द्रैः॥२०॥ उत्संगे समवि
...स्कंपपद्ध ... पातनाघवेन॥ औरमूलाउपनदि सेकु
मसमम ... कांतानां विषयदसिपातनाघवेन ...
मसमभ्गार्ढ्ः कांतानां विषयदसिपातताघवेन॥ औमूलादुपनदिसैक
... ॥२१॥ संध्यानं निपतितनिर्झरा
तेषु नृत्ये सामग्र्यं खुरपदवीं तुरंगमाणां॥२१॥ संध्यानं निपतितनिर्झरा
... रच्छिन्नं कासु॥ उभौ वैर्घनरवशंकया मयूरैः
सुमंदैः संमूर्च्छन्नतितानि नेंदरच्छित्तं कासु॥ उभौ वैर्घनरवशंकयामयूरैः
संच्छिन्नामविरतपातिभिर्मयूखे
...लक्षे ध्वनिरूपमुखुवरथानां॥२२॥ संच्छिन्नामविरतपातिभिर्मयूखे

प्रवाहो निर्झरो झर इत्यमरः॥३

कीश्रुतां १ सोऽर्थ १

हैः = वर्द्धमानः २ = श्रुतः = १

२ = भूमिरूर्ध्वमिषिसकाशाः

आदितः आरभ्य = ४

सद्यः ...

यमेखलाश्रोणिस्थाने।डिकटके कटिबंधे सिबंध नइतियादवः।

=ऽआरूढ्यन्ता: =7

सकपट=7

…रश्मामुपमेखलं मणीनां॥ विछिन्नामिव वनितानमो तरालेवशोभः

…वेकयांबभूवुः॥२३॥ आसन्नद्विपपदवीमदानिलाय कुद्धैतोऽपिप

…हिंगितानां॥ संख्याले निल्नकरिणी …रोत्तं चिंताः प्रस्थाने स्फुरकरि

…चिर्दोषु॥२४॥ नीरंध्रं पथिषु रजो रथांगरूते पर्यस्यन्नवसलिला

…ती॥ आतने वनगाहनानि वाहिनी सा घर्मांतक्षुभितजलेव सानुकू

…॥ संयोगक्षमगहनो मयोपगंमी … त्राणांस्वलितमणी निसैकतानि॥

…पुष्प्युतकुसुमाचितां सहायाः चोरेरविरलशाड्वलां धरित्रीं॥२६॥

…सन्तुं समधिकमादधे तदोव्यां … नीमतां हरिसखवाहिनीनिवेशः॥ सं

…किनस्कलत्रं महोदयानामुच्छ्रायेन पतिपदच्यां विपियोगः॥२७॥ सा…

…सेवायां फलकुसुम… ना…

व्याख्यानां=3 … पर्वा:

तंप्रतिकूपंतः=2

॥२८॥

याक्षरणं चूर्णपरिस्तोमः कुसुमधूलिः अ॰ ५
कविजनप्रणेनिः शलाकासत्थारहङ्गसमरः १

कुसुमतनुश्रियो विविक्ताः संपत्तिः किसलयशालिनीनां लतानां ॥ साफ
ल्यं ययुरमरांगनोपभुक्ताः सा लक्ष्मीरुपकुरुते यथा परेषां ॥ २८ ॥ क्लांतो
दशावधूतलनः पुरस्तात् क्लीनाहि श्वसितविलोलपल्लवानां ॥ सिन्यानां
नयैरिवाप्ततानां संपर्के परिहरतिस्म चंदनानां ॥ २९ ॥ उत्संघ
यकं कं यः धरित्रीमानीता विदितनयेः श्रमं विनेतुं ॥ आक्षिप्तद्रु
महनापुगांतवातैः पर्यस्ता गिरय इव द्विपा विरेजुः ॥ ३० ॥ प्रस्थानश्रम
जनितां विहाय निद्राममुक्ते गजपतिना सदानपंके ॥ शय्यांते कुलमलि
नां क्षणं विलीनं संरंभच्युतमिव शृंखलं चकासे ॥ ३१ ॥ आयस्तः सुरस

उरधरकंकटको गैजेरइस॰ पर्याप्ताः = ३ अंकुशोनिगडास्त्री स्यादित्य॰ १ उद्धतानि = ४
काकानेजयंती स्यात्केतनं ध्वजमस्त्रियामिसमरः = ४

आक्षिप्ताः = ४
यंत्र = ४

जलपानार्थमानतस्य वक्रीयस्य २

…डरिण्यांस्त्रीनेभेइत्यमरः ४

…रद्भवल्सिसंप्राप्तवनगजदानगंधिरोधः ॥ म[illegible]र्णान्निहितसितांकुशो विधु

…यतारं न विगणयांचकार नागः ॥३२॥ आरोढुः समवनतस्य पीतशेषे सुस्राव ३

…तंकपयसि समीरिते करेण ॥ समार्जन्नरुणमदस्रुतीकपोलौ सस्यंदेम

…करः करेणोः ॥३३॥ आघ्राय क्षणमतितृष्णतापि रोषादुत्तीरं नि

…त्तलोचनेन ॥ स एत्तो वनकरिणां मदांबुसेके नाचेमे हिमनमपि विहरत ३

…रेणन ॥३४॥ प्रश्च्योतन्मदसुरसीणि निम्नगायाः क्रीडतो गजप

…पः पयांसि हूला ॥ किंजल्कव्यवहितास्तदा नलेखे रुत्तेरुः सरसिजगंधिभिः ॥३६॥

…नैः ॥३५॥ आकीर्णं बलरजसा घनारुणेन प्रक्षोभैः सपदि तरंगितेत

तर
तिरोहिता र

निर्तीमुर
आलोडने १

मांगं [illegible]मानिपात ॥

गमा तं गोधू० १ अपरः पश्चिमः पादः वेरकौशेय त्रि० मिकोशात्स्वंश्यम० १

पश्चिमपादा पा पिर २ गा२

ष्णु ॥ मातंगोन्मथितसरोजरेणुपिंगं कौशेयं वसनमिवांबुनिर्बभासे ॥३६॥

श्रीमद्भिर्नियमितकंधरापरांतैः संसक्तैरगुरुवनेषु सांहारं ॥ संपेदे श्रम

च्छदांबुसिग्जेन्द्रैः त्रस्यं दिग्विचलितगंडशैलशोभा ॥३७॥ निःशेषं

नेतरेणु वारणानां स्नातोऽपि मदजलमुत्सुतामलस्रं ॥ आ

वहितहरिपुष्पगंधान्सिन्नैर्जलासुरभिमुवाह गंधवाहः ॥३८॥

रपदधतिगाप्तीरमेचघोषैरनिद्रकुलितमग्गाधिपस्रुतानि ॥

नुष्ठ्वकितचकोरनीलकंठान्यकान्तानमरमहेभबृंहितानि ॥३९॥

सत्तकमनीयपरिच्छदानामस्वभ्रमातुरवधूजनसेविता

वंहिता [illegible] पादावर्षितो ५ ननुपसिद्धानीतिभा० ६

परिकूरावसनासर ४ णारप० १ व [illegible] गा० वेरम ३

गंवो का सक ष्कुतः स्यु का तोरः अमर वृष्णी कार्च लैले म० ४ अन्नपदे सान्र ४

...वा ५ आवसनिकावच्छेदैः १ विहर्तुमिच्छया ५ अतीतुवरा रश्मुभुद्दरितजरो स्वस्वमनतित्र स्यतथै ५

...देनिवेशनैर्विभागपरिष्कृता नोल्लध्नीः पुरोपवनश्रावनपाद
...।।४०।। ७।। इति श्रीकिरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारविकृ
...गनाप्रस्थानो नाम सप्तमः सर्गः ।। ७ ।। श्रीगणेशाय नमः ।। अ
...मायाकृतमंदिरोज्वलं ज्वलन्मणि व्योमसदां सनातनं ।। सुरां
...पतिचापगोपुरं वनानां विजिहीर्षया जहुः ।।१।। यथायथं ताः सहि
...भश्चरैः प्रभाभिरुद्भासितशैलवीरुधः ।। वनं विशंत्यो वनजाय
तेक्षणाः क्षणद्युतीनां दधुरेकरूपतां ।।२।। निवृत्तवृत्तोरुपयोधरक्ल
मः प्रवृत्तनिर्ह्रादिविभूषणारवः ।। नितंबिनीनां भृशमाददे धृतिं न

यथास्वरूपथ... पै अ ४

।।४०।।

...यतेअसौ नूपुरादीनां १ समानरूपतां २ अपि वर्ष १ संतोषं १

उद्धिरे २

सं चार:१ अभिसृतेर वनस्थगा:४ उत्तरौ[illegible]राभिलाषुका:२

स्त्रया पादवनोपरिक्र मे:॥३॥ घनानिकामंकुसुमानि बिस्त्रत: करम्रचेया
न्यपहाय शाखिन:॥ पुरो भिसखेसुरसुंदरी जनेयं धोत्तरे छा हि गुणेषु का
मिन:॥४॥ तनूरलुलाऽरुणपाणिपल्लवा: स्फुरन्नखांशुकेर मंजरी१२
॥ विलासिनी बाहुलता वनालयो विलेपनामोदहृतां:सि षविरे॥
नियमानस्तवकाशिलीमुखेर शोकयष्टिश्चलबा[illegible]वा॥
यंती ददृशे वधूजनेर मंदद ष्टाश्च करावधूननं॥६॥ करोपु
न नवपल्लवा हृतौ वृथा वृथामानि निमा परिभ्रमे॥ उपेहुषी कल्प
शिरांकयाकुथ[illegible]स्यातिषट्पदावली॥७॥ ललाहि हि को पंदपि
गम्यतां पुरानुशेते तव चंचलं मन:॥ इति प्रियं कांचिदुपैतु मिच्छंती
स्वयमेवानुसर्तु

जीयतां१ अयेनुगमिष्यते१
अनुतप्स्यते इत्यर्थः२

X लप५

अतिशायेछु
पर
हास्यहेः३
आलप्य:४
शाखा५
करकंपे:६
उपगता२

दयामास१ चित्तः१ उत्संगाचिनत्योः तर प्रदेशैः २ कलत्रंश्रोणिभार्ययोरित्यमर लि१
रकः अ०४

नि न्ये निपुणःसखीजनः॥ चा कुरु॥ समुन्नतैः काशदुकूलशोभि
णःसारसपंक्तिभिर्वनैः॥ प्रतीरदेशैः स्वकुलत्रचारुभिर्विभूषिताः
समुद्रयोषितः॥ १॥ विदूरपातेन भिदामुपेयुषश्च्युताः प्रवाहादभि
रिणः॥ प्रियांकरीताः शुचिमौक्तिकत्विषो वनप्रसूताः इव वारिबिंद
॥ सखीजनं प्रेम गुरूकृतादरं निरीक्ष्यमाणाइव नम्रमूर्तयः॥
रक्तिरे पोलनशरितोदरैर्विकासिभिः पुष्पविलाचनैर्लताः॥ ११॥ उपे
युषीणां बृहतीरधित्यकामनांसि लब्धुः सुरराजयोषितां॥ कपोलकाषैः क ॥१४॥
रिणां रसपाहितस्यामरवश्च चंदनाः॥ १२॥ चतुर्भिः कलापकं॥ स्वगोचरे प्रसवइतीरा
रसत्वपि चित्तहारिणा विलोभ्यमानाः प्रसवेन शाखिनां॥ नभश्चरा

मंदारुणैर् लनितर गंधसारोमलयजः भद्रश्री चंदनोस्त्रियां अ०२
उपत्यकाद्रेरासन्ना भूमिरूर्ध्वमधित्यकेत्यमरः आकृष्यमाणाः

डपचारतो। सपत्नीनामधेयैः प्रापिता२ दर्शित२ दत्ता१
[illegible]त्या।

णासुपकर्तुं सिक्तां प्रियाणि प्रकुः प्रणये नयेषि [illegible]॥१३॥ प्रियपक्षतो [illegible] कुसुमा
निमानिनी विपक्षगोत्रे दयितेन लंभिता॥ न किंचिदचरणेन केवलं लि
लिख बाष्पाकुललोचना भुवं॥१४॥ प्रियं परायेति वाचमुन्मुखी निबद्ध
[illegible] शिथिलाकुलोच्चया॥ समादधे नोत्सुकमाहितं वध्या विदेदपुष्पेषुन
[illegible]पल्लवं॥१५॥ सा [illegible] लमास के लतातत्र [illegible] षणोसमासलं तयो कुसुमा दघत्या४
[illegible]सकं॥ स्तनोपपीडं नुनुदे नितंबिना घनेन कश्चिज्जघनेन कांतया
॥१६॥ कलत्रभारेण विलोलनीवि [illegible] नागलद्दुकूलस्तनशालिनोरसा
[illegible] व्यपायस्फुटरोमराजिना निरायतत्वादुदरेण ताम्यता॥१७॥ वि

नवबंधपदीर्घता [illegible]जघनेपुरः अं२
पश्चान्नितंबः [illegible] [illegible]नवता१

ओपदेशोत्कंठ्येचेति अं०२ आचक्रमे=२ ... पूर्ववत् ४ अपनेतुंकुरिकतुर

...बमानाकु... केशपाशया कयाचिदाविष्कृतबाहुमूलया॥ तरुप्रसूनान्य

पदिश्य सादर... मनोधिनाथस्य मनः समाद... ॥१९॥ युग्मम्॥ व्यपोहितुं लोचनतो

...नोमुखानि लैरपारयंतेकिलपुष्परजः॥ पयोधरेणोरसि काचिदु

नौः प्रियं ...लघानो ...तपीवरस्तनी॥१९॥ इमान्यमूनीत्यपवार्जिते शा

र्यया सिरामंकुसुमायपल्लवे॥ विहायनिःसारतयेव भूरुहः पदंवन

...निता सुखं दधौ॥२०॥ प्रवालशोभेगारुणपाणिपल्लवः परागपांडु

...तपीवरस्तनः॥ महीरुहः पुष्पसुगंधिरादेदेवपुर्गुणोद्भूयमिवां

गनाजनः॥२१॥ वरोरुभिर्वारणहस्तपीवरैश्चिराय खिन्नान्नव प

प्रवालोवलं दोषेषु मे बालपल्लवे=३ ...चयारेन

||४२||

अथ नाभिसंज्ञं लग्नं यस्य संज्ञा प्रतारिका इति केशवः ॥ ८५

किंपुनर्विषमहति साव: १ अशारूा २१ अधिवे: २

पदादिवप्रस्खलतः पदे पदे

लवश्रियः ॥ सोपि पातु चर णाननी भरा:

॥२१॥ विसारिकांचीमणिरश्मकाबया मनोहरो व्याय नितंबशोभ

॥२२॥ स्थितानि लिप्ता नवसेकतद्युतिं भूमातिरिक्ते घनानि गो

॥२३॥ समुद्यसत्तीं कंड कोशाकोमनेरूपाहितश्री प्युषना वि

भिषितिः ॥ दधंति मध्येषु वली विभंगिषु स्तनातिभाराद् उदराणि

नता ॥२४॥ समान कांती नि तुषार रूषणो: सरोरुहे रस्फुट पत्र

पंक्तिभिः ॥ चिता नि घर्माबुकणैः समंततो मुखान्यनुसुल्लविल

नानानि च ॥२५॥ विनिर्यती नो परिखेद मंथरं सुरांगनानामनु

याना नि २ गच्छती नो १ अलस १ सवक्षिनि १

नीनीलसारीप

याकोचाविनः सु.ता.उ.

नाभिसंज्ञं लग्नं यस्य संज्ञा प्रतारिके तिकेशवः ॥ ४

पूर्वोक्तचरणादीनि वध्यत:१ आकारयामासेव३

...सानुवर्त्मनः ॥ स विस्मयः स्मयतो न भग्नवरारु विवे... रुर्वीमिवेक्षणा
...दरः ॥२६॥ कुन्तलं ॥ अथ स सुरन्मीनविघ्नतपकन्नाविपंकतीरद्रविलि
...मिसितति: ॥ पयोवगारु कन्नहस नादिनीसमा... तावे वर्व्व: सु
...पगा ॥२७॥ व्रजान्त चमाभिस्सव: नाने विवावविन्नासिनीस्य: परि
...ष्पंकेतन ॥ ददौ सुता नंबमिवा तत्सीकरस्तरंगमालांतरगोचर
...नेक: ॥२८॥ गते सह वै: कतहंसविभ्रमं कलत्र भार: पुलिनं न वि
तंबिलि: ॥ मुखे सरोला निचदी घन्ला च नैस्सरस्त्रिय: साम्यगुणान्वि
...तासिरे ॥२९॥ विभिन्नपर्यंतगमीनपंक्तय: पुरोपगाढा: सचिवे मी

मदपन: ४

॥४३॥

...२॥

विन्यासे: ३ गति: ३ कलत्रं श्रोणि भार्ययोरिति विः ३

निरस्तवत्य: १ चुनसंघाता: १ गता: १ विन्यासविधुरमिति शेष: ३ प्रविष्टा: १

सारसा मैथुनी कामी गोनर्दः पुष्कराह्वयः इत्यमरः सेवारिता: २ सन्नी निलि: १ स्वपं विशीर्णमाना: २ ५।१
मात्रे का स्त्रव धारणाद्य म: २ उत्ताये:

...

रुत्यत गा कथं चिदापु: सुरसुंदरीजनैर्विषादि दृष्टास्तत एव मेपेदिरे ॥३०॥
विगाढमात्रे रमणीभिरंभसि प्रयत्नसंवाहितपीवरोरुभि: ॥ विभिद्यमाना
विससार सारसादनुस्यतीरेषु तरंगसंहति: ॥३१॥ शिलाघनैर्नाक
सदामुरस्थलैर्बृहन्निवेशैश्च वधूपयोधरै: ॥ तटांतनीतेन विभिन्न
विचिना रुषेव भेजे कलुषत्वमंभसा ॥३२॥ विधूतकेशा: परिलो विक्षेपमा ४
लितस्रज: सुरांगनानां प्रविलुप्तचंदना: ॥ अतिप्रसंगाद्विहितागस: अविप्रस्तारे
मुहु: प्रकंपमीयु: सभया इवोर्मय: ॥३३॥ विपक्षचित्तोन्मथना व्ययमाना: २
नखव्रणास्तिरोहिता विभ्रममंडनेन ये ॥ हृतस्य शेषानिव

वलोलदष्टेः स्विदमपि लोचने ऽन्यारो न हा स्विन्मतपक्ष्मसंततेः ॥५॥ द्विरेफवृंदं नु निगाढ नि[illegible] श्यकं ॥ ५ ॥

आपनीया २१

२२

कुंकुमस्यतां रविं कथनीयान् दशुरन्म[illegible] पाश्चियः ॥ ३४ ॥ विवियमसंग्रथ्यायु

विपक्षसन्निध्यावुपाहितां वक्षसि पीवरस्तनी ॥ स्वलन्नकाचिद्दिग

ही तलाविलां वसंतिश्रि[illegible] गुणा नवल्कनि ॥ ३५ ॥ असंशयन्यस्त

मुपांतरक्त तां यदेव रोमुकुमणी भिरंजि ना ॥ तत्तेऽपि तस्मिन्नसलि

ते न वृक्षु कुर्वी निरासरागो नपने षु न श्रियं ॥ ३६ ॥ घ तिं वहं तो वनि

ता वतंसका हता ऽनोभादिव वेगिभि जलैः ॥ उपप्लुतास्तत्क्षण

शोचिनीय तो च्युता धिकाराः सचिवा इवापयु ॥ ३७ ॥ विपत्र लेखा निरलक्तकाधरा हतांजना क्षीरपि विभ्रती श्रियं ॥ निरीक्ष्य

॥ ४ ॥

॥ ४ ॥

निर १

हासस्फुटदंतकेः मुखं स्विदेतादिधुपकजं ॥ तत्र मीनालिनी विनेस लंविदंशभ्रः छिरेणयोषितः ॥ ३

४२

मोदीरुतांसिते पा

परुत्तामेगुणा सर्षद्विया दव:५

पुषेव मंडनै ॥ ३ यातथा नरूवें

रमा बुबुधे न भव्यैरेरलं कृततद्

कृतनरूषणादरः प्रियानुरागेण विकासिनी लन ॥ यथा ऽल्लकार्डैने

खमंडनं प्रियादृग ... प्रतिपक्षयोषितो ॥ ३ ॥ भुभानना सो

... षु सीर वो विनो नहारा भ्व ... पे न पंक्तिषु ॥ नि ... त्तगो यी

तकुकुमे षवलं नलेभिरेता: परभागमम्ह मिषु ॥ ४ ॥ रुदो भ

... त्वस्तव ... कराहतेरवमदे गच्छनिधीरमनुज्ञति ॥ मुहुस्तनै

... सा ... समानदधे मनोहरं ... प्रति मार्गे ... खे: ॥ ५ ॥ प्रियाहे

... दिः कमराणि ससि तैर ... तु ... क्ता नु

वा ... सा नो कोलपरि ... द:२

... कान्ति: श्रियामा ... २

तपाद्य नवि

तात्यथ ३

कमलस्य ... र:

...२

प्रति मानव्रति विंबानि त्यमरः १ विकारा ... कारः

=प्रकंपितं=२

पृथुरोमा झषो [illegible] इत्यमरः ३

कचिमैः ५ चोद्यतैः ५ अनारोपित ४

[illegible]चर्षितः २

[illegible] ल्यासुरस्त्री [illegible] [illegible] परि[illegible]

[illegible] ठपद [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] वदनानि तुल्य

[illegible]

तां द्विरेफ वृंदांर्रितैः सरोरुहैः ॥ ४५ ॥ सरोजपत्रे नु विलीनषट्पदे वि ॥ ४५ ॥

॥ ४५ ॥ लोलदृष्टे स्विदमू विलोचने ॥ शिरोरुहाः स्विन्नतपक्ष्मसंततेर्द्वि

तर निं० स्त्रीणामीर्ष्याकृतः कोपो मानोऽन्यासंगिनि प्रिये इत्यमरः

संभ्रमस्वादरे भयेइतिविश्वः ४

जातभया ४ भवाग्रमानि घ्नितयर्मः ४

...पवंदंतु निशा दनिष्वलं ॥४१॥ अगूढहास स्फुटदंतकेसरं मुखं
...दिव कचंतु पंकजं ॥ इति प्रलीनां नलिनीवने सखीं विदांब
...वरेण पूषितः ॥४२॥ युगंमा ॥ करौ धुनाना नवपल्लवाकृती
...विलसातं सं...मा ॥ सखीषु निर्वाच्यमधार्ष्ट्य दूषितं
...श्लिषमवापमानिनी ॥४३॥ प्रियैः सलीलं कर...रवा
...रुद्धनिश्वास विकंपितोधरः ॥ सविभ्रमाधूतकराग्रपल्लवो
...मापविलासिनीजनः ॥४४॥ उदस्य धैर्यं दयितेन सादरं प्र
...करवारिवारिते ॥ मुखं निमीलन्नयनं नतभ्रुवः श्रियं सपत्नी

निमीलतीनं
यनेयस्य त...
१

तलनं ३ अपनीयेस्यर्षः २

...माया १

कणवती ३

तीर्यगर्पेसाचितीरस्त्यमरः३ सोत्वने ६

रवादेदा॥प्र॥विहस्य पाणौ विष्यते च्युतो च्यसिस्रियेपण वध्वामद
तसः॥सखी वक्त्रो चीपयसाचनीकृता बभार खी तोच्चयबध
॥५१॥निरं जनेसाचिविलोकितं तद्द यावद्या वक्त्रे वेपर रोषपत्ले
कृ वामंडयतिस्मविग्रहे हवा लिकिया चाति कर्वे तदास्पदं॥

गासित्ता चैरमेविपक्षतश्चकोपकाचि न तु तोषसौख्येनै॥
चत्र णयस्य चेतसः किमैष्यमर्षलितु नये च्छे रायते॥५२॥
लदो केरत्तोल चक्षुषाभियोपकंठे तगा चवेपथुः॥नि
जलतीनोश्वसितोन्नतस्तनः श्यमोनुतासांमद नोनुपत्रये॥५४॥

सुदापांनयनाद्गृनिमेषणा।छुधुपच्छितरौतो नद्यष्ट्यके नरास्मताः॥॥द्दिष्टिरा केकरा किं चित् स्फुटापांगे षु पाति
मिलिता मध्दुरालोके ताराया वर्त्तनोत्तरे॥२॥२ कुतोवोहेतोः=३

ग१

रखाव... ४
...नये:=४
गतोपावति...
॥५६॥

तरला भास्तुरेहारे च चक्रे प्रातिवै ॥ विकारे सपि स्तुते न तु नर

॰विस्त्यबनिता सिरुद्धस्य मानं पीनस्तनोरुजघनस्थलशालि
सि ॥ ५ ॥ उत्सर्पिभिर्मिचपकं चिततीरदेशे मौ सूकं कुन्नमिव वा
रिबतस्य ॥ ५५ ॥ तीरांतरेषु मिथुनानि रथांगनाम्नां नीला
लोलितसरोऽलवनश्रियस्ता ॥ सरेजिरे सुरसरिज्जलधौ
तहारास्तारावितानतरलाइव यामवत्यः ॥ ५६ ॥ संक्रांतचंदनरसा
हितवर्णभेदं विछिन्नभूषणमणिप्रकराष्टचित्रं ॥ बध्नाभि
र्वनितापरिभुक्तमुक्तं सिंधोर्बभार सलिलं शयनीयल
क्ष्मीं ॥ ॥ ५७ ॥ ८ ॥ इति श्रीकिरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके स
— विस्त्यधुः

(७०)

रायोदष्बहुचे[...]स्मि[...]लोमणाविति ४ मत्तेशौंडौकटक्षीबाअ॰ ६

=सन्नुसे॰ ३

कमत्तिना ४

वैकृतौ वनिताविहारो नाम अष्टमः सर्गः ॥ छ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ स्यवेतुमनसः सुरनारीर् यत्र चित्र[...]परिधानविपक्षाः ॥

[...]त्रियापिमिव यातुमयात्तांनुमानुपयोधिलेलंबौ ॥ १ ॥ मध्य

पलोनिपेलसदंशावेकतश्च्युतिमुपेयुषि भानौ ॥ द्यौर् वाहपरि

विन्नोन्नीहारयष्टिमिव वासरलक्ष्मीः ॥ २ ॥ अंशुपाणिभिर

पिपासुः पद्मजं मधुभृशं रसरभीला ॥ क्षीबतामिव गतः क्षि

मष्यन्[...]लोहितवपुर् वाहपतंगः ॥ ३ ॥ गम्यतामुपगते नयनानां

हिताघातसहस्रमरीचौ ॥ आस्पदाद्विरहष्यचरिची चक्रवाक

॥ मधुमद्यपुष्परसेषु मरः ३ दृश्नीयवीर २

पतंगः पक्षिसूर्ययोरेषु मः २

॥ ४७ ॥

(१७)

दुःखनदीनद सायंसायं प्रगे प्रातः इत्यमरः
आश्रयः नीचस्थलं

शकिः सतः संकोचितः अर्कः मिविसविर

अद्वैजगु हृदयान्यपि ताः ॥ पंचपंचतसु तला घुरस्थित पूर्वःपश्चिमेन ससि सं
प्रिसते ... तसाड ॥ सामिमज्जतिरवो नविरे ... लिन्नजिमहः ... विसमर
... पा॥ कोन हृत्याः वकुंकुमता ... सायमंड ... नमंवरयंत्य ॥ साद
... हरिरिवनिताविसो चूडा ... वितारपि भास ॥ ... श्रयसा
... पुनि तां तपिरां ... गैः धेरा ... कुकरैरवकेप्या ॥ श्रस्तशैलगहे
... नुविवस्वानाविवराजकाविन्नमहीतु ॥ ... नोरविनचितमो
... तामिस्त्रानयुविग्रहगतानचसंध्या ॥ यारत्नांशयमतः किलसर
... होगवगगनंक्रियमरूह ॥ ... अनुरागवत्पतंति ... नामीरवेर

सिर
गहनवेस ...
गवस ...

3

आस्य आस्त मया ... ति ... १
घमानसं ध्यारागाइत्यर्थः १

दतौषु सरागः॥ आययावथ हरिदश्वविपाण्डुस्तुल्यतां दिनमुखेन दिनांतः॥
॥ आस्थितः स्थगितवारिदपंक्त्या संध्यया गगनपश्चिमभागः॥ सोर्मिवि
द्रुमवितानविभासा रंजितस्य जलधेः श्रियमूहे॥१०॥ प्रांजलावपि ज
ने नतमूर्ध्नि प्रेम तत्प्रवणचेतसि हित्वा॥ संध्ययानुविदधे विरमंत्या चा
पलेन सुजनेतरमैत्री॥११॥ औषसातपभयादपलीनं वासरछविवि
रामपटीयः॥ सन्निपत्य शनकैरिव निम्नादंधकारमुदवाप समानि॥१२॥
कतामिव गतस्य विवेकः कस्यचिन्न महतोऽप्युपलेभे॥ भास्वता
निदधिरे भुवनानामात्मनीव पतितेन विशेषाः॥१३॥ इच्छतां सह व

अनुचकार ४
ध्यानशी = ३
संध्यापगमानंतरं = २

॥४९॥

॥४९॥

निदधिरे ताः १ आत्मस = ३ शनैः = २ ... २ पतनार्थस्य २ अव्यक्तायाः ... ज्योतमित्यमरः ३ ... = २
भुवनस्य पदार्थानामित्यर्थः १ औषसादेर ... पराद् ... १

93

शकुनिपक्षि शकुन शकुन्त शकुनि द्विज इत्यमरः ३
ल२ देवाग्रा २   चक्रवाका नामिवर्थ १

॥ ८ ॥

धम्मिरभेदं यामिनी विरहिणां चिह्नगानां ॥ आपुरेव मिथुनानि वियोगं लंघ्यते न खलु कानि योजगा ॥ ४ ॥ यत्र ति ब्रतिसुखं दयितापि बाचमा-
प गतेप्पि शाकुन्तै ॥ निय ते ल्प न विमु ज्झ ति हर्षं प कं सुख मिवा-
कुहि प्या ॥ ५ ॥ रञ्जिता नु विविधा स्तर शैला नामितं नु गगनस्य भाग ।
तं नु ॥ पूरितानु विषमेषु धरित्री संहृता नु कुकुभस्तिमिरेण ॥ ६ ॥
रात्रि रागमलिनानि विकासं पंकजानि रहयंति विहाय ॥ स्पष्ट-
तारक मियाय नभः श्री र्वस्तु मिच्छति निरापदि सर्वः ॥ ७ ॥ व्यानशे
शशधरेण विमुक्तः केतकी कुसुम केसर पाण्डुः ॥ चूर्णमुष्टिरिव

स्पष्ट २   नुत्ता ४

निर्बाध स्पष्ट ल २ के पूरक्षो ८

आपातत्व दिशा

॥ ८ ॥ त्र रसरकारान्दि आमोदि लाद

=यानन्तस्ते तारकवारकापिचे तिमिष्य=२

नीनिकाय [illegible] स्चे तारकतारकापिचे तिबिष्य=२
नाचै=२ गुणा२ ड=रवे१

=तिमिस्याग्य [illegible]
=तन्निशि विश्य [illegible]
=दमस्लेनन्नतिथे
=जयती=२=

लभितकांतिर्विसवसनादरानंगुसमं ह्रियाः ॥१९॥ उष्णस्तीः शुचौ मिवाक्षु
चमिस्त्रामैतिके भजति मारकैराजे ॥ दिक्षु घसार्दमैडनमूहेहरारिमहा
सविशदमुखमैडी ॥१९॥ नीरु नीरजानिश्रो हि मगौररौ नरुद्रव
पुष्पः सितरश्मेः ॥ खैरराभ्भानिम्नतलेकरजालं वारिधेः पयासिगौ गमि
वांभ ॥२०॥ धांनिरुंचदा [illegible] नीरुचनापंधांतस्युघतरूरणपुर
स्तारे ॥ क्षिप्यमाणमसितेतरभासा शंभुनेव करिचर्मचकासे ॥
री ॥ अंतिकांतिकगतेंदुविसृष्टे जिह्मतां जहति दीपितिजालैः ॥
निःसृतास्तिमिरभारनिरीधाद्धुघसमिवरराजदिगंतः ॥२२॥

=प्राणवियै= संकोचं= २=

॥४७॥

॥४७॥

॥४७॥
॥४७॥

95

उदयरागादितिभा
व ३

उ [illegible]१ [illegible]षाणस्वेदत्वाद्युत्यमर १ [illegible] शास्वेदके

लेखया विमलविद्रुमभासा संततं तिमिरमिंदुरुदासे दंष्ट्रया कनककटकपिंगं ग्यामं

उल्लंघ्यु वद्द वारिधिवराह: ॥२२॥ दीपयन्नथ नभ: किरणौघै: कुंकुमारुण

पयोधरगौर: हेमकुंभ इव पूर्वपयोधे रुन्ममज्ज शनकैस्तुहिनांशु: ॥२४॥

उद्गतेन्दुमविभिन्नतमिस्रा पश्यतिस्म रजनीमवितृप्त: व्यंशुक [illegible]

स्तुखां मा... सौख्ये [illegible] चरण उद्धृतकिरणकोणे: ॥२५॥ नवस्य [illegible]

तेगासि तापो नोहृत तिमिर म उवनेस्य: ॥ दिग् [illegible] न च धाम वि

कीर्णे [illegible] षित चिरं रजनीहिमभास: ॥२६॥ मानिनीजनविलोचन

नपातानुष्णबाष्पकलुषान् [illegible] चैव मन्दमन्दमुदित: प्रययौ खं

रोदने बाष्पमस्त्र नेत्रसमं [illegible] लोकस्तु [illegible]

भुवने जने इत्यमर:

उद्गाम

पादेर [illegible] चित्तुर्ये शाविस्पमरः५ [illegible] कालिप्राति विंबमनाम्प: ३०५
त४

शीतशीतरश्च शीतमयूख ॥२८॥ लिप्यते त्रिपथवद्गुरुपके ठतारका
स्तकरस्य हिमांशो ॥ उदय [illegible] ररासससमंतादगरागइवेक्षोहित
रागः ॥ रचाग्रेरितः शशधरेण करोत्करः सैकतानिपिलनोदतमाल ॥
क्षीरसिंधुरिवमंद [illegible] कानननान्यविरलोचैरुपि ॥२९॥ श्री
तागमितयाशशिपादैः छायया विटपिनां प्रतिपेदे ॥ न्यस्तशुक्लव
लिचित्रतलाभिस्तस्य तावनसचिवेरमम हीभिः ॥३०॥ आतपधृ
तिमतासह वृद्धा यामिनीविरहिणा विहगेन ॥ सेहिरेन किरणा
हिमरश्मेर्दुःखिते मनसिसर्वमसह्यं ॥३१॥ गंधमुद्धततरजः कण

॥५०॥

रागः रावल
र पोरिति
स्व६५
॥५०॥

को [illegible] यो पुस्त बलिप्राये [illegible]
लियु [illegible]

पहार

९७

स्पष्यामोऽङ १
कुमत्ते पा मात्रवैर   मातृष्वसच गेत ९

वाहीविक्षिपत्र्य चिकलतो कुसुदानां ॥ औदु धावं पतिलीन वेहगा यामिनी सु
या वनराली ॥ [illegible] तवि चातु नत्रिष च उदासे मन्मथ पस्य नसदं शु जनो
॥ यामिनी वानितेया ततवि सोत्स न्योर ऽ तं तुं लाई येषु ॥ २२ ॥ तेऽ सापि र
लु नन न नसहाय मुपया [illegible] नयश्री ॥ पदि शिशिम यक्ष खख सर
द्द विलाय चापम नगः ॥ २४ ॥ स तु ना चिर च नाकित रो येरा गेत प्रिय य
रपि रूया ॥ सा नि च र ति [illegible] दुरदार तेषि ते रपि वे षणमी घ ॥ २५ ॥
न वं नोः र सा चिर र म णी य म्बदना नि विर म दि ता वा ॥ सा च न पु हिर ते र
प च नेर म्य वो विय तेल मागमपेवा ॥ २६ ॥ [illegible] ना नि रा जिना थानि वासे ध
क्षिता प्रियसखी वेच ना [illegible] ॥ मानिनी सिर पु सित चेयं सादय नापमदो व

खेदिता नि ।   मा स्यानिर   च तलिः   मातेरागर यं ज्ञेय २ १
तो भिः २   कौ

94

...ाकरचेनसरना गमिवसंवादमाह ४ गतमेवी समप४१३

स्त्रीकृत:१ विरहाचरण२ अनेकरूपवतीभि:१ नतुमासोचित्रचमित्यर्थ:) गतवत्या:२

कृकेचे ॥२७॥ कोतवेरमवहुसेदिशातो स्त्रियति स्वरतयेरमणोस्त्रि:॥ मन्मथेनपरिलु
चमतो नोपायरास्वलितमप्पुपरिकादि ॥२८॥ आत्मकोतमनिस्मारितवत्याया स्त्रिवै:
पुनकरूकंकपोन्ते॥ नि लिगायमुखमिङमवंडखुइपन्नातिनका...तिकोया॥
२९॥ उचेतोस...नीमवोषनेस्वैरेपुरूषतासावेसाधी॥ आ... नयैनमनु
नीयककयवाविचियात्तिङनपन्नेनुनेयः॥३०॥ विगतेननहियुक्तपूर्वेनुक
वियेसुसगमानिनिनान:॥ यापितामितिकथासुसमते: कामिस्त्रिवीहसोरच
तिरूह॥३१॥ पुमेतयोविटः पुलकरोचिदधस्याघुमवारिनवसेगमलन्ना॥
कोतवस्त्रामिवरूवपतेत्याः हषपोन्तुक्तिनमेडजतेवा॥३२॥ श्रीधुपानवि
रसुनिगटहिमाननमाभुद्विथिल्लीमतोनजन:॥ सेगतासुदायतैरूपलेः

समीपमागतयगताद्धिरित्यर्थ:४

मकर्थ ४
य४
...नेयाहि॥५
॥७॥

॥५१॥

(७९)

आलिसुखीनामुमोस ६ सुरतचंगे ४ वदाय मनमोगी ... सापराधे ४
सुनीचाक्यम् २ ते ३

कामिनीषु मदनो नु मदो नु ॥४५॥ सादरं न स्युरपि पाणिकपोलौ जीवितेश्व
यि कृतः करलेहास्या ॥ कामिनामिति वच पुनरुक्तं प्रीतये नवनवत्वमिया
य ॥४८॥ सा चितो च नयुगं न मया नीरुपेती दयितं वक्षसि पाते ॥ सुभ्रुवो जनप
तिस्म विरूषा ॥ [illegible] संगता च परराम चकोऽस्ता ॥ ४७ ॥ से च्यन्तीव मनचीरि
रिवन्तम् [illegible] स्वितं सपदि कोपपदेन ॥ योषितः सुहृदिव स्मरणाहि प्राणनाथमपि बा
ष्पनिपातः ॥ ४६ ॥ शोकि [illegible] तायै कृतबाष्पनिपातामीर्ष्या वापि सुखितां दयिता
या ॥ मानिनी जनविलोसुखाहि तञ्चित्तां शासति स्म च नरो मनविसेदः ॥ ४१ ॥ क्लो
दृष्टिबदनं दयितायाश्चुम्बितं प्रियतमेर समसन ॥ क्रीडया विनीचिनितबाद
शुकं [illegible] तामनुपपेदे ॥ ५० ॥ कीतया गलितनीतविनिरस्यन्वतरीपमवि
लंबितं कांचि ॥ मद नीरूतपथुसनन्सारलस्वजेद ...

चंचले क्षण २ — आलिंगितः — अवरीया पसख्या नेपरिधाना — सह ३

पुनःपुनानेष्व एवं स्वादानि १ =प्रियैरिति शेषः

स्वकाकारी।त्रि० २ आसिन्मानिनी आलिंगनानि १ विस्तृता २ ...मानेनाकरो...

...तंपा...दयेन्गाः ॥४९॥ आदृतानस्वपदे परिरंभाश्लेषचुम्बनानि च नन्दवनि पादैः ॥
सौकुमार्यगुणसंस्तृतकान्ति ... र्बामिरस्व सुरते पपिकामः ॥५०॥ पातु माहितवतीतिन्य
...त्सुसर्षयेत्स्यपुनरुक्तसारंलि ॥ ता...मितानि वदनानि वधूनां सोसलानि च
मध्व निपुवानः ॥५१॥ पा...प...च विध...ननमतः सीकृतानि नयनार्ध... नि
मेषाः ॥ योषितो रहसि गद्गदवाचामनस्तामुपययुर्मदनस्य ॥५२॥ कांतसंगमपरा
...लितमन्यौ वारु(णी)रसनं शांतविवादे ॥ मानिनीजनविलोपाहितसे पौसंदधे
धन्नुषि नेषुमनंगः ॥५३॥ कुप्यताशु ... नतानत ... कोपिता ...
...वस्थितय...नः ॥ इत्यनेकपदे ... स्वाद्यतेयुवतिभिर्मधुवारः ॥५४॥ ...विमोहविरहा
...र्ते विः प्रणयसंभ्रमदत्तां वारुणीमतिरसां रससां ... ॥ ...

(margin, left) ...रपव २ / ...स्वादने ४ / ...नितिशेषः / ॥५४॥ / ...ख्या १

(margin, right) ...प्रियै... / मधुवारम... / पानाद्यय... / ...स्यमर २

अथ ... कृत्याकारि ४ ... सुरहित प्रियाहालापरि... ...हरणी...

सनम साधुसेपिस्या संबंधो दस्यार पादि... १ ... गानुरू ... चेतसः २

युगपदेक पात्रेण पीतः २ पानपात्रे भयः ४ क्षिमाने ५ वर्द्धित बहुमाने १

[illegible] देशे ४

पदुपेतां को [illegible] रुपेते यारः २

दुपलेभे पाय्यवत्सुहृदयन्तु वध्वः [illegible] स्वादितः स्वयमथ धियमानं लेभिरे

प्रियतमैः सपीतः ॥ आसव घ्रौति पदमदानानेव रूपरसाताम् इव सेहे ॥ ५६ ॥

ऋविलाससुभगाननु वर्तुविश्वमाभिवध्वू नयनानी ॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible]

[illegible] चन्द्र विनीलसरोजे रागनासा चषक [illegible]

घु वारः ॥ ५८ ॥ ग्राणानि सुगणवता पिशुणानो च तकेमाभ्रय वशेन विरे

षः ॥ तत्तथा हि दयितानन दत्तं यान शोमधुरसातिशयेन ॥ ५९ ॥ वीक्ष्य

रत्नचषकेष्व तिरिक्तां कांतदंतपदमंडन लक्ष्मीं ॥ जज्ञिरे बहुमता प्र

आधे २ समता १ आतारतिशोभ १

स्वीकृत ३

चषकोत्स/प्र पात्रे अ

मानस प्रियत्व ४

बुद्धिपक्षान्तुविनिमयः२ =समानकांति२= ...आमादिकीवस्तुपरिवर्तयत्य

मदा नामोष्ठयावकस्तु दोमुखेपुबाराः॥६१॥ लोचनाधरकृताहृतराग वासितानन विशेषितगंधा॥ वारुणीपरगुणात्मगुणानां व्यत्ययविनिमयेनु वितेने॥६१॥ तुल्यरूपमसितोत्पलमक्ष्णोः कर्णगं निरूपकारि विदित्वा॥ योषितः सुहृदिव व्यविभेजे लब्धशोभितेक्षणरुचिर्मदरागः॥६२॥ क्षीणयावकरसोप्यतिपानै राइदंतपदलब्धितशोभः॥ व्याययावनितरामिव बधाः साधुतामधरपल्लवरागः॥६३॥ रागकांतनयनेषु नितांतं विदुमारुणकपोलतलेषु॥ सर्वगापि ददृशे वनितानां दर्पणोष्विव मुखेषु मदश्रीः॥६४॥ बद्धकोपवि

कां तं ४

॥५३॥

॥५३॥

ऽसमये१ आस्तामपि स्फुट तेहितैः२ गुणकोपे१ पक्ता१ निंद्य१

...गुणपक्षे निर्ममाऽऽर्ममदिरा वचनीये ॥६८॥ ...

मपदे कुपितानि ॥ या विविक्तमिव विदग्धतीगुणपक्षे निर्ममा ऽऽर्ममदिराव चनीये ॥६८॥

=प्रियवाक्यं १ मधु३ पु४

=प्रीतिमितो=५ कृतीरपि सामा: चारुतानि मततां मधुपानेऽन्याव रूपतो मधुमदो दयि

तानाम् ॥ सर्वगर्हितमिव च्युतिसर्वे ॥६५॥ वासससाक्षि शिथिलतामुपनापि

ह्रीनिरासविनिक्षिप्ततीनामात्मने: स्फुटमदो यमितानाम् ॥ ब्रीड

याविफलया वनितानां न स्थितं न विगतं हृदये ऽपि ॥६६॥ रुन्धती

नयनवाक्यविकाशं सादितोभयकरा परिरम्भे ॥ ब्रीडितस्य ललितं व नि

तानां क्षीवता बहुगुणैरनुपेदे ॥६७॥ योषिदुद्धतमनोभवरागा मानव

त्यपि ययो दयितांके ॥ कारयत्यनिभृतागुणदोषं वारुणी खलु रहस्यवि

भेदं ॥६९॥ आहिते नु मधुना मधुरत्वे चेष्टितस्य गमिते नु विकारं ॥ आगम

आबभौ नवपृद्धतरागः कामिनीष्ववसरः कुसुमेषोः ॥७०॥

=आगमनं=५ दृष्टिसंकोचादिभिः४=अनुचकार४ मेरेया१

=दीप्तेरपि=५

कृष्णायागं३ वनितानाम्...४ ...सेमौ... ...तीत्येषु४ चपला३

वनिताजडता सर्वरामयानि ...तीति भूतीमि ...॥६

=दिधेयस=५ प२ प्रेरितानो३ विलास५ उत्कर्ष४

=वंकेनकरोतिपथ=५

=प्रागल्भ्येन=४ अभिष्टानि२ =स्फुरत=५ मर्यादा४ =सुखकर२= विवितंरहस्ततिबि२ =आकर्षणा कुर्वन्ति=३४

=धरकरा ३= अवस्था४

मदविघूर्णितधियो नवरागिणो स्फुरत्समितिशंकितनाथाः ॥ योषितो न मदिरां भ्रमरा
मीषुः प्रेमपरवस्यतिभयान्यपदपि ॥७१॥ चित्तनिर्वृतिविधायिविविक्तं मन्मथो मधुमदः शशिभासः ॥ संगमश्च दयितैः स्म नयंति प्रेमकामपि भुवं प्रमदानां ॥७२॥ घोष्यालंघितयथोचितभूमौ निर्दयं चिनुत्क्लिता लकमाल्यो ॥ मानिनी रतिविधौ कुसुमेषुर्मत्तमत्त इव विभ्रममाप ॥७३॥ शीधुपानविधुरेषु वधूनां निघ्नतामुपगतेषु वपुःषु ॥ ईहितं रतिरसाहितभावं वीतलज्जमपि कामिषु रेजे ॥७४॥ अन्यान्यरतम नसामयविवलीनां चैवापुष्पवः सुरसरखपारसा निर्देशी ॥ वैबोधिव

अथवीनाभिध आंपतइसम। ॥७४॥

ब्रह्मा मिलो कोम्य स्वेलाहेभयर थाभंगारवे भोगालवानर प्रकीर्तितार धर्षिवं ६ ॥७४॥

=विकारी=५

स्वादेषु२ मिषितं२ =निर्विषय२= स्पर्श२ प्रियपराधीनता२ चुंबनताडनादिचेष्टा३

=प्रेमाद्दिदृक्षा रम्येषु तच्चिंतात्यभिलाषकः ॥ रागस्तसंगबुद्धिस्यात् स्नेहस्तत्प्रवणक्रिया ॥ तद्वियोगासह
६= प्रेमरतिस्तत्सहवर्तनं ॥ शृंगारस्तत्समंक्रीडासे भोगः समधामतः ॥५५

105

निवेशितवः=१ इधि संक्षिप्ता १ —गोमैगेमेदेन खेदपेनोपाधै ... ॥ (३)

सवाहन वाहनेपि निरोदंग नदंनैवि.५ प१

उस्यफ्रेर्डि समेसागेडनि ७ १ मागळगांतरवेः

ध्वानि विस्ताविंतप[illegible]वि मोर्ध्वासासं हवं वरि व त्तिभिपायराचि ॥१५॥ निद्रावि नोदितनितांतरतिक्लमानामायामिमंगलनिनादविबोधि तानां ॥ रामासुखावि विरहाकुलितासुयूनातरूवतानिव सामा दाधिरेरतानि ॥१६॥ कातोजनसुरतखेदनिमीलितासं संवाहितुंसमुपयानि मंदमंदं ॥ हर्म्येषुमाल्यमदिरापरिभोगगंधा नाविष्यकाररजनी परिवृत्ति वायु ॥१७॥ आमोदवासितचलाधर पल्लवेषु निद्राकषायितविपाटललोचनेषु ॥ व्याप्तष्टपत्र तिलकेषु विनाससीनीनां शोभां बबंधवदनेषु मदावशेषः ॥१८॥ आगतवति

सैरी तु ४ पल्लवेमांसस्पर्धे

कषायललवरेन ... नियसिरलका निसुरं ... पोर ते ... रलणप चातिके शवः २

३= ... वसान वायु

=संभोगस्या सुरसिलइति वैजयंती ५

आच्छिक वियोगेन २ इस्यता =५ निपुणसैचरीन =२ पा २ [illegible]

नखवेखरवालक्ष्यतां मेगारागसमदद्यितपीताताम्रबिंबाधरो [illegible] ॥

विरहविधुरमिष्टा सत्सखीवांगनानां हृदयमवलंबेरात्रिसंभोगलक्ष्मीः ॥ ७ ॥ ७९ ॥ ७ ॥ इति श्रीकिरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारविकृतौ निशाविहारो नाम नवमः सर्गः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ७ ॥ गुरुचरणेभ्यो नमः ॥ ७ ॥ अथ परिमलेलामवाप्य लक्ष्मीमवपवदीपितमंडनश्रियस्ताः ॥ वसतिमभिविहायरम्यहावा सुरपतिसूनुविलोभनाय जग्मुः ॥ १ ॥ द्रुतपदमभियातुमिच्छतीनां गमने परं कमलापेनतासां ॥ अवनीषु चरणैः पृथुस्तनीनामलघुनितं

लघुर्निघ्नमलंघकृतिसमरः =२ [illegible] लासविबोध

तथा हेलाला लेख्य [illegible]

मि.क्र.७ =

प्रसाधनशोभा

॥ ५५ ॥

प्रथितातां मा २

अक्षु [illegible] जैन सुगरे कृतायक्लारोयुक्ति वे न

[illegible] प्रथितां मा =

धा [illegible] ५

नखक्षतादि २

[illegible] मध्ये इति [illegible]

संभोग २

॥ ५१ ॥

(१०)

= संमूर्छितः = ४

अनुगतो मालतद्वितीयावरद तस्य ।

कातेरखा = २

बुतयाचिरं निषेदे ॥२॥ विहितसरसयावकैर्विभासेचरणतलैः कृत

पद्मतिर्वधूनां ॥ अविरलविततेवशक्रगोपैररुणितनीलतृणोप

पापरित्री ॥३॥ घनिरगविवरेषु नूपुराणांपृथुरशनागुणासि

ञ्जितानुपातः ॥ प्रतिरवविततो वनानि चक्रे मुखरसमुत्सुकहंस

सारसानि ॥४॥ अवचेयपरिभोगवन्ति हिंस्रैः सहचरितान्यमृगा

णिकाननानि ॥ अभिदधुरभितो मुनिं वधूभ्यः समुदितसाध्वसवि

क्लवं च चेतः ॥५॥ नृपतिमुनिपरिग्रहेण सा भूः सुरसचिवाप्सरसां

जहार चेतः ॥ उपहितपरमप्रभावधाम्नां न हि जयिनां तपसामलं

घ्यमस्ति ॥६॥ सचकितमिव विस्मयाकुलाभिः शुचिसिकतास्वतिमानुषाणि

ताभिः ॥ क्षितिषु ददृशिरे पदानि जिष्णोरुपहितकेतुरथाङ्गलाञ्छनानि

आपः सुमनसो [illegible] अप्सराः शिकताः समाः ॥ एतास्त्रियां बहुत्वे स्युः रेकत्वेपुत्तर

[illegible]

मुनितवच्यापणां न स्पर्शनाचाकुसितितः अ = ५

अवचय पुष्पफलप्रोगानयोग अवचयाप्यपदात्तभोगः पुष्पफलद... = ८

राज्ञायमाना...

स्यागाद्धिः = ...

सवचयामात् = ४

... = ...

... यरतिकोशः

अथर्वगास्त्रौ निपुद्भारो वालसंघस्तत्र ... गमः ८ सज्जनसेवी प्रयमिति ४ पल्लवो स्त्रा के स

निश्वतः कारणतपेनिर्घोष ४

सिःशुचिसिक वास्वतिमानुषाणिताणि ॥ क्षितिषु दहशिरेपदानि डि
छारु परिहितवे तुरयांग ... नानि ॥ ३ ॥ यातिनायितवनांतर सुती
नांफलकुसुमावचये । पितदिव्यानां ॥ ... सुपुष्पवंतरु वीरुधां समर्ध्या
पुवतिजनैर्लग्गरैस्तु निश्चभाव ॥ ... आनंदितविशीलं ... गगना
नोस्ससति लवन्तु लभार भुवनचारवः ॥ ... मातमपि कोयया वेगा
कः परिजनतापि शुभायसन्नणानां ॥ ५ ॥ यमनियमकुशीकृतस्थि
रांगः परिदहरोविच्छतापुच्छैः सतापिः ॥ अनुपमरामदः सतागरि
यान्तं तपदपंक्तिरिर्यैर्वपावदे ॥ ६ ॥ सुरसरितनिपरतपोविगङ्गवने

सत्येक्षनाऽर्ज्वं ध्यानमान्त्रेयस्य महीसनं । मदप्रमादो मा...
पादानैर्मोनैऽध्याप्यमनऽत्रतोऽणषणोपस्थदे दौ...

॥५८॥
वासिष्ठ न १
राजिता

॥५८॥

१०९

स्वनिघोषेऽस्य-२ जलभारावरणगौरिरादेयर्थे-२ गर्जितैः २ सुमनोनामा कमनीतानीयम-३

नसो विरेजे विहृतिमिया परुचिस्तडिल्लतानो ॥ व्यवहितरतिवि
ग्रहैर्वितेने जलगुरुभिः स्तनितैर्दिगन्तरेषु ॥१॥ परिसुरपति
सूनुधाम सद्यः समुपदधन्मुकुलानि मालतीनां ॥ वि...रत्नम
परलहारबद्धबिंदुः सरसतामवनेरपां निपातः ॥२॥ प्रतिदिश
मभिगच्छताभिमृष्टः ककुभविकाससुगंधिनानिलेन ॥ नववद्
व इव विषेसे सचित्तजन्मा गतघृतिराकुलितश्च जीवलोकः ॥३॥
व्यथितमपि भृशं मनो हरन्ती परिणतजंबुफलोपभोगहृष्टा ॥ पर
भृतयुवतिः स्वनं वितेने नववनवयोलितकंठरागरम्यं ॥४॥
...वति मनः कदंबवायो मदमधुरे च शिखंडिनां निनादे ॥

ध्यातः समोषध्येयीयारिस्यम-४ धौमितः ४

स्वनिघोषे... धामदेरास्ते ... स्वीस्व... लिमि... जनपदं-३ ... कुसुमो ... नदस्यनम् ... किमतधेयर्थे-६

स्वानीतरेखा वरव५

(११८)

...भवेद्धाणापिता सहचरी भवेदिति विश्वः ...पुष्प... मुख्यो... वोल्पत्यमरः २

परस्परसमागमः ६ मृणाले बिसम... ओ नर्मसुनाः शब्दरेणेति शेफ... षि

हिकदंबः कैसरो... स्त्रियामित्यमरः २

जनइव नष्टतेस्त्रचात्कोकिलेस्तुनीं क्षि महतोसुकरः समा... संगः

॥२३॥ च्युतबिसेवलपावलिर्वहती कुमुदवनैकदुकूलमात्तबा

णा॥ शरदमलतले सरोजपाणौ घनसमयेन वधूरिवात्तने

बे॥२४॥ समदशिखिरुतानि हंसनादैः कुमुदवनानि कदंबपुष्प

वृक्षान्॥ प्रियमतिरपिनीसमेत्य जग्मुर्गुणमहतो महते गुणा

यपोगः॥२५॥ सरलसमपत्रपकेतकीनां प्रसवमुपातिकनी

पेरणु कीणे॥ प्रियमेघुरसनानि षट्पदाली मलिनयति स्म वि

नीलबंधनानि॥२६॥ मुकुलितमति... शाय्यबंधुजीवेष्वत

...गादिनां... सस्यंपक्वं प्रसवैतानि

प्रसवस्तु फले पुष्पे वृक्षाणां गर्भमोचने इति विश्वः ३

सर्जोक्षासन बंधूकपुष्प प्रियकजीवकाइत्यमरः २ बंधुको बंधुजीवकइत्य

मधु घैने पुष्परसे इस्य २

पलाशेपुष्पकिंशुके पलाशियम २ अंधेरमेतमाह २ स्थूललव विंदु पुष्पफलिनी फलवान् २

लवबिंदुषु गाढलस्थलीषु ॥ अविरतवपुषः सुरेंद्रगोपा विकचपलाशवनश्रियेसमीपुः ॥ [illegible] पविरलपत्रिनी वनप्रसूनः कुसुमितकुंदसुगंधिगंधवाह ॥ गुणमसमयजे चिरायलेभे विरलतुषारकणस्तुषारकालः ॥ निचयिनि लवलीलताविकासे जनितरुचिनि [illegible] दधति लोध्रसमीरणे चहर्षे ॥ विकतिमुपययौ [illegible] ॥ कविपनपांडुसूनुभ्रवनेतिनयाने लीगीपातो हिचेतः ॥ ५ ॥ हुरांजितुर्णमनोज्ञानगोरिंव चिनिंडसिंधुवारैः ॥ यसहकारपुष्पारम्यस्तुतुहिनोऽल्पविनिंदसिंधुवारैः ॥ ६ ॥ रवाहिमागमांते चासीसमुपययौ शिशिरः स्मरैकबंधुः ॥ २ ॥ ७ ॥

हेमंतकाल नवा १

सिंधुवारः सुरसो निर्गुंडि शाणि [illegible] खु १

पुष्पादि उत्तरणे सामि [illegible]

पुष्पचयवृद्धि ४

हेमंतस्तु = ४

वसंतश्रांरः धं =

(११०)

अथवसंतमाह

=पलाशीकुसुमानमी:५ =शालरुसलीनरुध्वंदेतिशाश्वतः६

कुसुमनगवनान्युपेतुकामा किसलयिनीमवलंब्य चूतयष्टिं ।।
क्वणदलिकुलनूपुरा निरासे नलिनवनेषु पदं वसंतलक्ष्मीः ।।३१।।
विकसितकुसुमाधरं हसंतीं कुरबकराजिवधूं विलोकयंतं । दद
शुरिव सुरांगना निषण्णाः सशरमनंगमशोकपल्लवेषु ।।३२।। च्य
सनचलितपक्षवाय्यरोषैर्नवविहितेष्पि निवां:वधूनयंती ।। मधु
सुरभिणि षट्पदेन पुष्पं मुखइव शालकौतावधूश्चुचुंबे ।।३३।। मु
हुरनुपतितो विधूयमानं विरचितसंहति दक्षिणानिलेन ।। अलि
कुलमलकाकृतिप्रपदेन लिनमुखांतविसर्पिपंकजिन्या ।।३४।।

=स्थित ४

।।५८।।

=श्रींघावतार २ =संहतिः=प्रांतसारि १ =मतयमारुतेन २

113

=तस्मिन्काले१ चैत्रेदैत्ये वसंते चत्रीवेशोके मे ... त्रिदशैर्निविरस्य तस्य२ यस्मिन्काले१ ध्रुमति३

=ऋतुः निदाघो ग्रीष्म ग्रोकेष्वाणु ... बुरुनमनः वि०४ अथमनीषः२

नराज्ञो भवति१ अर्जुने२ | श्रभवति च तदा परो विलेसितुं भवति जितेंद्रियता यदात्मरक्षा ॥ श्रवजि- | =इंद्रियजयस्व
तभुवनस्तथा हि नेमिस्थित तुरगो विजयेन पुष्पमासः ॥ २२ ॥ कथमि- | =वसंतः२
व तव संमतिर्भवित्री सममृतुभिर्मुनिनावधीरितस्य ॥ इति विरचि- | र३
तमल्लिकाविकासः स्मयत इव स्म मधुं निदाघकालः ॥ २६ ॥ बल-
वदपि बलमिथो विरोधि प्रभवति नैव विपक्षनिर्जयाय ॥ भुवन-
परिभवी न यत्तदानीं तमृतुगणः क्षणमुन्मनीचकार ॥ ३१ ॥ श्रु-
नवमधुरं३ | ति सुखमुपवीणितं सहायैरविरललांछनहारिणश्च कालाः ॥ | वसंतादिकलन
अविहितहरिसूनुविक्रियाणि त्रिदशवधूषु मनोभवं वितेनुः ॥ ३२ ॥
न दलति निचये तथा सरोजानां नवविषमच्छदकुंदपुष्पकोषेषु ॥ ४

विकसति१= कमलानां१ सप्तपर्ण१ गुच्छे मल्लिकास्तु१

अप्राकृताः=

आसेने तच्चरस भावादियं जनं ४
यतोहस्तस्ततो दृष्टिर्यतो दृष्टिस्ततो मनः यतो मनस्ततो भावो यतो भावस्ततो रसः ४ वर्तुमुपः जोते
जनया मासः २ =मु निरेन २ दुर्लया ३ परिणतिः ३ २ निनियमादितभा वः ४

=प्रापुः १
वस्यतो २

असिरति हुपन्नोभिरे यया सौहरि वतन्न्यावयवेषु लोचनानि ॥ मुनिमनभिमुखतो निनाषवोया. सहुपयपु कमनोयतागुणेन ॥ मदनहपदयेसरवतासो दुरपिगमोदि म[illegible]नानो ॥ [illegible] ॥ प्रकृतम विसससारमाभिनेयेप्रविकसे[illegible]पापिपन्नवेवा ॥ प्रथमनुपहितेविन्नासिव[illegible] सितदुरेग[illegible]च चान्न नर्तकीनो ॥ [illegible] ॥ अभिनयमनसि सुरागनायानिहितन[illegible]कवर्तनाभितानं ॥ चरणमपि पपात षट्पदाली धृत[illegible]लोहितपंकजाभिशंका ॥ ४२ ॥ अविरलमलसेषु नर्तकीनो तपरिषिक्त मन्द[illegible]पदेषु ॥ सवपुषमिवचित्तरागमहुन [illegible]नादिरवानि वंदेवकेसराणि ॥ ४३ ॥

उद्देशानां २
प्रवेशस्तये ४

रूषणो नयमनु
ष्येनैव दृष्टिश्रये
नियमादिति भा
वः ४

=पादुः २
॥ ५० ॥

॥ दि ॥

=व्यंतकाभिनयोः समाविस्य मरः ५ ६ नर्तकीपादपीठ नीचमितायाणि १ =रगुपजादवानीति शेषः १

समध्यगोपनमेव २

साक्षि ।। कूबेपुन्नान्नहूरेतपः ४ घ ३ न १

न्यपस्तु तमस्स्मितः स मन्मथायाः परिजेगात्र तिरोहितां गयष्टः ।। स्पु
टमास्मितं लषितबन्धुर बबधावदुतिहसंच विरह कामितानि ।। ४४ ।।
अस्मिन्मुनिसहस्राहते परस्या नमरुतालघानाश्रुवैकरोदै ।।
चकितमवसतोरुसचपापाः श्रांतियुवतीरपि विस्मयंनिनाय ।। ४५ ।।
धृतबिसवलये निधाय पाणौ मुखमधिरूषितपांडुगंडलेखं ।। चंदनचर्चिते ४
न्यपसुतमपरास्मरान्विता पादमधुमदालसलोचने निदध्यौ ।। ४६ ।।
सखिदयितमिहानयेति सामां प्रहितवती कुसुमेषुणार्पितमा ।।
शून्यहृदया १ हृदयमहृदयानना मेप्य वं सवद्रुपकंठमुपागते निवेद ।। ४७ ।। ७ ।।

नाम प्रकाश्यसंनाव्यक्रोधो । भ्वासमिप १ निर्वर्णनितुनिध्यानंदर्शनालोकनेक्षौ

पि. गोकुलसनेइत्यमरः १

उपरा कुर्वत्या १

संदेषु बुध्यायोऽतितानिषचेनानीतिशेषः १   २ = उपचयगमितानात्यथ

रैनिर्दय १
रेक्षुद्र २

चिरमपि कलितान्यपारयित्वा परिगदितुं परिशुष्यता मुखेन ॥ ग
तघृण गमितानि सत्सखित्वं नानयनयुगे समनमाईतामनोसि ॥ ४ ॥
अथ च वकमतसप क्व वा धरित्रीं मदुसुरत्ति विरह्य पुष्पशय्यां ॥ स्म
मरति मवाप्य तत्र चास्यास्तव सुखशीतमनुपैतु मंकमिच्छां ॥ ४५ ॥
तद नघतनुरस्त्रसाससकामा वलतिपुराहि परा ॥ सुता त्वदर्थे ॥
पुनरपि सुलभं तपोनुरागी युवतिजनः खलु नाप्यतेनुरूपः ॥ ५ ॥
अहिहि कठिनतोप्रयच्छवाचं ननु करुणामृदुलान संमुनी नो ॥ उ
पनतमवधीरयेत्य सैव्या सनि प्रणमेत्यवकाचिदेव मच ॥ ५ ॥ पंचभिः कुलकं ॥

। शोकबाष्पा
ता १ यं मि तिम
ते २
२ तया शोष
अस्मीति शेषः
॥ ६१ ॥

पुनरप्रथमे संदे
ग्रातवि-३
॥ ६१ ॥

पात्वं १   निर्भाग्या १   चतुरं १

117

विससर्ज ३

=सविलासं २ =विवर्तिता: २

संग १

ध्यमनः संवकल्पोऽलागरीं कृत्वातारतिः कीर्यागोन्मदन छौता इस्यनंग

दग्यादरा ॥ ५७॥ टीकाया: श्लोक ॥ सं कलितवलितैस्त्रिकौ ... मा

शिरसि लसयमनाकुलेक पालि: ॥ ५८ ॥ सुरपतितनयेऽपरा निरासे

मनसि जडेऽत्र शरे विलोचनार्द्धे ॥ ... कुसुमितमवलंब्य ... त

मुच्चैस्तनुरिसकुंभपृथुस्तनानतांगी ॥ तदभिमुखमनंगचापव

छिविसृततगुणावसंतु ... नाम काचित् ॥ ५९ ॥ सरसमवलंब्य नी

लमन्याविगलितनावि विलोलमंतरीयं ॥ ... पतितु मनो:

सलाघसेवचतुरसैनागुणस यंता वनस्थे ॥ ६० ॥ यदि मनसि

नाम: किमंगचापं शठ विषयास्तव ... भानवृत्ति: ॥ ... वतु दिशति

कोदोषइतिशेष: १

=भैरवलार... २ लि: २ ×व १ = संबधिता २

स्यानासलितै ३

अस्तीतिशेष: १

समु... अगमसंगवधारेसर्प: ४ =स्नसोरुर्वि ... गयो

... करि: ५ रितिरन्त सकोष: ४

सग १

... देश ... यक्ष ... निरु ४

... दर्शियासि जिनी

... इत्यमर: ४

... बंधनेर

... चयेन २ =

=करिमो ... ३

गंतुमना: ३

=स्थिता २

118

समीपमागत्य ४ अस्यापादोषारोपाञ्जुगोष्ठ्यपिअ२ कुटिलीकृत१

नान्यकामिनीस्पृहस्तव स्वदयेत् दयेप्सराविकारं ॥५५॥ इति विषमित
चक्षुषाभिहिताय सुरदत्तयोष्ठमसूयाया च याचितः॥ अगणितगुरु
मानलज्जयासु स्वयमुरसि भवनाप लैडनेच्छे ॥५६॥ युग्मं ॥ स
विनयमपराभिसरत्नसाक्षि ॥ स्मितसुभगैकलसत्कपोललक्ष्मीः॥ त्र
वणनियमितेन तं निदध्यौ सकनकमिवासकलेन लोचनेन ॥५७॥
करुणमभिहितं त्रपा निरस्ता तदभिमुखं च मुविमुक्तमश्रुताभिः॥
प्रकुपितमभिसारणेनुनेतुं प्रियमियती ह्यबलाजनस्य भूमिः॥
५८॥ असकलनयनेक्षितानिलज्ज्यागतमनसेपारपाण्डुता विषा
देः॥ इति विविधमियाय तासु भूषां भवति महत्सु न विपत्सु वध्वूरनंगः॥५९॥

ज्येष्ठा आचार्य निरुद्धप्रसारे ८ स्वदितमित्यर्थ न स्थान३ ॥६२॥

मविषये३ ॥६१॥ यावदवाभ्रमत्य... चेतीमंगः=

=नानाचेष्टितं=१ अनुकूलइतुं२ =गतिः=२ अवधिः३

अनधिगतः २ स्वभावेन १ गमनं १ स्थितिः १

सुप्रतिगं ... ३ वाक्यप्रयोगः ३ वधू १

पात २

अलसपदमनोरमं प्रकृत्या जितकलहंसवधूगति प्रयाणं॥ स्थितमुरुज
घनस्थलातिभारादुदितपरिश्रमजिह्मितेक्षणं वा॥६०॥ भृशकुसुमशरे
षुपातमोहादनवसितार्थपदाकुलोभिलाषः॥ अधिकविततलोचनं वधूनां
युगपदुन्नमितभ्रु वीक्षितं वा॥६१॥ रुचिकरमपि नार्थवद्बभूव स्तिमि
तसमाधिशुचौ पृथातनूजे॥ ज्वलयति महतां मनांस्यमर्षे न हि ल
भतेवसरं सुखाभिलाषः॥६२॥ त्रिभिर्विशेषकं॥ स्वयं संराध्यैवं
शतमखमखंडेन तपसा परोच्छित्त्या लभ्यामभिलषति लक्ष्मीं हरिसु
ते॥ मनोभिः सोद्वेगैः प्रणयविहतिध्वस्तरुचयः सगंधर्वा धाम त्रिद

कार्ये सिध्यमा यातः सनि चेदैः १ नष्टकांतयः १ प्रणयहत्या २

संभ्रम्याः ६२ अर्जुने ४ अथकारं ३ सहायोः ... स्वर्ग ... २२ स्वर्गं १

किरात स० ११ ‍ ‍ ‍ दर्शनप्रदानयोग्यैने सर्थः=४ ‍ ‍ ‍ =ख्यातो हृष्टे प्रतीतस्त्यात् ३

भारवि सतौर २ ‍ ‍ ‍ २ अर्जुनस्य ‍ ‍ ‍ २ ह: ४

रावनिताः स्वं प्रतिययुः ॥ ८३ ॥ ॥ इति श्रीकिरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके सुरांगनाप्रस्थानो नाम दशमः सर्गः ॥ ॥ १० ॥ अथामर्षान्निसर्गाच्च जितेंद्रियतया तया ॥ आजगामाश्रमं जिष्णोः प्रतीतः पाकशासनः ॥ १ ॥ मुनिरूपोनुरूपेण सूनुना ददृशे पुरः ॥ द्राघीयसा वयोतीतः परिक्रांत इवाध्वना ॥ २ ॥ जटानां कीर्णया केशैः संहत्या परितः सितैः ॥ पृक्तयेंदुकरैरह्नः पर्यंत इव संध्यया ॥ ३ ॥ विशदभ्रूयुगच्छन्नवलितापांगलोचनः ॥ प्रालेयावततिम्लानपलाशाब्ज इव ह्रदः ॥ ४ ॥ आसक्तभरनीकाशैरंगैः परिकृशैरपि ॥ आधूनः सद्गृहिण्येव प्रायो य

=आधूनस्यादौदरिकोविजिगीषाविवर्जितः

=अपांगौ नेत्रयोः प्रांतौ वित्यमरः २

(margin) ६३ ‍ ‍ जस्परोमुखो ...तया ३ ‍ ‍ किरा ४ ‍ ‍ भारा ‍ ‍ भाराक्रांतस्य ...रौ: १ ‍ ‍ अर्जुन... उपर... ‍ ‍ ...यम

३

जीर्णा १   अप्रछिन्नरूपः २

ष्ट्यावलंबितः ॥५॥ आदिक्कुक्ककं ॥ जरतीमपि बिभ्राणस्तनुमुंष्ठप्राकृ
तांकृतिः ॥ चकाराक्रांतलक्ष्मीकं ससाधुसमिवाश्रमं ॥६॥ गूढोपि वपु
षा राजन्धाम्नालोकाभिभाविना ॥ अंशुमानिव तन्वभ्रमंडलछन्न
मंडलः ॥७॥ अभितस्तं पृथासूनुः स्नेहेन परितस्तरे ॥ अविज्ञातेपि बं
धौ हि बलात्प्रह्लादते मनः ॥८॥ आतिथेयीमथासाद्य सुतादपचितिं ह
रिः ॥ विश्रम्य विष्टरे नाम व्याजहारेति भारतीं ॥९॥ त्वया साधु समारंभि
नवे वयसि यत्तपः ॥ ह्रियते विषयैः प्रायो वर्षीयानपि मादृशः ॥१०॥ श्रे
यसीं तव संप्राप्ता गुणसंपदमाकृतिः ॥ सुलभा रम्यता लोके दुर्लभं हि

अलोकसा मान्या १   पल्लव ३   पर्यस्तः ४   =स्नेहेन परितस्तरे   स्थाप्य च ति रित्यमरः ४

अर्जुनः ४   =प्रातिथेयु साध्वी ४   उक्तवान् २   श्रेष्ठां १   आकृष्यते २

=व्याहारं उक्तिर्लपितमित्यमरः ३   मूर्तिः १   ३२स्य मा पारूपा ३   दृष्टोपि २   अर्जुनात् ४

=आरंभ साध्यते स यः ३

(122)

अंतकाळे परितापि ह्र १ वंचलाः १ सदास्त विनोसि २ इसम
नः २ पुरः भविष्यति २

गुणार्जनं ॥ ११ ॥ शारदंबुधरछायागत्वर्यो यौवनश्रियः ॥ आपातरम्या विषयाः पर्यंतपरितापिनः ॥ १२ ॥ अंतकः पर्यवस्थाता जन्मिनः सततापद इति त्याज्ये भवे भव्यो मुक्तावुत्तिष्ठते जनः ॥ १३ ॥ वित्तवानसि कल्याणी युवां मतिरूपस्थिता ॥ विरुद्धः केवलं वेषः संदेहयति मे मनः ॥ १४ ॥ युयुत्सुनेव कवचं किमंमुक्तमिदं त्वया ॥ तपस्विनो हि वसने केवला जिनवल्कले ॥ ॥ प्रतिसोः किं यतेमुक्तिं निस्पृहस्य कलेवरे ॥ महेषुधिं धनुर्भीमं स्तौ नाम न पिशुहः ॥ १६ ॥ भयंकरः प्राणभृतां मृत्सोर्भुजइवापरः ॥ आसि स्तव तपस्थस्य न समर्थयते शमं ॥ १७ ॥ म ॥ जयम

प्राणिनां २ शांतिं २

=कृत वैर्थ निश्चय इत्यमरः १ उदर्कः फलमुत्तरमित्यमरः २ =मुक्ति कैवल्य निर्वाण श्रेयो नि श्रेयसामृतमित्यमरः २

हिंसाफलकाः २

=विप्लुतत्वं = लघ्यत्वथैव नगनान्नपी

=उः नन्वर्थकामयोरपि मोक्षहेतुत्वं स्यादत आह... =तदर्थकृते

सेयादवः १

वैवंवान्न नमरातिषुक्षिलाषुकः॥ क्रोधलक्ष्मसमावृतः कायुधंकृतप
धनाः॥१८॥ यः करोति वधोदर्का निःश्रेयसकरीः क्रियाः॥ ग्लानिदोष
छिदः स्वच्छाः स मूढः पंकयत्यपः॥१९॥ मूलं दोषस्य हिंसादेर
र्थकामौ स्म मा पुषः॥ तौ हि तत्वावबोधस्य दुरुच्छेदावुपप्लवौ॥२०॥ अ
भिद्रोहेण भूतानामर्जयन्गत्वरीः श्रियः॥ उदन्वानिव सिंधूनामाप
दामेति पात्रतां॥२१॥ या गम्याः सत्सहायानां यासु खेदो भयं यतः॥
तासां किं यन्न दुःखाय विपदामिव संपदां॥२२॥ दुरासदानरीनुग्रा
न्धत्ते विश्वासजन्मनः॥ भोगान्भोगानिवाहेयानध्यास्यापन्न दु

निर्मलाः ३ ... आपदां नाश ४ ... साध्याः ३ ... दुर्लभा ४

=आपत्सा च तामे = ...यन्ति =३

=मुक्तिप्रतिबंधकत्वादपुरुषार्थौ अर्थकामावित्युक्तं न चार्थस्य दुःखैकनिदानत्वादपुरुषार्थत्वं पञ्चभिः प्रपञ्चयति =५१

१२६

करिष्यति ४ पूर्णतां ५ दुःखं ५ =ननु श्रीदोषोपपुरुषदोषः इति चेत्तत्राह =९=
जानाः २ वक्रस्वभावाः २ वंचकाः ३ =कदाचित् १ निघ्नः २ दृष्टवस्तु इः ४ अतोप्यागते हेतुः ३

र्लभा ॥ २३ ॥ नांतरज्ञाः प्रियो जातु प्रियैरासां न भूयते । आसक्तास्ता रम
मीभूर्त्वा वामशीला हि जंतवः ॥ २४ ॥ कोपं वा दर्शयति पदे पदे यद्वा लिप्सुर्व
त्मा ॥ साधुवृत्तानपि क्षुद्रा विक्षिपंत्येव संपदः ॥ २५ ॥ कृतवानन्य देहे
षु कर्तव्य विधुरं मनः ॥ अप्रियैरिव संयोगो विप्रयोगः प्रियैः सह ॥ २६ ॥
तुल्यमाकीर्णतां मेति तुल्यं व्यसनमुत्सवैः ॥ विप्रलंभोपि लाभाय सति
प्रियसमागमे ॥ २७ ॥ तदारम्याण्यरम्याणि प्रियाः शल्यं तदासवः ॥
तदेकाकी सबंधुः सन्निष्टेन रहितो यदा ॥ २८ ॥ युक्तः प्रमाद्यसि हि
तादपेतः परितप्यसे ॥ यदि नेष्टात्मनः पीडा मा संजि भवता जने ॥ २९ ॥

दृष्टसंयोगे ३ व्यसनं विपदि ... दुःखं १ नसज्यतां १ लोके १

128

सत्कर्म:२ त्वात वा निस्पर्थ:१ मानानाश्रये दिसर्थ:१

जापिन:१ अवस्थ:१ रहिंसाप३ सज्ज:२ रणानंदर

जन्मिनोस्य स्थितिं विद्वान् लक्ष्मीमिव चलाचलां ॥ प्रत्यवान्मौ स्म वैधीन्न्यां

य्यं न्याय्याधारा हि साधवः ॥ २० ॥ विजहीहि रणोत्साहं मा तपः साधु नीनश

त्त्रः ॥ उच्छेदं जन्मनः कर्तुमेधि शांतस्तपोधन ॥ २१ ॥ जीयंतां दुर्जया देहे

रिपवश्चक्षुरादयः ॥ जितेषु ननु लोकोयं तेषु कृत्स्नस्त्वया जितः ॥ २२ ॥

परवानर्थसंसिद्धौ नीचवृत्तिरपत्रपः ॥ अविधेयेंद्रियः पुंसां गौरिवै

ति विधेयतां ॥ २३ ॥ श्वस्त्वया सुखसंवित्तिः स्मरणीयाधुनातनी ॥ इ

ति स्वप्नोपमान्मत्वा कामान्मागास्तदंगतां ॥ २४ ॥ श्रद्धेया विप्रलब्धारः

प्रियाविप्रियकारिणः ॥ सुदुस्त्यजास्त्यजंतोपि कामाः कष्टा हि शत्रवः ॥ २५ ॥

प्रेष्यतां३ दुःखकारिण:१ कामपरतंत्रतां२ विश्वासनीया:२ प्रतारका:२

पुरुषं विहाय गच्छंतीति१

Margin (left): न्याय्याधारा:२ / …साधुनि… र्थ:२ / …जन साध्य… ने४ / …सज्जनका:

Margin (right): ननाशय:२ / अजितेंद्रिय:४ / परेहनि३ / दुःखिता:१

विविक्तेस्मिन्नगेभूयः प्लाविते जह्नुकन्यया॥ प्रत्यासीदतिमुक्तिस्त्वां
पुरामाभूरुदायुधे॥३६॥ व्याहृत्यमरुतांपत्या वितिवाचमवस्थिते॥
वचःप्रश्रयगंभीरमथोवाचकपिध्वजः॥३७॥ प्रसादरम्यमोजस्विग
रीयोलाघवान्वितं॥ साकांक्षमनुपस्कारं विष्वग्गतिनिराकुलं॥३८॥
न्यायनिर्णीतसारत्वान्निरपेक्षमिवागमे॥ अप्रकंप्यतयान्येषामाम्नाय
वचनोपमं॥३९॥ अलंघ्यत्वाज्जनैरन्यैः क्षुभितोदन्वदूर्जितं॥ औदा
र्यादर्थसंपत्तेः शांतंचित्तमृषेरिव॥४०॥ इदमीदृग्गुणोपेतंलब्धावस
रसाधनं॥ व्याकुर्यात्कःप्रियंवाक्यंयोवक्तानीदृगाशयः॥४१॥ कुल्यांक॥ प१

विस्तरो ... रहितं ४ अर्जुनैर ३ अप्रत्यासीदत्यति १ ... ओजः समास ...

विस्तरवाक्य तुल्यं २ ... अप्रसादोपेतया ४ नाद्दीनां ४

६६

स्थितार्थयो
तरस्य३ गत्वरस्य नयेत्स्य नस्य१ अद्योग स्वरू कारणफले१ उपदेष्टुं१ उपदेष्टुं१ मोक्षधर्मं१

न ज्ञातंतातयत्नस्यपौर्वापर्यममुष्यते॥ शासितुंयेनमांधर्ममुनिभिस्तु
ल्यमिच्छसि॥४१॥अविज्ञातप्रबंधस्यवचोवाचस्पतेरपि॥व्रजत्यफल
तामेवनयद्रुहइवेहितं॥४२॥श्रेयसोप्यस्यतेतातवचसोनास्मिभाज
नं॥नभसःस्फुटतारस्यरात्रेरिवविपर्ययः॥४४॥क्षत्रियस्तनयःपां
डोरहंपार्थोधनंजयः॥स्थितःप्रास्तस्यदायादैर्भ्रातुर्ज्येष्ठस्यशास
ने॥४५॥कृष्णद्वैपायनादेशाद्बिभर्मिव्रतमीदृशं॥भृशमाराधनेय
त्तःस्वाराध्यस्यमरुत्वतः॥४६॥दुरक्षान्दीव्यताराज्ञाराज्यमात्मा
वयंवधूः॥नीतानिपणतांनूनमीदृशीभवितव्यता॥४७॥तेनानुजस

पूर्वापरसंगति
नयविरुद्धस्य
राज्यानुशीरस्त
स्य=५

बृहस्पतेः२
चार्वाक२

१२८

=कियदोषस्यदार्घायआन्दीयमानोमन्यैकदेशः ४=

निहितवान् २ त १

६७

हायेनद्रौपद्याचमयाविना॥स्त्रामायामियामासु यामिनीष्वनुल्लु
प्यते॥४८॥हृतोत्तरीयांत्रसपसंसप्तायामागतक्रियः॥मर्मछिदानोवच
सानिरतक्षन्नरातयः॥४९॥उपाधत्तसपत्नेषु कृष्णायागुरुसन्निधौ॥
भावमानयनेसत्याःसत्यंकारमिवांतकः॥५०॥तामैक्षंतक्षणंसभ्या
दुःशासनपुरःसराः॥अभिसायार्कमावृत्तां छायामिवमहातरोः॥५१॥
अयथार्थक्रियारंभैःपतिभिःकितवेक्षितैः॥अरुध्येतामितीवास्या
नयनेबाष्पवारिणा॥५२॥सोढवान्नोदशामंत्यांज्यायानेवगुणप्रि
यः॥सुलभोविद्विषोभंगोदुर्लभासत्स्ववाच्यता॥५३॥स्थित्यतिक्रांति ६७

=सायेनानात्रादिनांतयोरितिविश्वः ४=

काव्लांतरे पीतिन्नोषः १

कु कं ३

सीरूणिस्वछान्याकुलितानिव ॥ तोयानि तोयराशीनां मनांसीव
मनस्विनां ॥ ५४ ॥ धार्त्तराष्ट्रैः सह प्रीति वैरमस्मास्वसूयत ॥ असन्मै
त्री हि दोषाय तटच्छायेव सेविता ॥ ५५ ॥ अपवादादभीतस्य समस्य
गुणदोषयोः ॥ असद्वृत्तेरहो वृत्तं दुर्विभाव्यं विधेरिव ॥ ५६ ॥ ध्वंसेत
हृदयं सद्यः परिभूतस्य मे परैः ॥ यद्यमर्षः प्रतीकारं भुजालंबं न लभ
येत ॥ ५७ ॥ अस्तिक्रूयारिरित्तिनरुता हरिणोस्कल्युदृचितां ॥ अन्योन्यस्या
पि जिह्रीमः किंपुनः सहवासिनां ॥ ५८ ॥ शक्तिवैकल्यनम्रस्य निःसा
रत्वाल्लघीयसः ॥ जन्मिनो मानहीनस्य तृणस्य च समा गतिः ॥ ५९ ॥

=मानत्यागेदोषस्त्वमात्सङ्ख्येयपद्धिः गुणमा...॥=१=

अलंघ्यंतत्तदुद्वीक्ष्ययद्यदुच्चैर्महीभृतां॥ प्रियतांज्यायसीमागात्महतां
केनतुंगता॥६०॥तावदाश्रीयतेलक्ष्म्यातावदस्यस्थिरंयशः॥पुरुषस्तावदेवा
सौयावन्मानान्नहीयते॥६१॥सपुमानर्थवज्जन्मायस्यनाम्निपुरः
स्थितेनान्यामंगुलिमभ्येतिसंख्यायामुद्यतांगुलिः॥६२॥दुरासदवनज्या
यानगम्यस्तंगोपिसृधरः॥नजहातिमहोजस्कंमानप्रांशुमलंघ्यता॥६३॥
गुरून्कुर्वंतितेवंश्यानन्वर्थातैर्वसुंधरा॥येषांयशांसिशुभ्राणिह्रेप
यंतींदुमंडलं॥६४॥उदाहरणमाशीःषुप्रथमेतेमनस्विनां॥शुष्केशे
निरिवामर्षोयैररातिषुपास्यते॥६५॥नसुखंप्रार्थयेनार्थमुदन्वद्वीचि

=जपति=२ =हरण=२

निदर्शो...नवंतीतिशेषः=२
=जक्षिण्य=

इतंर

५२

वंबव्लं॥नानित्यतात्राने स्त्रस्यन्निविक्तं ब्राह्मणःपदं॥६६॥प्रमार्ष्टुमयत्राः
पंकमिष्ठेयंद्र मनागतं॥ वैधव्यतापितारातिवनितालोचनांबुभिः॥६७॥युग्मं॥
अवेहस्येथवासक्तिः प्रमादो वास्त्कमेधियः॥ अस्थानविहितायासैः कामं
जिह्मैतुवासवान्॥६८॥ वंत्र्यलक्ष्मीमनुधृत्य समुच्छेदेन विद्विषां॥ निर्वा
णमपिमन्येहमंतरायंजयश्रियः॥६९॥युग्मं॥ अजन्मा पुरुषस्तावद्गता
सुस्तृणमेवचा॥ यावन्नेषुभिरादत्ते विलुप्तमरिकीर्तयः॥७०॥ अनिर्जय
नद्विषतांयस्यामर्षः प्रशाम्यति॥ पुरुषोक्तिः कथं तस्मिन्ब्रूहि त्वं हितपोध
न॥७१॥ इतंपुरुषत्राष्ट्र नजातिमात्रावलं बिना॥ योगीकृतगुणेः श्लाघ्यः स

=पुरुषशब्दकथनं २=

52

=कथाप्रसंगेन गुरु त्वारितमिः सर्थः =

=२=कार्यसिद्धेर्मरायतत्ताम्नामेवस्मरतियथः=सभया॥

६१

विस्मयमुदाहृतः॥७२॥ग्रसमानमिवौजांसिसदसोगौरवेरितं॥नामयस्याभि
नंदंतिद्विषोपिसपुमान्पुमान्॥७३॥युग्मं॥यथाप्रतिज्ञंद्विषतांयुधिप्रतिचिकी
र्षया॥ममैवाध्येतिनृपतिस्तृष्यन्निवजलांजलिं॥७४॥सर्वत्रास्यावदातकृ
स्यत्रात्राकस्यवलांबुने॥ स्तेषुव्यर्थयायत्रकृत्ययतेप्रचुराज्ञया॥७५॥कं
थंवादीयतामर्वाक्‌मुनिताधर्मरोधिनी॥आश्रमानुक्रमःपूर्वैःस्मर्यतेनव्यतिक्रमः॥७६॥आसन्नाधूरियंस्त्रजनुनीहूरगाव्रमो॥तिरस्करोतिस्वातंत्र्यं
ज्यायांश्चानारवान्नपः॥७७॥स्वधर्ममनुरुध्यंतेनातिक्रममरातिभिः॥
पलायंतेकृतध्वंसा॥नाहवान्मानशालिनः॥७८॥विच्छिन्नाप्त्रविला
यंवाविलीयेनगमूर्द्धनि॥आराध्यवासहस्त्रासमयत्राःत्रोल्यमुद्धरे॥७९॥ ६१

=स्वच्छत्यश=

=स्वधर्मातिक्रमः=

=क्षात्रकर्म=अनुवर्तते=

॰वनानिहरितनयधामदूरगं॥नस्मनयतिपरितोषमपःसुसहंबभूवन
यसिरुतापसैः॥१६॥विनयगुणाइवविवेकमपनयभिदंनयाइव॥न्यायम
वधयइवाशरणाःशरणंययुःशिवमथोमहर्षयः॥१७॥परिवीतमंशुभि
रुदस्तदिनकरमयूखमंडलैः॥शंभुमुपहतदृशःसहसानचतेनिरी॥क्षि
मपिप्रसेहिरे॥१८॥अथभूतभव्यभवदीशमभिमुखयितुंकृतस्तवाः॥
तत्रमहसिददृशुःपुरुषंकमनीयविग्रहमयुग्मलोचनं॥१९॥ककुदेवृष
स्यकृतबाहुमकृशपरिणाहशालिनि॥स्पर्शसुखमनुभवंतमुमाकुचयु
ग्ममंडलइवार्द्रचंदने॥२०॥स्थितमुन्नतेतुहिनशैलशिरसिभुवनाति
वर्तिना॥साद्रिजलधिजलवाहपथंसदिगश्नुवानमिवविश्वमोजसा॥२१॥

=सैस्तवैस्तोत्रैस्तुष्टिर्दु[illegible]रिसमरः ५=

=परिणाहोविशा[illegible]लेतेसमरः[illegible]=

सवनय जने स्नानेसौ नो छपि वेति विम्बः१
स्नानाय१

यमसंवनायंगछतःतस्यपदविनिमितोहिमवान्पुरस्तांनयंतिहिगुणानसंहतिः॥१०॥
परिकीर्णमुद्यतभुजस्यभुवनविवरेदुरासदं॥ज्योतिरुपरिशिरसोविततंजग
हेनिजान्मुनिदिवौकसांपथः॥११॥रजनीषुराजतनयस्यबहुळेपिमयेपि
धामभिः॥भिन्नतिमिरनिकरंनजहेशशिरश्मिसंगमयुजानभःश्रिया॥१२॥
महतामयूखनिचयेनशमितरुचिजिष्णुजन्मना॥ह्रीतमिवनभसिवीत
मळेनविराजतेस्मवपुरंशुमाळिनः॥१३॥तमुदीरितारुणजटांशुमधि
गुणशरासनंजनाः॥रुद्रमनुदितललाटदृशंददृशुर्मिमंथिषुमिवा
सुरीःपुरः॥१४॥मरुतांपतिःस्विदहिमांशुरथपृथुशिखःशिखीतपः॥
तमसुकरमुपक्रमतेनजनोयमित्यवययेसतापसैः॥१५॥नददाहभः१
हु

ये१

आ० १

मसुखेषु पांडवः॥ व्यापनगपतिरिवस्थिरतां हि धैर्यमविचिंत्यवैभवं॥३॥ नपपात
संनिहितपक्तिसुरभिषु फलेषु मानसं॥ तस्य शुचिनि शिशिरे च पयस्यमृतायते हि
सुतपः सुकर्मणां॥४॥ न विसिस्मियेन विषसाद मुहुरलसतां न चाददे॥ सत्वमुरु
धृतिरजस्तमसी न हतः स्म तस्य हतशक्तिपेलवे॥५॥ तपसा कृशं वपुरुवाह स
विजिजगत्त्रयोदयं॥ त्रासजननमपि तत्त्वविदां न तदस्ति यन्न सुकरं तपस्विनां
॥६॥ ज्वलतोऽनलादनुनिशीथमधिकरुचिरंभसां निधेः॥ धैर्यगुणमवजयन्
विजयी ददृशे समुन्नततरः स शैलतः॥७॥ जपतः सदा जपमुपांशु वदनम्
अभितो विसारिभिः॥ तस्य दशनकिरणैः शुशुभे परिवेषभीषणमिवार्कमं
डलं॥८॥ कवचं स बिभ्रदुपवीतपदनिहितसज्यकार्मुकः॥ शैलपतिरिव म
हेंद्रधनुः परिवीतभीमगहनो विदिद्युते॥९॥ प्रविवेश गामिव कृशस्य नि

महतां

स्यगुणं

८०

रह॰ श्री पां॰ नु॰ ॥ लिंगरूप

४

138

इत्युक्तवंतंपरिरभ्यदोर्भ्यांतनूजमाविःकृतदिव्यमूर्तिः।अघोपघातंम
घवाविभूत्यैतस्मैहराराधनमादिदेश॥८०॥प्रीतेपिनाकिनिमयासह
लोकपालैर्लोकत्रयेपिविहिताप्रतिवार्यवीर्यः॥लक्ष्मीसमुत्सुकयिताभि
स्त्रांपरेषामुच्चार्यवाचमितितेनतिरोबभूवे॥८१॥ ॥इतिश्रीकिराता
र्जुनीयेमहाकाव्येलक्ष्म्यंकेभारविकृतौइंद्रागमनोनामैकादशः स
र्गः॥ ॥११॥ ॥अथवासवस्यवचनेनरुचिरवदनस्त्रिलोचनं॥क्लांति
रहितमभिराधयितुंविधिवत्तपांसिविदधेधनंजयः॥१॥अभिरश्मि
मालिविमलस्यधृतजयधृतेरनाशुषः॥तस्यभुविबहुतिथास्ति
थयःप्रतिजग्मुरेकचरणंनिषीदतः॥२॥वपुरिंद्रियोपतपनेषुसतत

=इंद्रसाक्षात्कारसंतोषात्प्रसन्नमुखः ४

137

=सुमनामालती जाती इत्यमरः ॥ =पुष्पे जातिप्रभृतयः स्वलिंगा व्रीहयः फले इत्यमरः ॥ =कुंठो मंदः क्रियास्वपि वा ... =इत्यमरः ३=

अनुजानुमध्यमवसक्तविततवपुषा महाहिना ॥ लोकमखिलमिव भूमि
भृता रवितेजसामवधिनाधिवेष्टितं ॥ २२ ॥ परिणाहिना तुहिनराशिविशद
मुपवीतसूत्रतां ॥ नीतमुरगमनुरंजयता शितिना गळेन विकसद्भ्रमरी वि
ना ॥ २३ ॥ वक्रुपिश्च नाकुपिर हीनभुजगवलयैर्विराजितं ॥ चंदनतरुमिति रि
वालघुपिषविलायितैर्मळयमेदिनीभृतं ॥ २४ ॥ छन्नमालती सितकपाल
कुमुदमुपरुद्धमूर्द्धजं ॥ शेषमिव सुरसरित्पयसः शिरसा विकासित्रात्रि
धाम बिभ्रतं ॥ २५ ॥ कुळकं ॥ मुनयस्ततोभिमुखमेत्य नयनविनिवेशितानो
दिता ॥ पांडुतनयतपसा जनितं जगतामशर्म भृशमाचचक्षिरे ॥ २६ ॥ तं
रसैव कोपि भुवनैकपुरुष पुरुषस्तपस्यति ॥ ज्योतिरमळवपुषोपि रवेर

=दर्शनानंतरं २

=तरसी गकरं सर्ववि
=विश्वेश्वरः

=शर्मशातसुखानि चे इत्यमरः २=

अलोक
२६ ...

(138)

तावस्त्वं॥२ इंद्रियनियमेसीतिन × तपो ४ खलु तेन ४ क्षामिता: २

७२

क्षिप्स्यदस्त्रइवक्षीमविग्रहः॥२७॥सधनुर्महेषुधिबिभर्तिकवचमसिमुत्तमंज
टा॥वल्कमजिनमितिचित्रमिदंमुनितविरोधिनवनास्यराजते॥२८॥वलमं
वनिश्चलतितस्यकरणानि[illegible]सदिकुमुङ्नुखं॥स्तांपामतुष्टवतिशांतमरुद्ग्रह
तारकागणयुतंनभस्तलं॥२९॥स[illegible]जसाविजितसारममरदितिपसंहि
तं॥विश्वमिदमपिदधातिपुराकिमिवास्तियन्नतपसामदुस्तरं॥३०॥विजिगी
षतेयदिजगतियुगपदथसंजिहीर्षति॥प्राप्तुमभवमथवांछतिवावयमस्यनो
विषहितुंक्षमास्त्वः॥किमुपेक्षसेकथयनाथनतवविदितंनकिंचन॥३१॥गुम[illegible]के
मुक्तयदाहसिनस्त्वयिमास्मशास्तिमवतपरापव॥३२॥इतिगांविधायविर
तेषुमुनिषुवचनंसमाददे॥क्षिन्नजलधिजलनादगुरुध्वनयन्नदिशांविवरमं
भकांतकः॥३३॥बदरीतपोवननिवासनिरतमवगातमान्यथा॥धातुरुदयी

=संहर्तुमिच्छति ५=

+नकिंचिदपिन इतिशेषः × ५

धमे ३
शोम ४
=अपिधास्यति ५
=जेतुमिच्छति ५=
=सोढुं ३१
=तीक्ष्णं...तेषु
=सत्कर=

निश्चलतो २
नो ४
पूर्प
=अपरो...
य ४
७२

139

=धर्मः स्यादातपेयी [illegible] पीतितियि [illegible]

निधनेजगतांनरमं[illegible]त्रामा॥दिपुरुषस्यगांगतं॥३४॥द्विषतःपरासिसिषुरेषस
कळभुवनाभितापिनः॥क्रांतकुलिशकरवीर्यबळान्मदुपासनंविहितवान्महत्त
पः॥३५॥अयमच्युतश्चवचनेनसरसिरुहजन्मनःप्रजाः॥पातुमसुरनिधनेनवि
भूभुवमभ्युपेत्यमनुजेषुतिष्ठतः॥३६॥सुरकृत्यमेतदवगम्यनिपुणमितिमूक
दानवः॥हंतुमभिपततिपांडुसुतंत्वरयातदत्रसहगम्यतांमया॥३७॥विवरेपि
नैनमनिगूढमभिभवितुमेषपारयन्॥पापनिरतिरविशंकितयाविजयंव्य
वस्यतिवराहमायया॥३८॥निहतेविडंबितकिरातनृपतिवपुषारिपौमया॥मु
क्तनिशितविशिखःप्रसभंमृगयाविवादमयमाचरिष्यति॥३९॥तपसानिपीडि
तकृशस्यविरहितसहायसंपदः॥सत्वविहितमतुलंभुजयोर्बलमस्यपश्यतमृधेधिकु
प्यतः॥४०॥इतितानुदारमनुनीयविषमहरिचंदनालिना॥घर्मजनितपुलकेन

=स्त्रात्रो तेर
रु२

=वकंरा [illegible] से न्य मि तिरा [illegible]=
=सत्वो सत्वी जंतुषु [illegible] बंधव सी ये पराक्रमे॥ आसभा [illegible]
=मैयेरी [illegible] वा दौ द्वे [illegible] रा खभा वयो शीते वैजयंतीर=

१४०

~रु उ किरीटके शशाश्रस यता मौलयस्त्ययद सामरः ~२   ~भित्तिः कुड्य प्रदेशो भित्ति धि ~२

७२

लसद्गुंजमौक्तिकावलिगुणेन वक्षसा॥४०॥ वदनेन पुष्पितलतांतनियमितवि
लंबिमौलिना॥ बिभ्रदरुणनयनेन रुत्वं।शि।खिपिच्छलांछितकपोलभित्तिना॥४१॥
बृहदुद्वहन्जलदनादिधनुरुपहितैकमार्गणं॥ मेघनिचय इव संवृतरुचिः
किरातपृतनापतिः शिवः॥४२॥ अनुकूलमस्य च विचिंत्य गणपतिभिरात्तवि
ग्रहैः॥ शूलपरशुशरचापभृतैर्महती वनेचरचमूर्विनिर्ममे॥४४॥ विरचय्य
काननविभागमनुगिरमथेश्वराज्ञया॥ भीमनिनदपिहितोरुभुवः परितोप
शि४ दिश्य मृगयां प्रतस्थिरे॥४५॥ क्षुभिताभिनिःसृतविभिन्नशकुनिमृगयूथनिः
स्वनैः॥ पूर्णपृथुवनगुहाविवरः सहसा भयादिव रवास भूधरः॥४६॥ न वि
रोधिनी रुषमियाय पथि मृगविहंगसंहतिः॥ घ्नंति सहजमपि भूरि भियः स
ममागताः सपदि वैरमापदः॥४७॥ चमरीगणैर्गणबलस्य बलवति भयेप्युप

७२

=भयंकर प्रति भय मिस म ०२= =प शु १ अश्म पुष्प । रवा ऊषपि विशेषः । कूल... नैनुसा ५० श्पद्धाकुम पुष्पैः ॥ तशिवा नि हु । नौले य भि ५ म २-५

स्थितो ॥ वंशावितति षु विषक्तरंध्रां प्रियवालवालधिपिसिरादददेघ्यति ॥ ४८ ॥ हरसूनिका: प्रतिसूर्यपिंगजमदृशुगंधिकेसरे: ॥ स्वस्छमेविदधात्रीरैसहसाप्रतिबोधजं स्मितमुखैर्मृगाधिपैः ॥ ४९ ॥ विसरां बभूवुरपदेतजठरखाफरी कुलाकुला: ॥ पंकविषमितटा: सरित: करिरुग्णवंदनरसारुणपय: ॥ ५० ॥ महिषक्षतागरुतमालनलदसुरभि: सदागतिः ॥ व्यस्तषुकनिभतरोविकुसुम: प्रणुष्कवनसदां परिश्रमं ॥ ५१ ॥ मथितांबसोरुपविकीर्णमृदितकदलीगवेधुका: ॥ क्लान्तजलरुहलता: सरसीर्विदधे निदाघ इव सत्वसंप्लव: ॥ ५२ ॥ इति वालयन्नुकूलसानु वनगहनजानु मापति: ॥ आप मुदितहरिणीदयितानसतवीरुधं वसतिमिंद्रसूनवी ॥ ५३ ॥ सतमाससादघनतनीलमभिमुखमवस्थितं मुने: ॥ पोत्रि कषणविभिन्नभुवंदनुजदधाम थ ...करं वपु: ॥ ५४ ॥ कथ्यां ते सुरसरितो निध...

नर

शौ १

=मु. स्थाने क्रोड सत्वयो: पीवमिसम ०२=

=सयानयकेसरयो रिति विश्वः ५

=अशोकस्तु कुठ: मा ल: प्रालाम्रोदुस गमा: ६

७४

यसेनामन्वीतःसकतिपयैः किरातवर्यैः॥प्रच्छन्नस्तरुगहनैः सगुल्मनाव्यैर्लक्ष्मीवानन्वुपदमस्य संप्रतस्थे॥५५॥ ॥इतिश्री किरातार्जुनीयेमहाकाव्येलक्ष्मीकेभारविकृतौ किरातानुगमनोनाम द्वादशः सर्गः॥ ॥१२॥ ॥वपुषापरमेण भूधराणामथसंभाव्यपराक्रमं विभेदे॥मृगमाशु विलोकयांबभूव स्थिरदंष्ट्राग्रमुखं महेशसूनुः॥१॥स्फुटबद्धसटोन्नतिः सदूरादभिधावन्नवधीरितान्यकृत्यः॥जयमिच्छतितस्यजाततृष्णाकेमनसीमं मुकुरा द[illegible]वितर्कं॥२॥घनपोत्रविकीर्णत्रिणात्कैम्बलो निबिडस्कंधनिकाषरुग्णवप्रः॥अयमेकचरोभिवर्त्ततेमांसमरायेवसमाजुहूषमाणः॥३॥इहवीतभयास्तपोनुभावाज्जहतिव्यालमृगाःपरेषुवृत्तिं॥मयितांसुतरामयंविधत्ते विकृतिःकिं नु भवेदियं नुमाया॥४॥अथवैषकृतज्ञयेव पूर्वंभृशमासेवितया[illegible]षानुमुक्तः॥अवधूयविरोधिनीः[illegible]रामञ्जातीर

घे५

=अथैकादत्रापि =पितर्कं मेव मि =रूपयति ५=

=व्याले भुजंगा =कुरंगेश्वापदे द्रु

७४तिरा तिरि

रू१

=किंतु रात्रैवितर्के २=

पंए१ ग१

=आराद्दूरसमीपयोः[illegible]

(145)

कळः संत्रायमारुरोह त्रैलः॥१६॥ दैत्त्रोथ सविस्मयां त्रीवेनास्थिरपूर्णा
यत्स्वापमंडळस्थः॥ रचितस्त्रिसरणांपुरांविधातुं वधमात्मेव भयानकः
परेषां॥१७॥ विविक्तकर्षव संहितेषु रुद्रैश्वरणात्स्कंद ननामितात्वळेंद्रः॥
धनुराततत्तोरोगिंवासुकिज्यावदन ग्रंथिविमुक्तवक्रिरंधु॥१८॥ सस्तव
स्यसवत्स्यैकहेतोः सितसप्तेश्व विधास्यतोः सहार्थी॥ रिपुरापपरास्त
वायमध्यंत्रकृतिप्रत्ययया रिवानुबंधः॥१९॥ अथदीपितवारिवाहव
त्मीरिवविज्ञासितवारणादवार्यः॥ निपपातजवादिषुः पिनाकान्महतोभ्रा
दिव वैद्युतःस्वरानुः॥२०॥ व्रजतोस्य बृहत्पतत्रजन्मा कृततार्क्ष्यो
पनिपातवेगशंकः॥ प्रतिनादमहान्महोरगाणां हृदयश्रोत्रभिदुत्पपा

147

=क्षौवेरीग्राघ सलेस्यां पांचे घगा मियहि स्मरः
केदारःकपिशः पिंगः पिंगोगौ
=अक्षिसंख्यानाम शोभयोरित्यमरः ३

तनादभार२१॥नयनादिव शूलिनः प्रवृत्तैर्मनसोप्याशुतरं यतः पिशंगैः॥ विदधे
विलसत्तडिल्लताभैः किरणैर्व्योमनि मार्गणस्य मार्गः॥२२॥ अपयन्धनुषः शि
वांतिकस्थैर्विवरेसक्षिरखिख्यया जिहानः॥ युगपद्ददृशे विशन्वराहं तदुपोढै
श्च नभश्चरैः पृषत्कः॥२३॥ स तमालनिभे रिपौ सुराणां घननीहार इवावि
षक्तवेगः॥ भयविप्लुतमीक्षितो वनस्थैर्जगतीग्राह इवापगां जगाहे॥२४॥ स
पदि प्रियरूपपर्वरेखः शितलोहाग्रमुखः खमाससाद॥ कुपितांतकतर्ज
नांगुलिश्रीर्व्यथयन्प्राणभृतः कपिध्वजेषुः॥२५॥ परिमास्त्रपरिग्रहोरुते
जः स्फुरदुल्काकृति विक्षिपन्वनेषु॥ सजवेन पतन्परः शतानां पततां व्रातइ
वारवं वितेने॥२६॥ अविभावितनिष्क्रमप्रयाणः शमितायामइवातिरंहसास्त्र॥

=मार्गणस्य कक्षमा गणः स्मरः २

=परः शताः याः स्तेयेषां परः संख्या शताधिके स्मरः

७६ ७६ न२९ ७१

×वि १

=अमाहवेनेघाननेत्यमरः ४ =संभ्रमोभ्रांतिहारयोरितिविश्वः ५ २

सहपूर्वतरंनुचित्तवृत्तेरपतित्वानुचकारलक्ष्यभेदं॥२७॥सवृषध्वजसायकाभि
न्नंजयहेतुःप्रतिकायमेषणीयं॥लघुसाधयितुंशरःप्रसेहेविधिनेवार्थमुदी
रितंप्रयत्नः॥२८॥अविवेकवृथाश्रमाविवार्थंक्षयलोभाविवसंश्रितानुरागं॥
विजिगीषुमिवानयप्रमादाववसादंविशिखौविनिन्यतुस्तं॥२९॥अथदी
र्घतमंतमःप्रवेक्ष्यन्नुसहसारुग्णरयःससंभ्रमेण॥निपतंतमिवोष्णरश्मिमु
र्व्यांवलयीभूततरुंधरांचमेने॥३०॥सगतःक्षितिमुष्णशोणितार्द्रःखुरदंष्ट्र
निपातदारिताश्मा॥असुभिःक्षणमीक्षितेंद्रसूनुर्विहितामर्षगुरुध्वनि
र्निरासे॥३१॥स्फुटपौरुषमापपातपार्थस्तमथप्राज्यशरःशरंजिघृक्षुः॥
नतथाकृतवेदिनांकरिष्यन्प्रियतामेतियथाकृतोपकारः॥३२॥उपकारइवास

=कृतोवेदीनेः १=अवधानंकर्मवत्ता मस १

स.तृ.२

=यार्तं पाटवमारोग्यं भव्यं स्वास्थ्यमनामयमित्यादवः=३
=सप्तम्याभ्रात्यपुरुषतिविशेष्टेस्यर=

तिप्रयुक्तः स्थितिमप्राप्य मगेगतः प्रणाशं ॥ तत्र नाकिरघोमुखो गुरुलज्जा
नव्रीडयेवात्मपौरुषेण ॥२२॥ स समुद्धरता विचिंत्यते न स्वरुचि कीर्तिमि
त्तमादधानः ॥ अनुयुक्तइवस्ववार्त्तमुच्चैः परिरेभेनुभवत्रं विलोचनास्यं
२४॥ युग्मं ॥ अथ रथोद्धृतात् तां ॥ तत्र कार्मुकभृतं महाभुजः पश्यति स्म
सावने वरं ॥ सं निकाशयितुमग्रतः स्थितं शासनं मकरकेतु विद्विषा ॥
॥२५॥ स प्रयुज्य तनये महीपते रात्मजाति सदृशीं किलानतीं ॥ सांचपूर्व
नपितिनीतिहेतुकं वक्तुमित्युपचक्रमेवचः ॥२६॥ जातु ताविनयोगिमा
नसं सरिधाम विमलं तपः श्रुतं ॥ प्राहतेन सदृशी दिवौकसामन्ववाय
मवदातमाहतिः ॥२७॥ दीपितस्थमनुभावसंपदा गौरवेणालघयन्महीं

=प्रभावातिशयेन १५

=हि वौ
=हि हे
६

=सामसांतस्नुभेदि...स
=वेनुगोत्र वाय: संतान

पा१

स्तः॥राजसेमुनिरपीह धारयन्नाधिपत्यमिवज्ञातमन्यवां॥३८॥ता
पसोपिविष्णुतामुपेयिवान्नास्पदं त्वमसिसर्वसंपदां॥ श्रूयते हिमवतो वि
नाजनैरन्वितस्यसवितेवद्युतिः॥३९॥ विस्मयः क इव ते जयश्रिया नै पा३
वमाक्तिरपितेद्वीयसी॥ ईप्सितस्य नखलु पाश्रयः कस्य निर्जितरजस्त
मोगुणः॥४०॥ क्रूपयन्निहिमतेज [illegible] संचिणासत्त्वमित्यमुपपन्न
पौरुषः॥ हर्षमेहासिवराहसेदिनेनैनमस्मदधिपस्यसायकं॥४१॥स्म
र्यते तनुभृतां सनातनं न्याय्यमाचरणमुत्तमैर्नृभिः॥ ध्वंसते यदि भवादृ भ्रशते ३
रा स्तते कः प्रयातु वद तेन वर्त्मना॥४२॥ आकुमारमुपदेष्टुमिच्छ
वः संनिवृत्तिमपथान्महापदः॥ योगशक्तिजितजन्ममृत्यवः शीलयन्ति य
=सदाचारात=२ =मन्यादिभिः=२ =अस्यस्यं मुन =क्षि१

केनहेतुना = २

= शीलं स्वभावे सद्वृत्ते इत्यमरः २ १ = स्यादुर्मममस्त्रियांपुण्य श्रेयसीसुकृतं वृषइत्यमरः १

७८

सुशीलतां॥४३॥तिष्ठतां तपसि पुण्यमासजन्संपदोनुगुणयन्सुखैषि
णां॥योगिनां परिणमन्विमुक्तये केन नास्तु विनयः सतां प्रियः॥४४॥नू
नमत्र भवतः शराकृतिं सर्वथायमनुयाति सायकः॥सोयमित्यनुप
पन्नसंशयः कारितस्त्वमपदे पदं त्वया॥४५॥अन्यदीयविशिखेन
केवलं निस्पृहस्य भवितव्यमाहृते॥निघ्नतः परनिबर्हितं मृगं व्रीडि
तव्यमपि ते सचेतसः॥४६॥संततं निशमयंत उत्सुकाये प्रयांति मु
दमस्य सूरय॥कीर्तितानि हसितेपि तानि यं व्रीडयंति वरितानि
मानिनं॥४७॥अन्यदोषमिव सस्वकं गुणं ख्यापयेत्कथमधृष्टता

= पक्के उद्घाटिता निसंति = २ = कीर्तितानि श्रवणं न संतः = ३

= प्राप्तगुणमेव = १ = अस्मस्यामि = १ । प्रकटयेत = ३ उद्घाटिता = ३

= संपादयन् = १ = अनु १ = अनुकूल = १ = यतु = १ = सोभिलाष्य = २ = भया = ४ = गमयन् = ३

पेष = निस्पृहस्य = ४ = भया = ४ = पापीहासे ७८

७८

=मुनिचापलत्वात्=४

=स्रज=१ वा=१ =प्राप्य=२

=वल्लभा:=२ =मोद=४ =विनया६५=३

नोसि विजही हि चापलं सर्वदा कइवयं सहिष्यते॥ वारिधीनिव युगांतवा
यवः क्षोभयंत्यनिभृता गुरूनपि॥६६॥ अस्य वेद विदयं महीपतिः पार्वतीयइ
तिमा वजीगणः॥ गोपितुं भुवमिमां मरुत्सता शैलवासमनुनीय लंभितैः
॥६७॥ तं ... तितिक्षितमिदं मयामुने रित्य वोचितव वक्ष्य भूपतिः॥ बाणमं
तेव ते निजं दिशान्प्राप्नुहि त्वमपि सर्वसंपदः॥६८॥ आमनीनु भुपतिं
ते गुणाः संभवंति विरमंति चापदः॥ ... यनेक फलमास्मप दर्थिता ... क
घ मिवार्य संगमे॥६९॥ दत्र्यपतामयमनोक हांतरे तिग्महेतिपृतनाभिर
न्वितः॥ सौहिवी विरिव सिंधुरुद्धतो भूपतिः समयसेतुवारितः॥७०॥

=आपित:२ =भ्राये सर्प४ =भाजि२

=सर्वदाभयसेनेमर्द:२ =अपेक्षा=३

=साधुसंगतो=२ =अस्मत्स्वामी=१

=ससर्पवीवि:=१ =अनोकहः वृक्षःशालः पलाशीद्रुद्रुमानगाः=२ =यमरः=२

=सत्वं कृरू=२
=भेत्रु रूक्वीं कृत=२ =दृढं=१ =सुरंर =आप्स्यसि=२ =मनोरथान्=२

८१ सज्जं धनुर्वहति योहि पति स्वंचीयं स्थेयान् जयन्हरितुरंगमकेतुलक्ष्मीं॥ अस्यानुकूलय मतिं मतिमन्ननेन सख्या समं समुपयास्यसि सिद्धिवानिं॥७१॥ ॥इतिश्रीकीरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके सारविकृतौ हृताक्षिगमनोनाम त्रयोदशः सर्गः॥१३॥ ॥ततः किरातस्य वचोभिरु [illegible] द्धतैः पराहतः शैल इवार्णवांबुभिः॥ जहौ न धैर्यं रुषितोपि पांडवः सुदुर्ग्रहांतःकरणा हि साधवः॥१॥ सलेशमुल्लिंगितशात्रवेंगितः कृती गिरां विस्तरतत्वसंग्रहे॥ अयं प्रमाणीकृतकालसाधनं प्रशांतसंरंभ इवाददे वचः॥२॥ विविक्तवर्णाभरणा सुखश्रुतिः प्रसादयंती हृदयान्य

८१

८१

काव्यस्य ४ अथसिंगी २

संभावितकौशला:३ गूढार्थे३

पिहिषा ॥ प्रवर्त्तितेनाद्भुतपुण्यकर्मणां बसं चगंभीरप्रसासरस्वती ॥३॥ भ

वृत्तिं तसच्यतमाचिपञ्चितां मनोगते वाचिनिवेशयंतिये ॥ नयेतितघ्नु

पपन्ननेपुणामञ्जीरमन्थरं वितिविलसकाशनां ॥४॥ स्तवंति गुर्वीमभिधि

पसंपदं विशुद्धिमुत्तेर परा विपश्चितः ॥ इतास्थितापाङ्गतिपूरुषं रुचासु

सामर्थ्ये ४ =एनरचता

=संयोज्य ४ दु ल्लिप्ता: सर्वभिनोरमागिर: ॥५॥ सैनस्यसंज्ञावयुता गुणैरिमां त्वया

समारोपितभार भारती ॥ दिगन्तमास्याधुरि धुर्यवाग्मिनां वने वरेण

यानोह ना

पिसताधिरोपित: ॥६॥ यपुञ्ज्यसामाचारितं विलोकनं मयविनेदोय

प्रियः प्रदर्शितात यो लिपुनं चरिलीनस्वार्थिनायथ तरं न्याप्य

लयेविहाष:१ =निर्भीकं ३ सम्पादिते२ प्रलोभनं२

=वचोयुक्तिपटुर्वाग्मीत्यमर: ३

152

स्तुति ८
प्रलस्य १
१६ चरित्रै २ अन्वेषणं २

मिवावभासते ॥७॥ विरोधिदोसैकरतिर्निकृन्तुमुद्यतः सदा रितः किं भवता न रूपाति ॥ हितेन नियोऽन्यः खलुक्यतिमिव नास हास्यनाशो न तु पोषजीवि ना ॥८॥ धुवं वणाशः प्रहितस्य प्रत्रिणः शिलोच्चयेत स्वाविमतो नयः ॥ नयुक्रमत्वोऽपि प्रज्ञातिलंघनं दै शैसे पापं हितामतिक्रम ॥९॥ अतीक्ष्णसंख्याविहितामभामिनीरिलीमुखाः खाडवमत्तु मिथुता ॥ अनाहतस्यामरसाधके पि स्थिता कथं शैलजनोभुगेच्छति ॥१०॥ यदि प्रमाणीकृतमार्यचेष्टितं किमित्यदोषपतिरस्कृता वयं ॥ अयातपूर्वा परिवादगोचरे सतां हि वाणी गुणमेव भाषते ॥११॥ गुणप्रमादेन तदन्य

परनिंदास्यदं १ दोषाभावेपि २

मदर्शनं २
साधुत्वेन आग कृतं २
॥८२॥
॥८२॥
नं ७
स ४
भक्षयितुं ४
॥८२॥
॥८२॥

प्रकाशयति २ शुजने १ सम्पदा २ आवास्या युगपदेव विहृत इत्यर्थः १ अभिमानः २

रोपणे र्द्धगाधिरूढस्य सेमं म्भसंड्नना ।। दिधेव वक्त्रा हृदयं निगूढ तस्सु
रत्नसा यो विधिणोति गागासे ।।२३।। अवनात्र पाः केसरमृगाः परि गृहाः स्त
णोति यस्ता र श्रसभे न तस्य ते ।। महीपती मरुन्द्रे णमानिता नमा
निता चास्ति भवति चाभ्रियः ।।२४।। नन स्तिकि स्त्रेविदपि प्रदीप तामि
तिष्ठ तमेविहितं महर्षिणा ।। इति चांसुरस्मान्ति हतो प्रमा पत नर ब्रती
भ्रिरक्षा हि सतां मलक्रिया ।।२५।। मृगा नृविने वृतं मृगपुं स्व हेतुना
हृतोपकारः कथमिष्यतो तप ।। लिपाति चेदस्य मृगः क्षतः क्षणादनेन
पूर्वं नमये तिका गति ।।२६।। अनायुधे सत्वजिघांसिते मुनौ कृ
पांति वृत्ति महतां मरुत् क्रिमा ।। इरारास नं बिचतिस्य सायके

हिंसास्ति २ स्यो ३ स्वार्थं ४

किंतु वृक्ष रक्षेने निभाव ३

यादो मृगप पालीयो मृगपुत्तु क्षुकोपि मरसः

153

साधनं निरतौ मेदु चये षोरित्रा व घेग तावितिविः२ मनारथं४
श्रावतौ अखंडिते२ विपरीतफलं४ याच्यादैन्येन४

ता तु कृपः सकृपं प्रतीयते ॥१०६॥ अभौ चारस्तेन मदर्थमुज्झितः फलं च
स्य नश्यति कार्यसाधनं ॥ अविक्षते तव च मया त्वमसा स्कृते कृतार्थता नन्व
थिका च मूपते ॥१०७॥ यदस्य कामं भवतास्य याचना मितिक्षमं नैत
दनल्प चेतसां ॥ कथं प्रसह्याहरणैषिणां प्रियाः परावनत्या मलिनी
कृता श्रियः ॥१०८॥ अस्तु ते गांडस्य विरुद्धमीहितं बलादलोप्यं तव
लिप्सितं नृप ॥ विजानतोपि ह्यनयस्य रौद्रतां भवत्युपायं परिमार्गि
नी मतिः ॥१०९॥ अस्य चाराव मर्म धनुष्मतो चये विविच्यावि प्रायि
तमीश्वरेण ते ॥ अथास्तिशक्तिः कृतमेव याच्यया न दूषितः शक्ति
मुनेक्षमादारतेः कृतमियः ॥४॥ विध्यानियुज्यैस्यर्धः४

अल्पं४
लघुमित्युक्तेः३
॥५५॥

कृशानुरशक्तैः
विनाशकाले
॥५६॥

यानेयदिवास्तेरंतेयमर १
अस्मत्पादोपोप्पामुणपीयमरः १

= स्तब्धं = ४

= विशुद्धस्य नयः = २

बलाकरुणं १ नीचैः = ४ विधुरवा = ४

मतांस्वयंपर्य्यस्तां॥२०॥ सखासपुत्रः कापितः कपंचयाः दघ्ययांस्यपीतिय
स्तापस्यते॥ गुणाऽर्जनोऽपायविरुद्धहृदयः चरत्यानि च्याहिसतामसा
च्चवः॥२१॥ वयंकुवणाम्रमरक्षणाच्चिता क ऽजातिर्हीनोप्रकोवि
तचित्रदैः॥ सहावर्द्धन्त्र महतां नसंगतेऽपवातिगोमायुसखानदंति
नः॥२२॥ परोवशानातिपदंहताऽदु स्तदुच्चतानानविहतिपीरं
तो॥ वतीतवीर्यान्वयपौरुषेषु यः करोत्यतिक्रान्तिमसोनिरस्य या॥
२३॥ पदाविगृह्णातितदाहतेयराव क्रोतिसेऽचीनयदूषितागुणा
॥इतिघ्नतकोऽस्यथापरीक्षकः करोत्यवक्षोपहतत एपङ्कजन ॥२४॥

क्षेवेत ... नातिरलतो क्षवेयुः = १

= एष्यजनेनेतिशेषः = १

अकृतं करोति = १

व्याधाः = ४

प्रयते = ४

स्थान = २

अवरोणांकरोति = ४

भगानुबंधकृ ...
शुभेरूपेस्वजंतु ...
कापिशेषाश्रीवा ...
श्रिमायुगोमायु ...
गप्फूर्तमाद्य = ४

निर्विकारनिच्च

अवगणनं = ४

उक्तानि मायेर = संधिविग्रहानर्हसेनकारणेन ... मोठं = १

मयाम्भगानरहंतुरनेनतोहुनाविरु ... पवचान्त्विति सेंतो ॥ रा
राघमेष्यसयेलस्यतेगातिशिरोमणेरप्रविषा ऽ लिघसत ॥ ...
इतीरिताकूतेमनीरुवालिनेन्पायरूतःचातितस्यतेऽसा ॥ पयो ...
पंचाजिनीमुपेपुषःञसनरूपस्याविरूपचक्षुष ॥ ... ॥ ततो वादेन
पताकिनीपतेर्ग्येचारुनिह्लादवतीमहाचमू ॥ प्रगातवाताञ्जिद
विवकुर्वतीनिनादमंभोनिधिवीचिसहति ॥ २ ॥ रणायजैत्रःप्र
... शान्तिं वरंतरंगितान्तेवितानचिह्नसहति ॥ पुरो बलानां सघनाम्बु
सीकरःशानैःवतस्थेसुरभिःसमीरणः ॥ ... ॥ निशातरौद्रेषु वि

आदेशेन = ४

॥ ५ ॥

॥ ५ ॥

केतुसहतिः२

९ = हेतिः शस्त्रे सुन्दरस्त्रियं ... पीपिनिके राव ॥ ... उच्चत ४ वीराणां सिंहनादैः २

अहं पूर्वमहं पूर्वमित्यहं पूर्विका स्त्रियां समरः १

काशतो गते प्रदीपपादु[illegible] कवुम्भामिवांतरं ॥ वनेसदा हेतिसुभिन्न
वियहैर्विस्फुरेर रश्मिवतोमरीचिभिः ॥ २७ ॥ अपारवक्षेविततना
दमूर्छित: शरासनज्याघलवारणध्वनि ॥ असंसेवने हचरराज
कुक्षिषु प्रकंपयन्नाममिवतत्तरेदिश ॥ २८ ॥ उद्दंडवक्षस्थगितैकदिङ्मु
खोविकृष्टविस्फारितचापमंडलैः ॥ विततपक्षैद्रपमापतवलौवि
हुंगणानामुपरीवमभ्युगं ॥ २९ ॥ सुतपुटुंगैसुचवहुल्याविचमैर्मसै
पादहपूर्विकयायिमासु ॥ ... ॥ गणेरविच्छेदनिरुद्धमावक्रौवनं निर
सनिवाकुलाकुलं ॥ ३० ॥ निरोहितभावनिकुंजरोपसःसमभ्युना

गर्त्तवक्षतटानि १ गलीनरोमुभिस्वभ्रेइस्समर

निरुद्धप्राणं १ निर्घोषितं ४

= पक्षः साध्यगरु सार्ध्व सहायवळ भित्तिषितं वे

Left margin:

= वनमासे = ३
भुवन = ४
यानशी ४
आकृष्ट ४
मध्याख्यापि २
शिव = ५
= श्री १

Right margin:

अमायन = ३
आछादितं = ४
पार्श्वद्वयं ४
= स्वमहिम्ना व्याप्य ४
समविषम राष्ट्र

158

१ प्राकार रक्षयोः शालः शालः सर्जतरुमत्स्ययोरिति यादवः = अतिरिक्ता हस्ता =१

मानुवृक्षः =१ उत्तानता १ पुरोभागे २ छाया २ निषण्णा दुश्चतः ६ न्यु आनि २

ना सहसातिरिक्ततां ॥ किरातसैन्यैरपिधाय रेचिता भुवः क्षणं निम्नत
येव रोदसी ॥३३॥ पृथूरुपर्यस्तबृहल्लतातति र्जवानिलाघूर्णित
शालचंदना ॥ गणाधिपानां परितः प्रसारिणी वनान्ययांचीव चकार
संहतिः ॥३४॥ [illegible] तत सदर्पं प्रतनुं
तपस्यया मदस्रुतिक्षाममिवैकवारणं ॥ परिज्वलंतं निधनाय विद्विषां
दहंतमाशा इव जातवेदसं ॥३५॥ अनारोपात्ते [illegible] कुले
सुहृद्दीवसस्पृहे ॥ शानैरपूर्णश्च निकारपेलवे जिनेशयं तं नयनैव लो
दृष्यो ॥३६॥ निषण्णमापत्प्रतिकारकारणे शरासने धैर्य इवानपायिनि ॥

तपस्यया =४ ॥=५॥ संज्ञा =४ संततः सारं =४ ॥=५॥

करो =४ ६३

२ अथायमिश्लोके रर्जुनं निरीक्षयन्गणा नो वदन्नियोगता =५

(159)

निवा तावाभ्यया वा नाचित ... ॥ स्त्री स्यन्नर ॥

अथ ग्रीवायां शिरो भि स्कंधेस्व तेर

अलंघनीयप्रकृतावपिस्थितानि वातानि षूपनिवापगापतिं ॥ २ ॥ ठ
पेपुर्षो ॥ बिभ्रतमेकं च्युतिं च पादं दूरे पतितस्य दंष्ट्रिण ॥ पुरः समावेश
तलस्स तु द्विजे प्रतिं प्रहत्ता निवहं तमंधरे ॥ ३ ॥ निजेन नीतं वि
ज्जितान्यगौरवं गंभीरतां धैर्यगुणेन न त्यक्तपसा ॥ वनोदये नेव घनोरु
वीरुधा समं चकार तेन तु तेना वत्सा ॥ ४ ॥ महर्षिणा स्कंधे मन न्हं
कंधरे च हहि लावडधने नवक्षसा ॥ स तु ज्ञिहा युंजयती महा ठ
रां च हावराहं महतोर्णवादेवा ॥ ५ ॥ हरिन्मणि श्याम मुदग्र वियहं
प्रकाशमानं परिव्यद हिनः ॥ न तु धर्षासावेपुरुषं पुरातनं स्थितं

१६७

नतप्रभावाः ४

ना३ अनापुष्पस्यर्यः २ अज्ञानमोहापनं ४

जलादवादिबोस्थुमालिने॥ ४३॥ प्रायुक्तचित्रपारं नपकैररलंकृतेगैर्विषतो स्फान्= १
पस्यजगत्स्वनाथिनः॥ गणाः समासेदुरनीलवाजिनंमहाचक्रकेतो
यदुनाघैरिव॥ ४२॥ अतिविद्धकं पथास्वमाशासितविक्रमाः
पुरोत्थुनिष्प्रभावा तरक्षैर्ततेऽसंपरी॥ ॥ वपुस्वणादपीतिपद्धिंदी
नतांमहावाहिसार ... ति पौरुषे॥ ४३॥ ततः प्रजह्रे सममेव तत्र
तैरपेक्षितान्योन्यवलोपपत्तिभिः॥ महोदयानामपि संघवृत्ति
तां सहायसाध्याः प्रदिशन्ति सिद्धयः॥ ४४॥ किरातसैन्यादुरुचापनो
दिताः समंसमुत्पेतुरुपात्तरंहसः॥ महावनादुन्मनसः खगाइव प्र

शाक्यवंश्प॥ ३

॥ ५५॥ ॥ ५५॥

ज्ञानतेव३
याप्र२

वृत्तपत्रचूनयः इंगलीमुखा ॥४५॥ गत्वा रिरंघु षु स्त्रीमहीध्रकवृति
स्वनैरुन्नमितैनसांतुषु ॥ धनुर्निनादेन जवादुपेयुषा विभिद्यमाना इ
वदध्वनुर्दिशः ॥४६॥ विचूनयातीगहनानि भूरुहां तिरोहितोपान्तन
भोदिगंतरा ॥ महीयसीवृष्टिरिवानिलेरितारवं वितेने गणमार्गणाव
लिः ॥४७॥ नपी स्त्र[illegible]मानि ताशिनः सत्वः प्रयाति शोषं वपुषि प्रहृष्य
तः ॥ रणाय जिष्णोर्विदुषेव सत्वरं घनत्वमीपे शिथिलेन वर्मणा ॥४८॥ ज्ञागिनेशेष
प्रनतसुराखे पुवितन्तरादसी समंततस्तस्य धनुर्दुधूषतः ॥ सरोषमुल्के
वपपात भीषणा बलेषु दृष्टिर्विनिपातशंसिनी ॥४९॥ दिशः समूह

घाघाए पिये यो२ कंपयतः२
विनाशस्तचका १

(164)

= अदृश्यतां अन्यत्र अप्रकाशतां च = ४

अ[illegible]पर = फलं बाणाग्रलाभयोरिति विश्वः ५ आकांक्षिता =

समकाले = २ | ५४ | ॥ [illegible] ॥

न्निव विक्षिपन्निव प्रभां रवेराकुलयन्निवानिलं ॥ मुनिश्च चाल क्षयका
लदारुणः क्षितिं सशैलां चलयन्निवेषुभिः ॥ ५ ॥ विमुक्तमाशासितशत्रु
निर्जयैरनेकमेकावसरं वनेचरैः ॥ स निर्जघाना[illegible]मन्तरा शरैः क्रि
यापफलं काल इवातिपातितः ॥ ६ ॥ गतैः परेषाम[illegible] विभावनीयतां नि
वारयद्भिर्विपदं विदूरगैः ॥ [illegible]बभूवोपचितो बृहत्फलैः शरैरुपायैरि
व पाडुनंदनः ॥ ७ ॥ दिवः पृथिव्याः ककुभां नु मंडलात्पतंति बिंबा
दुतात्तिग्मतेजसः ॥ [illegible] सकृद्विकृष्टादथ कार्मुकान्मुनेः शराः श
रीरादिति तेभिमेनिरे ॥ ८ ॥ गणाधिपानामविधाय निर्गतैः परा

गणाः = ४ = दूरलक्ष्यैरन्यत्र परमंडलं प्रविश्यैः = प्रच्छन्नैः = ४ अकृता १

४ = आयतागैरन्यत्र महात्माभिः पुरणे १

अप्युतौ | मध्ये = २ | सामादिभिः = ४ | ॥ [illegible] ॥

=क्षतीषु=३   पाडितेष्विडनं

अतिवक्रैः   प्रविष्टस्सर्वे=

मर्माणि=२   २ प्रथमस्मृतादिस०

जलवादंतीपे हिमवान घोमुखैः कृतापराधै

सुतां मर्मविदारणैरपि ॥ ... मुखा । विजिघृद

वतस्य पात्रिभिः ॥५४॥ दिपक्षैतीर्या वथमैः श्री ... रुतुदत्वं हि सता

हावरणा निचक्रिरे ॥ न तां सुपते विशिखैः पुनः पुन ...

मनोचरैः ॥५५॥ समुज्झिता यावदराति नियंती सहैव चापान्मुनि

बाणसंहतिः ॥ प्रभा हिमांशोरिव पंकजावली निनाय संकोचमु

मापतेश्वमं ॥५६॥ अजिह्ममोजिष्ठममोघमक्लमं क्रियासु बह्वीषु

पृथङ्नियोजितं ॥ प्रसेहिरे सादयितुं न सादितैः शरौघमुत्साहमिवास्य

विद्विषः ॥५७॥ शिवध्वजिन्यः प्रतियोधमग्रतः सुरंतमुग्रेषुमयूखमा

निरंतरव्यापारेष्विप्रमाते=२   छेदनभेदनपातनादिकर्मसु=३

नरेषु=२   =धनर्धिता=२

प्रतिकर्तुं=२

शरेः=१ ... आविषयः४ ... =सफलैः२ ... अनेकं=३ ... भेदन=२ ... महारान्=२ ... सारवत्तमं अन्यत्र ... तेजिष्ठं=२

(१६६)

दृष्ट्वा शुः=२

लितं ॥ तमेकदेशस्थमनेकदेशगानिर्दं पुरस्कृत्य पुगपत्सजाइव ॥ ५८ ॥ मु
नेः शरोचिषा तदुग्ररहसावलंबकोपादिवविश्व गापता ॥ विच्छूनितं भ्रां
तिमियायसंगिनीमहानिलेनेव निदाघजं रजः ॥ ५७ ॥ तपोबलेनैष
विधाय भूयसीस्तनूरदृश्याः स्विदिषून्निरस्यति ॥ ध्रुवं मुमुक्षुमायावि
हंतानिहंति नैःषतीपमागमत्किमुस्वमायुधं ॥ ५९ ॥ हता गुणैरस्य भये
न वामुनेस्तिरोहिताः स्विध्नहरति देवताः ॥ कुपं चमी संततमस्य साय
काभवं त्यनेकेजलधारवो मयः ॥ ६१ ॥ जयेन कच्चिद्विरमेदयं रणा
द्भवेदपि स्वस्ति चराचराय वा ॥ तातापकीर्णान्यपसृत्य मार्गणैरिति प्रकी

प्रतिहतं सत=४ ६०॥

अस्माकं अस्मान् वा=४

अविच्छिन्ना=२

४=भ्रांतिकुर्वं

॥५८॥

अनन्तरयो=२

मुनेः

॥५८॥

165

रविकरग्लपितैरिववारिभिः शिवबलैः परिमंडलता दधे ॥६४॥

कुलितापताकिनी ॥६३॥ विरोधकाम्मनार्षिणा कृत्यमिवक्षमात्मयं मदोद्धते नेव हितं प्रियं वचः ॥ बलीयसा तावदिनेनपरोरुपं बलं निरस्तं नरराजभिक्षुणा ॥६५॥ व्रतिदिशं प्लवगाधिपलक्ष्मणा विशिखसंहतितापितमूर्तिभिः ॥६४॥ भ्रमेन सिंहिशरजालघनविभ्रांतरालेविचुवति चतुरावि मंडले ॥ कथमप्रलक्ष्मीर्जितिभीतो वहातु विषमनयैः सेनापक्षौ पांडुसूनो ॥ कथमप्रज्ञलक्ष्मी ... इति श्रीकिरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारवीकृतौ विषेहे ॥६५॥ इति श्रीकिरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारवीकृतौ युद्धवर्णनो नाम चतुर्दशः सर्गः ॥ छ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ छ ॥ श्रीगुरुचरणेभ्यो नमः ॥ छ ॥ श्री ॥ अथ भूतानिवार्त्रघ्नशरेभ्यस्तत्रतत्रसुः ॥

अनुराग ...

वतति ४

न ४

प ४

रा त्रा क ३

रण ... १

उद्विग्नानिवं ...

=पलायांचक्रे २ आलकृयोग्याः पपाः नयातं शोभाः अयेपाः अथान्याथा नीवेनैवसा ख्या: ५ ध्वजा २ आया येपा २
आस्थमाले बनास्थाने परलो लेपे कृपये श्रीक ४ सबाण: ५
=नुरात्रु पृ कथकरुणान ग्राह = २ आरोपितः भजे = २ स्फुरतां देवं पै त्रेयातिशि पद्य: ४ ॥ = ७ ॥ भयविकृते: = २

महानुभावतं ५ अवपलः ६ आपल्ल = २ साधसेन २ पि २ पानसाख्या: ५ उन्नताः = २ निरतां = २

=परित्य क्तपृथेय यी: २ =पजायनेन २ दुःखकृ = ४ पाप २ ॥ = ७ ॥ अजादाने = २ गर्द्धतः = २

तेजोदिशः परित्यक्तमहे धासो चसाचकृषा ॥ अपृश्यष्ट्रिवशानेपाञ्चि खंडिता ईस
वेवृते गणे ॥ तुतृत्ये वहकृ प्रभुस ञ्चलितमनः ॥ २ ॥ खंडिताईस
यातेषां परोस्तु खतयात्तया ॥ आवेवेशोपाके तौ कृतौ चवै वाग्निरं नरं ॥ ३ ॥
आस्यां मालेयनीते पुवरां क्षुद्रे पर निपु ॥ व्यात्तिमायातिमहतां मा
हात्म्यमनुकंपया ॥ ४ ॥ ससासिसो सु सासो येपायेया पयापयं ॥ ले
लौली लोलल्लोः लोलः शशी शाशो भुवां शोशोर ॥ ५ ॥ चौसौलिलं प
तश्चैतारमंदसे वान्वेयायसः ॥ नातिपीडापितु यानिघ्नातिहिमेलतां
सः ॥ ६ ॥ अथायहसतासाचिष्ठितेन स्थिरकीर्तिना ॥ सेनान्यातेन

शोभां ३ विलसति ३ सखजे ४ सपतु ४ स्वर्णगजादिना ४ गणाः = ९ स्कंदेन १
पूतगतिं कुर्वन् ३
महानुभावाः = ९ अनुजगाम = २

(167)

= अथैकस्मिं रात्रिभिः श्लोकैः स्वद्वाक्यमाह=१ पुरा देव मायजातं=१ हे तुष्यन्तीडासमरः=१
परारूते=२ सर्वोपरितिमोषः=२ उद्यताः३ समासतिः४ संपर्के न र रक्षके
मागसंबंधिने=१ उक्ताः=१ पुन्नायमानानां४ किमर्थं=२ पंथाने=४ सागमे=

गदिरे किंचिदायस्तचे नसाः ॥ यान्निरोष्य ॥ माविहासीरिसे मेरसमरं तच्चसय
तः ॥ क्षितं क्षुणासुरं गणेण गणैरिव किपरः ॥ ८ ॥ विवृक्षदभुसंश्लेषा दिगु
णीकृते तेजसः ॥ अमीवीनोचमुहूर्ण हसंतीव महाशयः ॥ ९ ॥ वनेवं नेव
नसदां मा गनागमुपयुषां ॥ बाणे बाणैः समास क्ते शेवे शेवे नरा म्यति
॥ १० ॥ णतितोतुंगमानास्ये ः सहतायतकी जेतिः ॥ गुर्वीका मा पदं र तु
वमौ दत्ति साहसं ॥ ११ ॥ नौतुरा मेनवानागो घरसंस्थो न राक्षसः ॥ नातु खो
यं नवौ नोगो घराणि स्थाहि रादूसः ॥ १२ ॥ गो नू विकोवचः ॥ मंदमस्यन्तुषु
तोलेरूपयामुनिरेषवः ॥ पुदयागताव लंजघनेषु पश्यनिव ॥ १३ ॥ ने
नेतु नौनु नौ नो ना ना नो न न नौ न नु ॥ नु नौ नु नौ न नु नै नो नो

आ भोगा वस्त्रपूर्णतायतनयोरपीतिविस्तः३ आनायंधरपर्वताइयमरः४
सत्या यस्या संमासा कारमन्युषाविव
२=विहृतिरुष्टेयेन रजोगुणमानाः६ खलु=१ हे नानाविधास्याः सैनिक
अपुरुषः=१ पुरुषः=१

तुष्मा‍कं=३ सर्व३ श्लोकमितिरोषः नोविजेतः५ जन्मिवृत्तिः४ नादपतिर विलक्षणानिद्वि=१ खत्राणि=२ विकारकारकाः दुःख=२ पुष्पाणिभिः रोषः पुरुषान=

(168)

उपलक्षः प्रसृत्वरे रलङ्घिनि विशेषणे=२

तिरोधानम्‌वृत्तिः १ वरहूर्तिवे मानाद्यापरा निर्भिदेशकः १ कुपिते ५ नोसातः

गजाः नोसं प्रतातयः ३ नवगाः ३ वेशाः ५ शाकाबर्नरस्यंदनाश्च ५ पुमान् १

नौतुन्नचतु नेतुवः ॥ ॥ काल्सरा ॥ वरकृत्व धरत्तगुणादत्यंतमगुण ॥ निसं=१

प्रकृत्याच्चमणिश्चैयानो ळकारच्युतो पलैः ॥ १५ ॥ स्यंदनो नौ चतुर रथाः=२

शोभनस्वहणाः गाः सुरे भो वा विपत्तयः ॥ स्यंदनो नौ चतुरगाः सुरे भो नाग विपत्तयः विपानोहित

पापे=४ ॥ १६ ॥ सनुरुक ॥ नवद्धिरघु नारातिपरिह्णोपित पोरुषे ॥ रुदेरिवा साक्रितांशे=

मादत्तेइति२ कोनिपातेः शापः प्रकोदुरुत्तरः ॥ १७ ॥ वेत्रशाकवृ लेशो लेः लेशोऽले वृक्षाः

॥ १७ ॥ कुकेरात्रवे ॥ यानैर्विदि नो जे तुतु जे शोदावि कितया ॥ ॥ ॥ पर्यं=२

पुष्पान्=२ तिलोमानुलोम ॥ अयचं कैव मापनान्रहष प्लानराति ना ॥ ॥ १९ ॥

वाघ्रतीशैश्रुता नाराचदारानिवानि गोपितु ॥ १९ ॥ ननु हो मयना उपलक्षिता=३

न=इशोतिश्रुतियलखायनतन्नयुक्त गघ्रताकं=१ सनीतु=२

मिसाह= स्वामी भावः=१ होहोव्यसो सनत्सोनदूतसेनोघ्नायया हौहैवेवा नि पोशीयोसबुध्याघ्नानये निपोहपरं कुलोभ्रमवितर्के पुरुषे पवेशास्तुरेष्यत्प्रतिशा

अस्त्री पञ्चपुमान्पापो पापमिस=४

रसामर्थ्ये। एजयतानि रसैनी तोमुनाि

साधोघोचोरा नाथ महौतुना॥ तेयदांतवेद्यौ भीमामा जीदांवतेदा

वतिलोमानुलोमः॥ विंस्य काऽपोसदेव स्वमानुष्यकपरियुग्रौऽस्याद्रि

तान्यैगुणेगुर्वी स्मृतीतेऽवसिमानितो॥२१॥ निहितासरतोऽभीकौ

न्येऽसतेऽमरणाऽरुचो॥ कोऽरुतो नोवरोधी नैः स्वाभासोभरवौतुते॥

२२॥ तेनुवीर भसोभास्वान धीरो विनेतोरसा॥ चारुणा रमते ऽनेयु

कोऽभीतोरसिता हि नि॥२३॥ निर्भिन्नपानि ताखीय निरुद्धस्य व

सोनि॥ हतद्विपनगच्छुतरुधिरांबुनदाकुले॥२४॥ देवाकानि नि

कावदे वाहिकाखवखवकाहि वा॥ काकारे भभभारे भा कौ निखभच्चय

रौलवक्षोनगावगाविथ२ ... मदस्याविपः१ निरु साहा सोसाहा

र० त० स० १५

राढापमानाः २१ त्वसतालबंधेयः = सत्त्ववतारागपदे २ = सत्त्वयान्वंत्रे धनाशानी २
मारिताः २ दुरपिणो २ दुर्नीति २
विकसंतः २ जिज्ञासुकामं २ कुनीकरपानि २ निवार्य ५

= रणकर्मणापर
= चैतलोः २ =
कसाहिनः २
= लोकत्रयेकरो

मखानि ॥ २५ ॥ सर्वनो रुद्रा पंच तेशं बाविते स्त तुरगाक्षिप्त सारथौ ॥ मातृग
पूर्णतूणीरविकृष्टहेतसोदनि ॥ २६ ॥ ससचरंति दीनत्यं सदसापुरुषे ना
शानि ॥ चुराप्य कवसे नादरमकत्व मकवं तौ ॥ २७ ॥ आसुरे लोकविघा
सविधायिनिमहाहवौ ॥ युष्माभिः २ नतिं नीतं नरस्तामिहपौरुषं ॥ २८ ॥
कुलकं ॥ इति शासनेसेनान्यां गवतस्तान नेकचौ ॥ किंचिच्चय हसताच्चि
चितस्थेतयोधकारिणा ॥ २९ ॥ निरोधु ॥ तुनीधुद हनातचा कस्ययो
विनिवर्त्यते ॥ श्रीघ्रहृदयामासेताश्चि वधाहिमातुनौ ॥ ३० ॥ दूनास्ते
रिबलादूनौ निरेनौ बहुमेनिरे ॥ भीताः शिवरा राजीते

वं २
चिन्नवल्लाः १ वाद्यरहिताः १

निवारणवचनेन २ =

अवधृताः २
अर्द्धमना २
॥ ४ ॥

आभासेशाए

रं तत्र शाकरं ॥ ३१ ॥ पादात्तिादियमकं ॥ मरे पुंमरु चौराओ वित्तिमा नादुरु तरे ॥
डा प्पपारम्मि वे शान मा रा भ्यास पना किनी ॥ ३२ ॥ सम नार रणा पेतां च मनूप
भ्वादवा स्थितो ॥ पुरः स्फुरदृपा रुचां घाया मिव मा हा के: ॥ ३३ ॥ मुं चती शेरी
राचजिष्णो पिनाकु स्वन पूरित ॥ द धाने चनय पनाशा: स्फुरन्निव घर
घर ॥ ३४ ॥ बऊणाद ष्णु र्भी नचित्र सं स्याइवाचलाः ॥ विसयेनैतयापुं द्र
चित्रसस्थाइवाचलाः ॥ ३५ ॥ परिमोहय माणे न शिक्षो लीयं वल्लीलया ॥
नैष्कवीवि शिखु भ्ये णि: परिडन्हो पिनाकिना ॥ ३६ ॥ अंबुघप्रत्रिण: शाको
सायकैरव सायकैः ॥ पांडव: परिच क्राम शिक्षैयार णा शिक्षया ॥ ३७ ॥ चारत्वे

अवसानकोरे: ३१ निरत्ता २ चचारेत्यर्थः १ ३ साहेन १ खंडय २२ वित्तशास्तरति १ अभ्यासेन २१

मौर्वी ज्या सिञ्जिनी णत्रु ... स० २ ... अर्जुनः ... तिरोदधुः ... =न्मादिवर्येषु १

...करोति वल्कलस्य ... सुंदरी

चुं चिरोरे चौं चंच्च चौरे श्चारु चः ॥ चचार सु चिरं श्वारु चौरैः ये चौरैश्चं ... =सुधर्मा लोके =लोकः १

...चरतीति २ ... चुरः ॥३८॥ स्फुरत्स्फुराग मौर्वी केयुश्चानः सैव हहं चु ॥ च ततो ल्को नेल

पोतो न तुल्यमसुमतां वनो ॥३९॥ पार्थबाणाः पशुपतेरावव्रुर्विशिखा

वलीं ॥ पयोमुच इवारं ध्राः सावित्रीमंशुसंहतिं ॥४०॥ शरैरुच्चि विंचू ... निरस्य

यावि सुदत्तो सव्यसाचिना ॥ रुरोध मार्गणैर्मार्गं तपनस्य त्रिलोचनः

निरस्ताः ... ॥४१॥ तेन व्यातेनिरे भीमा भीमार्जुनफलाननाः ॥ नन्तांश्चके पाव ॥१२॥

॥१३॥ ... शिखाः शिखाधरेण वाससः ॥४२॥ [illegible] चीवनमके ॥ चुविपज्ञाबिनी

तारसरावाविहतश्रुतिः ॥ हैमीषुमालाशुशुभे विद्युतामिव संहतिः ॥४३॥

=हैममयी १ = इषुकरणं २ =व्यवस्थिताः ... वा ... हताः श्चा २

मयूराः २

गूढं च तुर्यः ॥ विलंघ्य पात्रेणापं कौ भिन्नः शिवाशेली पुरवः ॥ ऽप्यापो वीपि
पुपाभित्य न चक्रं पेव पि पुल ॥ ४४ ॥ ऽगैगतो हरिणेपु लोहैरिकांतसुधा
सितः ॥ दूने वर्षी कृतो हंसो नागरांऽङ्गवाव भो ॥ ४५ ॥ अपर्थयुयुवाचो ॥ वि
फली कृपत्नस्य क्षत बाणस्य शं भुनो ॥ गांडीवच्यचं च नः खेष्यो निभ्रवचा
रहुताशनः ॥ ४६ ॥ सपि रोगलेठा वक्तिः विरन्नुरूते स्मरमेण मन्यु
नाऽवलितो षाधिसातवेदसा दिमशैले नसमं विदुदिते ॥ ४७ ॥ शात
शोविशिखान्न विद्युते स्मरामस्मेरणवेगशांतिमे ॥ दूयथ्यैन्न नि
र्वार्यवीर्यतो पवलिप्योये पुमप्यानुकं शिवः ॥ ४८ ॥ शो ठोर्युनु मंडलतेः

वेवत्ते तमंडलादभुमिवांशुमर्तुः ॥ निवारयिष्यन्विदधे सिताश्वः शिलीमुखच्छायवतां धरित्री ॥ ४९ ॥ घनं विदार्यार्जुनबाणपूगं ससार बाणोऽयुगलोचनस्य ॥ घनं विदार्यार्जुनबाणपूगं ससार बाणोऽयुगलोचनस्य ॥ ५० ॥ रुजन्महेषून्बहुधाशुपातिनो मुहुः शरौघैरपवारयन्दिशः ॥ चचाल नाचलोऽनेकडव क्रियावशान्महर्षिसंघैर्बुबुधे धनंजयः ॥ ५१ ॥ विकाशमीयुर्जगतीशमार्गणा विकाशमीयुर्जगतीशमार्गणाः ॥ विकाशमीयुर्जगतीशमार्गणा विकाशमीयुर्जगतीशमार्गणाः ॥ ५२ ॥ महायमके न पुरज वंचः ॥ संपश्यता पाति

…नरीसर्ग आसन्नव्यतिसति ४

गोरितिप्रतर्काकुलितापनाकिनी॥६१॥वि…षक॥अमर्षिणा कृत्यमिव क्षमाश्रयंमदोद्धतैव

तं प्रियं न च॥बलीयसा तद्विधिनवपौरुषंबलं निरस्तं नरराजजिष्णुना॥६२॥प्रतिदिशं प्लवगाधिप

लक्ष्मणा विशिखसंहतिताषितमूर्त्तिभिः॥रविकरग्लपितैरिववारिभिः शिवबलैः परिमंडलता दधे॥६४॥

प्रमनसि…रज्वालछन्नविश्वान्तरालेविधुवति धनुराविर्मंडलं पांडुसूनौ॥कु…थमपिजयलक्ष्मी तन्त्रीविहातुं विषमनयनसेनापक्षपातं विषेहे॥६५॥इति श्री किरातार्जुनीये महाकाव्ये भारवी कृतौ चतुर्दशः सर्गः॥१४॥अथ भूतानि वार्त्रघ्नशरेभ्यस्तत्र तत्रसुः॥भेजे दिशः परित्यक्तम

हेष्वासा च सा च मूः॥१॥अपश्यद्भिरिवेशानं रणान्निववृते गणैः॥मुह्यत्येवहि कृच्छ्रेषु संभ्रमज्वलितं मनः॥२॥खं विविशुः पावकेतोसता…र्णानरं नरं…खंडिताशास यातेषां पराङ्मुखवृत्तया॥३॥आस्तौमाल्लव्यनातिष्ठव…च्छुदेषरातिषु॥व्यक्तिमायाति महतां माहात्म्यमनुकंपया॥४॥

आसृग…चालंबनात्स्यनात्…पलापेप्स्यात्तुकथ्यते…पः१ धुसृताजयात्रा२ रणादेमुखेन पलायनेन २

घनुः स्वपं अङ्गा। शो भां १

ग्राः अस्यते अत्रे नेति आस १ इति लाव ३

साध्या अयेयाः यानं विनेव साध्या [illegible] आय रविपणा गजादि लाव यानि [illegible] तीति। मुच्चावं देवं यातिर्जो पानि १ मुतगाति कुर्वन् १

[illegible] रवड्। असू नु मु वल्ड रयती [illegible] बाणाः ५ ने [illegible] लविलू लने विलस [illegible] ति १ [illegible]

ससासिः सा सुसू सो सो ये यो ये या ये या य यः॥ ललोलि लिलां ले लोलो लः [illegible] ची चुत्री॥ चुत्रीं [illegible] त्रं [illegible]॥४॥

एकव्यंजन पादः॥ त्रासजिलं यत श्वेता मंदमेवा विवियाय सः॥ नातिपाडयिलुच्च मानि [illegible] तिदि [illegible]

हीडसः॥६॥ अणायेह मेता सा विक्लि [illegible] कीर्तिना॥ सेनान्यातेडग दिर्कि विद्रायस्त चेतसा [illegible]

॥७॥ सिरोष्टा॥ माविहासि ष्टसमरं समरं तैव्यसं यतः॥ क्षतं दुण्णासु रणो [illegible] गाणे [illegible] रिवां कि [illegible] यक्षा

पादांस्य यमकं॥ विवस्वदंसुसं स्लेषद्वि गुणाहत तेजसः॥ अमावो मोचिमु [illegible] हिंसता वमहा [illegible]

मयमा॥९॥ वनेवैवे वनसदां मार्ग मागस्तु पेयुषां॥ बोपोबाणैः समामसकं चोके [illegible] के नस्यास्याति॥१०॥ पा

दादियमकं॥ पातितोत्तुं मा हात्यैः संहता यतकी [illegible] ति॥ उर्वी कामापदं हतुं तूतं मा [illegible] वृतिसा हसा॥११॥

माहुरोयं नवानां गोघरसंक्षोनरास्स सः॥ ना सुरवोयुं नवां गोघरपि [illegible] हि [illegible] जसेधा॥१२॥ गोम [illegible]

कावधां॥ मंदुम स्वन्ति छुलक्तां [illegible] णायाः पुनि रेवचः॥ [illegible] दस्यागतावज्रं जघने [illegible] प [illegible] निवा॥१३॥ ननोन

नौनुन्नो [illegible] नाना नानाननानु ननु॥ नुन्नोनुन्नो ननु नेनौनोने नानुन्ननुन्न नुतः॥१४॥ रकाद

तिरस्स्वनीचः १ न [illegible] पयार २ [illegible] रवसाध्य ३ बाणा [illegible] निरिषामाला इति ५ दुःखं ५ युद्धानि [illegible] ४

॥ आओ गोवर्णे [illegible] रणे तायलयोरपाविभ्वः ३ ॥ रजो गु [illegible] प्रधाना [illegible] भावः [illegible]

Left margin: साध्या॥ [illegible] नाथाः २ [illegible] भीतान ३ [illegible] के ५ [illegible] ॥५२॥ क्षिपन् २

Right margin: [illegible] यन [illegible] नकां [illegible] सयः ४ [illegible]

वरलतेघृस्तगुणास्य तमगुणः पुमान्॥ प्रह्वस्या[illegible]मणिः श्रयानूनालंकारश्च्युतोपलः॥१५॥ स्यंदनानो च

तुरगाः सुरेभावा विपत्तयः॥ स्यंदना नो च तुरगाः सुरेभा वा विपत्तयः॥१६॥ [illegible] समुद्‌यां [illegible] नच द्विरधा नाराति

परिहा[illegible]वितयो हृषैः॥ [illegible]दूरि वार्कं निर्व्यातैः प्राशः पंकोदुरं तरः॥ भावेंगाकुजरोले ले जेतुकेरात्र

[illegible]॥ यातकिंविदिप्रोजेतुतुजेप्रोदिविकितया॥१७॥ प्रतिलोमानुलोमाद्धः॥ [illegible] पंक्तेऽप्रमापन्ना [illegible]

[illegible] तामाश्रुरा[illegible] दारानिवनिगोपितु॥१८॥ न नु हो मथनो राघो घोरी ना [illegible]

[illegible] नरातिना॥ [illegible]॥१९॥ प्रतिलोमाद्धः॥ किंस्य कापास्तदेवत्वमानु

[illegible]थमहोनेनातेयदीतेवदीभीनाभीदावतेद्यय[illegible] [illegible] निश्रितासिरतोऽभीकोन्येजते

[illegible]कपारेग्रहैः॥ ज्वलितान्युगुरोर्गुर्वी [illegible] तानुसिसानितां॥२१॥

[illegible]मरणारवा॥ सारतानविरोधीनः स्वाभासो भरवानुत॥२२॥ तनुवारभसो भास्वानधीरो विनि

[illegible]नोहसा॥ वारणारमतोजन्येकोभीतोरसिनिनि॥२३॥ प्रतिलोमानुलोमेन श्लोकद्वय॥ निशि

[illegible]पातिताश्वीयनिरुद्धरथवर्त्मनि॥ हतद्विरदनिर्द्यूतरुधिरौघनदीनि॥२४॥ देवाकानिनि

अन्योविजिन्न [illegible] ४ [illegible]

[illegible] रवेणे च विश्व प्रापाहारिणीस्य र्थः॥२

३५ पद्यादो कळहो यस्मिन् ९ बाह्निकयापवर्पिण रलना बो दहनेन स्फुष्णस्वकानूपपनाहि जि हिते भल्पियुके
कं आ किरंतीति मदस्वाविणः मनिरुत्ता हू। तो साहा ३ अप्रा नूसंवृणोती तितैः बत्तस्लि चास्तेतस्मिन् १ रात०१५

काचादेवाँ हि कास्मत्त्वकाँ हिवा॥ कौकौरेत्ते रेकाकानिस्वैचैव्यैव्यैर्स्वनि॥२५॥ सुर्वातोत्त्वद्ः॥ धन्वत्तत्रावपि

च अम्स्त्तुरं मु॥ क्षिप्तसारथे॥ सुहृता सर्वा नि गारविलष्टलैहतसादिनि॥२६॥ सिसत्वरत्ति देनिसंसदरामर्षना

शिनि॥ वैरीधिककसन्नादे मर्केल्वं मकेषति॥२७॥२८ चतुर्थः॥ आसुरे लोकवित्रासविधायिनि महाहवे॥ पु

प्राचिरून्नतिं नातं निरस्तमिहपौरुषं॥२७॥ पंचति कुच्छकं॥ इति त्रासतिसेनान्यां गच्छतस्तानने ध्याया॥

निषिद्धः हसता किंचिच्चस्थितत्रांधकारिणा॥२९॥ मुनाषु दहनातमानलज्जयानिवरत्स्न॥ स्त्रिवःप्रह्ल

दयामास तान्निषेधहिमांबुना॥३०॥ हनास्तेरिबला दूनानिरत्रावउमु निरे॥ लीताः स्त्रितत्रारालीताः गां

५४ करं तत्र नाकरी॥३१॥ महेषुजलधौ यान्नौव चर्मिमाना दुरुत्तरे॥ प्राप्यपारमिवेशानं मा ताम्याससपताकि

भापाइत्तां नी॥३२॥ सबलारणापेता चमूपश्चावदेस्थिता॥ पुरःस्फुरयदिपार्वंचत्तां छायामिवमहातरुः॥३३॥ मुंचतीशोरप

३ त्रूजि सैशे पिनाकस्वनपूरितः॥ दध्यानुधनयन्नाशाः स्फुटन्निवधराधरः॥३४॥ तद्गणादहस्तु नीताः शिव

संस्रष्ट्वा चलाः॥ विस्मयेनतयोर्युध्ये चित्रसंस्थाइवाचलाः॥३५॥ परिमोहयमाणेन शिक्षालीघवलीलया॥

दष्टनागा ३ अपस्रतां ३ परतारमिव ४ अन्यासपाटवा

विदार्यमाण इव २

स्तौ अति
अति व्यामः ५
५४

चिरं आरेचयता तिमिं क्तिं करोति शाकुनिति २ शो नमा २

अन्याले न २ गापनाविशेषेवित्त ... खंडयनृपवल्कलस्य २ शोचते कृत ... गामन वे २

रुमन
तुष्म
ने २

जिष्णावी विशिखश्रेणिः परिजह्रे पिनाकिना ।। [illegible] अवघ्न्युत्थिताः क्षीणाः सायकैरेव सायकैः ।। पांडवः परिचक्राम
शिक्षया रणशिक्षया ।।३७।। चारचंचुश्चिरारेची चंचच्चीररुचा रुचिः ।। चचार रुचिरश्चारु चारैराचारचंचुरः ।।३८।।
दिव्यं जनाक्षरः ।। स्फुरत्पिंगलमौर्वीकं धुन्वानः सधूहृद्धनुः ।। धृतोल्कानलयोगेन तुल्यमंशु[illegible]मता बच्चो ।।३९।। प्र
र्वबाणाः पशुपते रावशुर्विविशिखावलिं ।। पयोमुचइवारं धाः सावित्रीमंशुसंहतिं ।।४०।। शस्त्रवृष्टिं विधेर्योवी
शुद्धस्तां सव्यसाचिना ।। रुरोध मार्गणैर्मार्गं तपनस्य त्रिलोचनः ।।४१।। तेन व्याते निरंत्रामाच्चामार्जुनफुल्लानन
नना चुकुंप्यविशिखाः शिखाधररजोवाससः ।।४२।। कांचायमकं धुविधम्ामिनी तारसरावविहतं श्रुतिः ।। हैमिष्टमा
लाशुशुभे विद्युतामिव संहतिः ।।४३।। रु? चतुर्थी ।। विलंघ्य पत्रिणां पंक्तिर्भिन्नः शिवशिलीमुखैः ।। ज्यायो वीर्यस
माश्रित्य न चकंपे कपिध्वजः ।।४४।। जगतीशरणेयुक्तो हरिकांतः सुधासितः ।। दानवर्षी कृताशंसो नागराजइवा
बभौ ।।४५।। अर्थत्रयवाची ।। विफलीकृतयत्नस्य क्षतबाणस्य शंभुना ।। गांडीवधन्वनः खे[illegible]पो निश्चचार
हुताशनः ।।४६।। सपिशंगजटावलिः किरन्नु[illegible]रुतेजसां महतामन्युना ।। ज्वलितौषधिजातवेदसा हिमशैलो
लेन समं विदिद्युते ।।४७।। शतशो विशिखानवद्यतेन्द्र जामस्मे रणवेगशालिने ।। प्रथयन्ननिवा

हत्वाध

निरस्य४

विहा २

दर्पयिन

वरत३ खडवतीप

तणज्ञोती जियंजातवेदाः यस्मि ... तेनरौ

निरसो काः नुमुकाः ३
लताविशेषणाउकंतुरचदेशोनिष्क्रांतः१ विषमगतिमरातंदृष्ट्वा ५

मितित्रोष्टः

यर्वार्यतां त्र जिघांसये पु म घा तु कं शिवः ॥४८॥ ग्रांचो[illegible]नुमंडलतः प्रवृत्तं तं मंडलादृश्यु मिवांशु

जर्चुः ॥ विवारयिष्यन्विदधे सितान्चः शिलीमुखच्छाय यवूनां धरित्री ॥४९॥ घनं विदार्यार्जुनबा

णपूगं ससारबाणोयुगलोचनस्य ॥ घनं विदार्यार्जुनबाणपूगं ससारबाणोयुगलोचनस्य ॥ लोचनस्य

कजेन्महेषुन्वदुधा[illegible]पातिनो मुद्र[illegible]त्रागेघेण निवारयन्दिशः ॥ चलाचलोनेकदवक्रियावशान्म

हर्षिसंघेर्बुबुधे धनञ्जयः ॥५१॥ विकाशमीयुर्जगतीशमार्गणा विकाशमीयुर्जगतीशमार्गणाः

विकाशमीयुर्जगतीशमार्गणा विकाशमीयुर्जगतीशमार्गणाः ॥५२॥ महायमकं ॥ सपद्यप्यतामि

ति त्रिवेपिवितायमानं लक्ष्मीवतः क्षितिपतेस्तनयस्य वीर्य ॥ अंगान्यभिन्नमपि तत्वविदां मु

नानोरोमाञ्चमञ्चिततरं बिभरांबभूवुः ॥५३॥ इति श्रीकिरातार्जुनीये महाकाव्ये भारवीकृतौ लक्ष्म

केदङ्कयुद्धंद्व[illegible] नाम पञ्चदशः सर्गः ॥१५॥ ततः किराताधिपतेर्बलीयसो माजिक्रियां वीक्ष्य विवृ

द्धमन्युः ॥ स तर्कयामास विविक्ततर्कश्चिरं विचिन्वन्निति कारणानि ॥१॥ मदस्तिरस्यामिति गंड

विहगः पतनेनो मार्गतातिमार्गणाः अन्वेषकाः शिवद्रष्टारो देवादयः विना पक्षिणा कारयोगतिः माकाशे ५

विम्रश्यन् १ रणचरकारणाः २

नि१

मितिशेषः [illegible]
[illegible] ५
शिवः ५
[illegible] इति ते
[illegible] जगतां
[illegible] वान्मि
[illegible] तमारश्च
[illegible] यस्य ५
[illegible] देवेपस्य
[illegible] मस
विह [illegible]
[illegible] ५ जगति १

नयुक्ता
[illegible]
[illegible]
तत्तं
[illegible]
५

रुचिरं२ अर्जुनस्य शरीरराशि= विरलं१

शिवेषि वितायमानं लक्ष्मीवतः क्षितिपतेस्तनयस्य वीर्यं ॥ अंगान्यभिन्नमपि तत्वविदां मुनीनां रोमांचमंचिततरं बिभरांबभूवुः ॥ ५५ ॥ ॥ १

बाहुः२

इति श्री किरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारवीकृतौ रुद्रार्जुनयुद्धो नाम पंचदशः सर्गः ॥ १४ ॥ श्री गणेशाय नमः ॥ श्री सरस्वत्यै नमः ॥ १

रणकर्मणि

ततः किराताधिपतेरलघीमाजिक्रियां वीक्ष्य विवृद्धमन्युः ॥ स तर्कयामास विविक्ततर्कश्चिरं विचिन्वन्निति कारणानि ॥ १ ॥ मदस्रुतिश्यामितगंडलेखाः क्रामंति विक्रांतनराधिरूढाः ॥ सहिष्णवो नेह युधामभिज्ञा नागानगोच्छ्रायमिवाक्षिपंतः ॥ २ ॥ विचित्रया चित्रयतेव भि

नचरंति२

मदस्रावी रविक्रांतो जेताविष्णुध्वजि वरदस्य२ नानावर्णया१

शिक्षितादक्षर्यः१

प्रासस कुंतदस २

नहपोतिउ

नां रुचं रवेः केतन रत्न भासा॥ महारथौघेन नसं निरुद्धा पयोदमंडध्वं
जिना धरित्री॥ ३॥ स तु ममुसत्पांस महो मिमा लेप रि स्फुर चामर फेन
पंक्तिः॥ विजिन मपादि नि हातं नोति नाभ्वीय मा रा [illegible] लुघे रिवोघः
॥ ४॥ हता हते त्युकृत जीम घोषैः समु [illegible] तोयोघ भि र भ्युमित्रे॥ न
हेतयः प्राप्त तद्दिविषः खेविवस्वदं भु [illegible] ज्वालिताः पतंति॥ ५॥
अभ्यापतः सेत्वत धूम मन्वं व्यापिप्र भा जाल मि वांत कस्य॥ रजो
प्रतूर्णा म्बरथांग तुं नेत नोति न व्योम नि मातरिश्वा॥ ६॥ म्हेरेणु

भरितां ध्रूर

॥५४॥

॥५४॥

रासभो गर्द्दभो खर इति चामरः।

नारीसमूहस्वरेण तिरोहिते व्रसमिविलोचनानां ॥ नास्यत्र तेऽनखिलोरुसु
कानां मद्विघदोषः सुरसुंदरीणां ॥ ७ ॥ रथ्योगसंक्रांडिते मस्यहेषा बृंहति मत्त
द्विप बृंहितानि ॥ संचार्ययोगाद्दिव मू घ्निताने पदानि गन्तृ तिनदुंदुभीनां
॥ ८ ॥ अस्मिन्यशःपौरुषलोलुपानां मूर्त्तिभिः संयुरसंक्षतानां ॥ मूर्घां
नरायं मुहुराच्छिनत्ति नासीरसीतं करिसीकरौघः ॥ ९ ॥ अस्यां नदीनामु
पचीयमाने विंदूरयद्भिः पदवी ध्वजिन्याः ॥ उद्धापमापाति नशोणितौघैः
पंकेरिवारत्या न च नैस्तयानि ॥ १० ॥ परिक्षिते वक्षसि दंतिदंतैः प्रियाकरी
तानखसः पतंती ॥ नेहत्र मोहं प्रियसाहसानां मंदारमाला विरलीकरोति ॥ ११ ॥
निषादिसन्नोहमजिध्वभौघेपरीयमाणकरसीकरेण ॥ अर्कत्विषा

हस्त्यारोहा निषादिनः इत्यमरः। प्राकार मक्ष छोरिता डिते इ नमंदीकरोति २
कवचानि १ व्यापमाने १

दुःलचारकुशद्धिः ४

आर्द्र ३

इत्यादित ... स्यादावर्त्तै असाभवमरूप २ नरसी उ इस्यंद इत्य २

न्मौलिं तं स्पृशति न खंड मा स्वडलकानुकस्य ॥१२॥ महीभृतापक्षव
ते वृभि न्नो विगाख्य मन्थ्यं परवारणेन ॥ नावर्त्तमानानि नदंति भीम
म पानि चेरापइव धुजिन्यः ॥१३॥ महारथानां प्रतिदंस्यनीकैन प्पिस्पंद
स्पंद न भुश्चितानां ॥ आमूल लूनैरतिमन्युनेव मानेगहस्तैर्भ्रियते न
पंथाः ॥१४॥ घनो सलापी डइव भ्रियायाः शिरोरुलाणां शिष्पिन्तः
कलापः ॥ न बर्हभारः पतितस्य शंकौ निपादवक्षस्थले मातनोति
॥१५॥ उ सत्सुसंहार इवास्त संख्यम ह्रायते जस्वि पुत्री वितानि ॥ लो
कत्रयास्वादन लोललिह्वं न यावदाबानन ममृत्युः ॥१६॥ इयं च

तोमरस्य ३

जस्पितानां ४

कुनीकसरणे
... इति मंत्रा

॥१५॥

॥१५॥

(187)

अभिषेकेन ६ नै ५

दुर्वारमहारयानामाक्षिप्यवीर्यमहतां बलानां शक्तिर्ममावस्यति हि नयुक्तं
[illegible] सौरीवतारा धिप धाम्निदीप्तिः ॥ १९ ॥ समनिः कुलकं ॥ मायास्विदेषा
मतिविभ्रमोऽथ घस्तं नुमवीय प्रमुता हमन्न्यः ॥ गांत्री बन्धुकाहि यथा पु
रामपराक्रमंतेन शराः चिराते ॥ १८ ॥ पुंस पदं मध्यमलुतामस्या दु
धैवकुर्वन् घनुपाणिनादैः ॥ नूनं तयोपि ययास्य वेषः वचनमप्यु
हयतेहि वेष्टा ॥ १९ ॥ धनुर्वबंध धानिनरूषेवसक्र[illegible] व्यावितते
वमौर्वी ॥ सधानमुतक वनिवन्धु देशमुष्टरस्पदंइ यो पवेगौ ॥ २० ॥
प्रसावववृक्ष नेतो समाधिः इरोघरायारहितप्रयासः ॥ प्रता वि कारां
स[illegible]लतामुखेन प्रसाद लक्ष्मीः शरालां घनस्य ॥ २१ ॥ उहीयते कोप

पापारः ४ बाणमोक्षे ३

तर्कयते ४ कृणाहुमारः वलाइस्वारकिमुकृतः प्रतिमोक्ष ३ असचदत्तै २ नयजते १
संधानैः २

गोपनैः आलीनादि१ स्थिरतया१ प्रारब्धैर लाघवं१

वुरागतेषु स्थानेषु विष्टब्धतया नंदेहः ॥ स्थिताप्रयातेषु ससौष्ठवं चापल
क्ष्येषु पातःसहृशां राणा ॥२२॥ परस्य स्मान्निवृत्तिर्योगः प्रसत्यसंर
क्षेणमात्मरंध्रे ॥ सीषप्यसंजाप्यनिदगुरोवानसंभवत्येवबने
चरेषु ॥२३॥ कलापकं ॥ अमाकृतस्याहवडुमदस्यानिवार्य तस्यासु
बलेनवीर्यं ॥ अल्पीयसोप्यामयतुल्यवृत्तेर्महापकाराय रिपोर्विवृ
द्धिः ॥२४॥ सलंवध्यायेदमनायसारः सारोवनेषु प्रसगणस्य शो
षीः ॥ पत्रवापनाहंडुतमोऽसहारधांतघनानव्रवोध्ररावः ॥२५॥
युग्मं ॥ प्रसकृदावानेन्दुनमध्यव्यासंरुधतीधामसहस्ररस्मेः ॥

शाय्यंतेशात्रवः आचक्षर
अनिवार्यः

३२

Margin: शो१२ — पराक्रमनस्य — ॥१९६॥ — ॥१९६॥

ं विससे सवितुर्मयूखैः ॥ क्षयं गतायामिव यामवत्यां पुनः समीयु
र्दिनेदिनश्रीः ॥ ३५ ॥ महार्हचडुगोशिथिलव्ययत्नौ दिग्वारणेनै
व परेण रुग्णः ॥ तुंगमातंगतुरंगवीर्यशालीतहच नायशालि
चापत्रिषुः ॥ ३६ ॥ जिका शीतासु लुलयत्यज ं लसनडिल्लोलवि
षाणलोनि ॥ नासान्तिरस्तातुरगोडु सेनानभाश्वरैस्तसदवीविभ
वे ॥ ३७ ॥ दिग्नागहस्ताहतिमुग्धहाड्डसो गैरशात्वासितरत्ननीलैः ॥
रराडासपर्यविलिन्ह लुसंतीतरंगमालेव नभोर्णवस्य ॥ ३८ ॥

क्षणानो ४

।।४८।।

प्रतिबद्धःसंचारः५

।।नेत्र्योसधूमेस्य गितां गुरुलक्ष्मणावतातुरुपणमेदलानो।।गाध
निवासस्तव पुर स्तुवाइविलोचनानोसुख मुछ्रुरिमः।।३९।।उ
तमचोमीकरभात्तुरुणदिशः प्रकाशेनपिशंगयंस्य।।निम्न कं
तुः प्राणहरेखरुणाड्वात्तामहोश्चाइवलोचनेस्यः।।४०।।आ
क्षिप्तसंपातमपेतशोभमुद्वह्निधूमाकुलदिग्विभागं।।इतं
नभोसोगिभुजैरवस्थापुरीपरह्रस्यपुरस्यजेजे।।४१।।तमाशु
वक्त्रुःप्रवसासमहमस्त्रेणताक्ष्योदियमारणेन।।नेतानयेनेव

हमेवे।

।।४८।।

परोपकारस्य मंडलभेदं १ जीर्णतृणानि ४ अंतरिक्षे २

परोपज्ञो[illegible]नि वारयाम्नासुपाने पमुनो ॥४२॥ ज्ञातेघृतीलि: कृतमी[illegible]गानि
घुलोकरूोऽञामपिलो[illegible]नानि ॥ गरुत्मतां लहाति भिविहगयः क्षण
चकाराशि भिरिवावते नै ॥४३॥ तेन: सुवर्णवर्जोपक्षज[illegible]मानानाग
ति मंडलयरजवेन ॥ उरस्तृणानी वेवि[illegible]प ज्ञिनायवनस्पतीनां
गहनानि वायु: ॥४४॥ मनः शिलाभंगानि लेनप श्चान्निरुह्य मा
नैनिकरेण जाला ॥ सुछैरूरो भिन्वा वितुध माने न जः ससपैव पु भ्रमसारे व ३
र:खगानो ॥४५॥ दरीपुरवैरासवरागताम्नविकाशिरुक्मछदधा
मपीवा ॥ जवानिलाघूर्णितसानुजालो हिमाचलः क्षीबइवा

भ्रेपमाणे ३ मनः १

कू मलखलनदोष-४ गदुर्मते १ आयस्त्रितेन ४ ता २

चकंपे ॥४६॥ विकूजितेन तं दिवसं छिदी नैन भस्खलेगांच पिशंगय
द्भिः ॥ अंतर्हितेवोर्वेः परितः पतद्भिः छ्या यासमा बोधि पिरवनानां ॥
४७॥ सुत्तोगिसंबः शमनु प्र याम्नासैन्ये ननिन्ये विनतासुनां ॥ महाध्व
रेविघ्नप्रचार दोषः कैर्मातरेणेवमलहेटपेन ॥४८॥ सा फल्गमस्त्र
रिपु पौरुषस्य कृत्वा गतेत्सां प्यइवापवर्गं ॥ आनेयमनस्यप्र [illegible] संस
मन्मुस माद्धेस्वं ज्वलनस्य जिष्णुः ॥ ॥४९॥ ऊर्ध्वं तिरश्चीन
मधश्च कीर्णैर्ज्वालासटैर्लंघितमेघपंक्तिः ॥ आयस्तसिंहाकृ तिर
त्पपात प्राण्यतामिव विव जातवेदाः ॥५०॥ शिलेव भास्तिः सवितु

अवसाने ४

...मलं नी ४
...मा६३
॥७॥

॥७७॥

नद्वितीय२

टले समागताः शक्रधनुः प्रभाभिदः ॥ ६३ ॥ संस्थिता मा द[illegible]रे [illegible]भाव
सो विविविच्ची नो छुक चारु तां रुचैः ॥ ६४ ॥ ल लोघुसंमृद्धन म[illegible]त
स्वनः प्रसक्तविद्युत्कलिते प्रितद्युतिः ॥ ६५ ॥ शांतिमेघ्य[illegible]
मंडलो ब[illegible] हयानि वनत्रपा वकुः ॥ ६६ ॥ [illegible] सिधुमि वियत्स्थ
वीपसो चयै विभिन्नाः पयसां प्रपेदिरे ॥ उपात्तसंध्यारुचि[illegible]तः सरू
पतां पयोदविच्छेद[illegible]: [illegible]नव ॥ ६८ ॥ उपेत्य[illegible] द्युतिरप्य सं
शायं[illegible]भिन्नमलोनुदयाय संक्षयः ॥ तथा हितो यो[illegible] विभिन्न

192

॥१०१॥

संहृतिः सकृव्यवाहः प्रययोपरासवं॥६७॥ अथ विहितविधेयैरा
शुमुक्ताविकानैरसितनगनितंबाद्याम भासायनानौ॥ विक
सदमलधाम्नोज्ञापनीलोत्पलानां श्रियमधिकविशुद्धां वहि
दाहादिनं द्यौः॥६८॥ इति विविधमुदासमायसाचीयदस्त्रं बहु
समरनयज्ञः सादयिष्णुरातीं॥ विधिरिव विपरीतः पौरुषं न्या
यवृत्तेः सपदि तदुपनिन्ये रिक्ततां नीलकंठः॥६९॥ [illegible]

॥१०१॥

तर

वीतप्रभावतनुरप्यतनुप्रभावःप्रत्याचकांक्षजयिनींभुज
वीर्यलक्ष्मीं॥अस्त्रेषुभूतपतिनापहृतेषुजिष्णुर्वर्षिष्यतादि
नकृतेवजलेषुलोकः॥६४॥१६॥इतिश्रीकिरातार्जुनीयेमहा
काव्येलक्ष्म्यंकेभारवीकृतौमहास्त्रक्षेपणोनामषोडशःस
र्गः॥१६॥श्रीगणेशायनमः॥श्रीगुरुचरणेभ्योनमः॥अथा
पदामुद्धरणक्षमेषुमित्रेष्विवास्त्रेषुतिरोहितेषु॥धृतिंगुरु
श्रीर्गुरुणाभिपुष्यन्स्वपौरुषेणेवशरासनेन॥१॥धारिड

प्रापुवन्न २

ऊर्वेनसकः युद्धलाभाद १ स्वकुलानुरूपत्वात् ४ किरातसमूह्या १ प्रज्वल

सौवेणरणासिपोगाली तो विजिसिमध्व नंदीयवक्र्या ॥ स्वच्छोप्यविसाष्ठ
वपुः अकाशः सप्परमन्तप्रमङ्वाङ्विद्धिः ॥ २ ॥ तैजः समाभ्यित्यपरै
रनार्यं निजं महराम नुनिवारुपेयी ॥ ओसादयन्ने सवत्तितव भावं श्री
नि नु नालंबमि वारिदुर्गे ॥ ३ ॥ वैरो चितं चोदग्निमानन वत्यासंज्ञाप्त
पासंड्रियतामसुच्य ॥ समक्षमोदितं तया परेण वचोवकीत्यापरि
तप्यमानः ॥ ४ ॥ प्रतिनगानो निवब्द मूलमुन्मूल पिष्टस्तरसा ॥१०२॥
विपक्षा ॥ लघुप्रयत्नं निगृहीतवीर्यः स्वमार्ग गावे गेइव स्वरेण ॥ ५ ॥
संस्कारवत्वाद्रमयत्सु चेतः प्रयोगशिक्षागुणभूषणेषु ॥ अयं प्रया

प्रसरन्न २
असेघे ३
[illegible]वलंबं ४
[illegible]स्तुमिघयाः
॥१०२॥

प्रत्रसाधुत्वं १ प्रतिबन्धराशिः २
अन्यत्र अभिप्रेतेष्व्यवहारः अभ्यासः स्थानकरणादयः १

पमार्थे ७१ शिशिरस्कारेण नसन२४ स्वेदलनपामासेप्सर्पः४

पेषु शरेषु पायु शदेषु श्ना वाय निवा राशंसे॥६॥ कुलं॥ सुप. समाधुनविच्छ्रतेलानेव पुरायुक्षनिति यथावान॥ सनिर्व वामास्तुम मपष्टुन्नं विषमहानागइवेस्ल णाधो॥७॥ तस्याह्वायासवृ लोलनोले. संरभ नाम्राय तेलोचनस्य॥ निवापयि षोन्निवरोषत तंवृत्ता पयामासपुरखं निदाघ॥८॥ कोपाघकासांतरितेरणाय स्पू वेदतेरवा: सवभारतिल॥ घनोघर [illegible] वायरवेर वोस्रुराजीरिव पम्मैराइमे:॥९॥ सप्रधं नग्यां बुद नादिचापहस्तेन दि[illegible] इवाडि संगं॥ वलानिशशेरिपुलिस्तताप चेतोसि चितासि रवाग्नरीर॥१०॥ सज्जरितेवास्ति नविषे ह्रोगुणास्पस्पवविपक्षपाते॥ अगोचरं वागिव चो परेमेशा [illegible]:शार

चीरो पड्षुद्वयोरिप२ नरागे॥ चामाणि मायसिमथ[illegible] तार

वृषल न नाय॥

धान्यपन्नं

शास्त्रनिम्चि तारआप्र निविष्टस्य२ हि तोपदे [illegible]

(१९८)

संहष१३

प्रहारिणऽस्य

॥१०३॥

अध्युषितस्याऽपि तेनितैवर

पांशिति कण्ठकाये ॥११॥ उमापतिं पाहुसुतशगुना शिखी मुखानचयथयां
बुभूवुः ॥ मैथ्यंस्य तस्यासुमतां समू… …कस्य पादाइव हैमनस्य ॥१२॥ सं
प्रोय्यमाणो नु बभूव तीव्रं पराक्रमं तस्य पतिं गणानां ॥ विषाणक्षोदं हि
मवानस स्वबप्रानु तस्यैव सुरद्विपस्य ॥१३॥ तस्मै हि भारोद्धरणे समर्
थं विदस्य तावाहु मिव प्रताप ॥ चिरं विषेहे विभव स्तदानी सकारणा
नामपि कारणेन ॥१४॥ च… तोजाः कु तस सलवेगः श्रान्तमं स्यायस
वस्त्रनीति ॥ तेजोसि मानेरिव… नः पातं नियशांसि वीर्येऽवलितानि तस्य ॥१५॥
दृष्ट्वा वदानो… यतरि लोकः प्रधं समेति यापिताच तेजः ॥ तेजो विहीनं वि
ऽगाति दर्पः शौनाचिषं दीपमिव प्रकाशः ॥१६॥ ततः श्यात्सत्समदा व

दृष्टपौरुषात्र

उरुपृतीलया

बलादीनां

॥१०३॥

(287)

लेपः सजन्यतायाः पदवीं जिगीषोः ।। तं येन जेतुः प्रभुरवाग तस्य प्रति वि
प्रस्येव मतंगजौघः ।।१७।। एवं प्रतिद्वंद्विषु तस्य कीर्त्तिं मौलिंदुलेखा विशे
दां विधास्यन् ।। इयेष पर्यायजयावसादां रणक्रियां शंभुरनुक्रमेण ।।१८।।
चतुर्भिः कलापकं ।। मुनेर्विचित्रैरिषुभिः स भूयान्निन्ये वशं भूतपते
र्बलौघः ।। सहासमलाभेन समंतु सपताडुः नातिस्वभावैरिव जीव
लोकः ।।१९।। वितन्वतस्तस्य शरांधकारं त्रस्तानि सैन्यानि रवं निरी
युः ।। प्रवर्षतः संततवेपथूनि क्षपाघनस्येव गवांकुलानि ।।२०।।
ससायकं कारसाध्वसं विप्लुतानां दिशी परेषामतिसौष्ठवेन ।।२१।। जीव

।।५०।।

पा४

आकृष्यमानस्य ५

दिवाकरस्य ६

॥१०४॥

दोषारतलोचनानां विभिद्यमानः पृथगाबभासे ॥ २१ ॥ क्षोभेण तेना
थ गणाधिपानां भेदं ययावाकृतिरीश्वरस्य ॥ तरंगकंपेन महाह्रदानां
छायामयस्येव दिनस्य कर्त्तुः ॥ २२ ॥ प्रसेदिवांसं न तमाप कोपः कुतः
परस्मिन्पुरुषे विकारः ॥ आकारवैषम्यमिदं च भेजे दुर्लक्ष्यचिह्ना
महतां हि वृत्तिः ॥ २३ ॥ विस्फार्यमाणस्य ततो भुजाभ्यां भूतानि भर्त्तु
र्धनुरंतकस्य ॥ भिन्नाकृतिं ज्यां ददृशुः स्फुरंतीं क्रुद्धस्य जिह्वामिव तक्ष
कस्य ॥ २४ ॥ सव्यापसव्यध्वनितोग्रचापं पार्थः किराताधिपमाशशंके ॥
वैषम्यसंपादितकर्णतालं यंता गजं व्यालमिवापराद्धः ॥ २५ ॥ ७

वामदक्षिणगतिभ्यां २ दोषलिंगः [illegible] व्यालः इयमरः १

आस्फालने १ [illegible] मत्तः १

॥१०४॥

घना: काठिन्यसंघातमेघ[illegible]काठिन्य[illegible] इति वै० ५

विस्तारे लोह[illegible] इति वि० ५

स्तु प्रियस्यैव सतो नरेश्वविनयमपि प्रियेहेप[illegible]स्य स्मरारे ॥ [illegible] ॥ ५ ॥
इति मे किराताज्जुनीमनल काध्ये[illegible]
खपरिक्षेपोनाम समदशः सर्गः ॥ [illegible]
तत उदय इव शिरपे तु नौ रम[illegible] पेतु[illegible] मङ्[illegible]पे ॥ [illegible]
स्पसबाण[illegible]वर: प्र[illegible] न चैनैरिव[illegible]
रप यास्तु तयो[illegible] निरुपत न्न[illegible] तुसेव लितो गुहि[illegible] ॥ [illegible]
ल्पाशि[illegible] व दारुण: [illegible] नादद्दरीषु महीष्च[illegible] ॥ २ ॥ शिव[illegible]
हतिभिन्न[illegible] क्षती: सुख मि[illegible] व क[illegible] ॥ कद्वनाम

स्त्रराति: स्याद्[illegible] मुष्टि[illegible] ४

॥१०४॥

ह्न मनसां प्रवेद दुरुह्रतेरपि सत्ववतां क्षम:॥३॥ [illegible]णमुरवच्युतशोणि
तरीकरास्थगितशैलतदा कनुज्ञोतर:॥अपिनवौघसरा[illegible]ग
च्छताबभौ जलचरेणसमं नमुमापति:॥४॥ उरसिशौच्छत:श्रहिता
मुकु[illegible]निरहितैयपुरस्तुनेमुष्टय:॥ एयुरयाद्वसत्वमहीच्छत:
प्रथुनिरोधासिसिद्धमहोमय:॥५॥ निपातितोधि[illegible]रोचरमा
यतेसममरातिपुरोयुगवक्षुष:॥ त्रिचतुरेषुपदे[illegible]किराटिनालु
लितहृष्टिमदादिवचस्खले॥६॥ अभिभवोधितमा[illegible]विदि
पित:सममभिस्पदमच्छरोऽनयमोऽयसा॥ करयुगेनविशोऽयसमा

॥१०४॥

८३

२०५

मञ्जु:पात्रे कपाले चमत्स्य भेदे बल्लीयसी

त्रिवि:१

संघट्टना२

आरोपकः२ वरचरणबंधनानि२ लं२ वाञ्छा२

प्रवर्त्ततेथ मेहाहवमंञ्जुयोस्वक

पदेशाश्लिकुक्का सरणस्य तु संघट्ट ये॥७॥ विवर्त्तते...

पदेशाक्षिकक्का सरणस्य तु लद्दपे ॥९॥ वबर्त्ततेथ मेहाहवमंञ्जुयोस्वक

संवेलनाहरणोरण॥ करणश्रंखलसकं नाम पुरः पुरः तु आयुधगर्वितं

कं.प.२ यास्त्रयो॥८॥ अयमसौ भगवानुपद्रवः स्थितमप्योह्युनिनाशाशिमौलि

॥.॥.॥ने३ ...

उपरि स्थिते४ ना॥ समं पिरहूं भलेन तु लिख्युना खिद्यते विगवरा नर तु मुहे गणे॥९॥ व्यानेत४

सम्यगाक्रमणे ५ श्व चलिते चलितं स्थितमास्थिते विनमने नतमुन्नतमुन्नतो वृष

भ ॥१०॥ करणबिं

कपि घूस्तयोरसहिष्णुना मुहुरभावं भयादिव भूस्पता॥ चरणपात

श्रंखल२ स्त्रमंनिःसृतयोस्तयो कृतशृंखलधानि वज्रशुविवर्तनातो॥ ११ ॥ विघटितवेगणरे

निपतितरोधसः प्रसरपुःसारितःपरितस्थली:॥११॥

प्रलम्भ:१ विनाशा२ सुंदर२ उद्यच्चमानयोः२

अतिशायितैः

पृतमंतरासमभिसृत्य रयेण कपिध्वजः ॥ चरणयोश्चरणान्नमितक्षिति

र्निजगदे निरघ्नं गांजयिनं पुरः ॥१२॥ विस्मितः प्रसेदितेन कर्मणा कर्मणां

क्षयकरः परः पुमान् ॥ क्षोमुकाममवनीतमत्कं मं निषिधपेषपरिरंभ

वक्षसा ॥१३॥ तपसा तथा न मुदमस्य ययौ भगवान्यथा विपुलसत्वत

या ॥ गुणसंहतेः समतिरिच्य महो निजमेव सत्वमुपकारि सतां ॥१४॥

अथ हिमशुचिभस्मभूषितं शिरसि विराजितमिंदुलेखया ॥ स्ववपु

रति मनोहरं हरं दधतमुदीक्ष्य ननाम पांडवः ॥१५॥ सहशरधि निजं

तथा कार्मुकं वपुरतनु तथैव संवमितं ॥ निहितमपि तथैव पश्यन्नसिं

॥११०॥

स ४ ॥११०॥

वृषभगतिरुपाययौ विस्मयो।१६।पाक्षिबिबुरवनि मंबुवाहाः शनैः सुरकु
सुममिपाय चित्रंदिवः।।विमलरुचिश्चरांन जोडुदुसेधानिरखिल
मनाहतस्यानड्रो।।१७।।आसेदुषोगो त्रिजिदोनुचैत्यां गोपायक्रानां पु
वनत्रयस्य।।रोचिष्णुरत्नावलिभिर्विमाने द्योराचितातारक्तितेव
रेडुषे।।१८।।हंसावहतैः सुरसद्मवाहाः निह्रादिकंठाभरणाः पतंतः।।च
कुः प्रयत्नेन विकीर्यमाणे योम्नः परिक्षागमिवायपक्षैः।।१९।।मुदित
मुधुलिहो विनानाकृतीः स्त्रक्षुउपरि वितस्त्रराताविकीः।।जलदइवनि
विदवासं चषे मरुदुपसुखयां बभ्रुवेश्वरं।।२०।।स्तुतघृतिपरिवंदिते

आगिगंड

नोच्चैर्गणपतिर्भिरभिन्नरोमोद्गमैः॥ तपसि कृतफले फलत्यपायसीत्तु
तिरिति जगदे हरेः सूनुना॥२१॥ शरणं जनवंनमति कारणं भवभक्तिग
म्यमभिगम्य जनाः॥ जितमप्यवाजितं भवति भये ससुरासुरस्य जगतः
शरणं॥२२॥ विपदेति तावदवसादकरी न च कामसंपदभिकामयते॥ न
नमति चैकपुरुषं पुरुषास्तव पादपीठ नतिः क्रियते॥२३॥ संसेवते दान
री लाविमुक्तो संपश्यतोऽनन्म दुःखपुमासः॥ यन्निःसंगस्त्वफलस्यान

तेऽस्य स्तत्कारुण्यकेवलं न स्वकार्यं॥२४॥ प्राप्यते यदिह दूरमगत्वा यत्स्फ

लमपुनरलोकगताय॥ तीर्थमास्ति न तनाणवबा चेसावकामिकमतने
तस्तव॥२५॥ अजनि स्तुचिपदत्वयिप्रीतिमारजतिहनमतिरेविधा

प्रवर्तकः कर्मजोमध्यो ॥ मनानिरस्य क्ष्माणिपरमाणवः १ पापहारिण्याः २

त्वं योगिनां हेतुफले रुणात्सि त्वं कारणं कारणकारणानां ॥ ३५ ॥ रक्षोपि सुरमनुजैर्द
त्ते स्तुतैर्यायिलोके ष्वविक लमात्रमाप्नुपर्यः ॥ पौविन्यो २ रारणगतानि
हारिणे तन्माहात्म्य भव भवते नमस्त्रयाया ॥ ३६ ॥ तरसा भुवनानियो बि
भर्ति ध्रुवं नतिब्रह्म पतः परं विपत्रं ॥ परितो दुरितानिय पुनीते शिव तस्मै प
वनात्मने नमस्ते ॥ ३७ ॥ भवतः स्मरतां सदासने लपिने ब्रह्ममयोनिषे
दुषां ॥ दहते भव बीजसंहतिं शिखिने नेक शिखाय ते नमः ॥ ३८ ॥ आवाधों
मरणयाधिविषावि रायपुंसः श्रेयः शिवमहताभवान लेन ॥ निर्वाणसमुसंतापशांतिं
प्रगमेनयव्रते ते जीवनाय भवन्न मोस्तु जीवनाय ॥ ३९ ॥ यः सर्वेषाम् आवरीता वरीयान् सर्वे भावैर्नावृतो नादिनिष्ठः ॥ मागातीतायेद्यापा

आघादपिता १ द्रष्टेष्य २ अध्यात्मिकादिदुःखं ४

(margin) सामर्थ्य ३ ; सर्वदा ३ ; सेवयार

नमस्ते विज्ञेयापायमोमरूपापतस्मै ॥४०॥ जणीपसे विश्वविधायिने नमो
नमोऽन्तकस्याय नमोदधीपसे ॥ अतीयवाचां मनसां च गोचरः स्थिताय
वततसतयेनमोनमः ॥४१॥ असंविदानस्य ममेशसंविदां तितिक्षितुं दुश्चे
रितं त्वमर्हसि ॥ विरोध्य मोहात्पुनरभ्युपेयुषां गतिर्भवानेव दुरात्म
नामपि ॥४२॥ आस्तिक्यशुद्धमवतः प्रियधर्म धर्मं धर्मात्मजस्य वि
हितागसि शत्रुवर्गे ॥ संप्राप्नुयाविजयमीश ययाऽसमृद्धयां तां भूतनाथ
॥११३॥ विभुतां वितराहवेषु ॥४३॥ इति निगदितवन्तं सूनुमुच्चैर्मघोनः प्रणत ॥११३॥
शिरसमीशः सादरं सान्त्वयित्वा ॥ ज्वलदनलपरीतं रौद्रमस्त्रं द
धानं धनुरुपपदमस्मै वेदमभ्यादिदेश ॥४४॥ स पिंगाक्षः श्रीमार

भुवनमहनीयेन महसा तनुं भीमां बिभ्रत्त्रिपुरपरिवारप्रहरण॥ प
सितेशानं त्रिभुवनि निरूपमीतः सुरगणस्तुतं पांडुविरिंजलदमिव भा
स्वानत्विषयो॥ ४५॥ अथ हरशोघ्र मौक्तिकरश्च तु शामवाप्य विदरी
पति पुरोगाः पूर्णकामाय तस्मै॥ आविष्कृत यथा समाशीर्वादमारेभ्य यतो
५५ विजयविविधैः स्वैर्लोकपाला वितेरुः॥ ४६॥ यासे ह्यपो साहंसोयेन हु
दयं प्रापतरसा चुर युर्वी वो हुस्थितमनन वसादाय नगत॥ स्वधाम्ना लो
कानां तमुपरि हृतस्थानममं सेस्तोपा लभ्यादी नंदिन कृतमिवोद्धरु
पलगुः॥ ४७॥ भ्रेजेन्द्रपारिपुत्रो वृकपादपथानतः सनुगादित इति भ
वेनश्लाधितो देवसंघैः॥ निजगृहमथ गत्वा सादरं पांडुपुत्रो ध्वनयुगरुः

यलक्ष्मीर्घनेस्क्रतुंनन नाम ॥ ५४ ॥ इतिश्री किरातार्जुनीये महाकाव्ये लक्ष्म्यंके भारवी कृतौ अस्त्रलाभो नामाष्टादशः सर्गः ॥ १८ ॥ छ ॥ छ ॥ श्री ॥
श्रीरस्तु ॥ छ ॥ समाप्तायं ग्रंथः ॥ [illegible]
[illegible] ... अविरत परार्थिविजयानो सो [illegible]
[illegible]
[illegible]

॥ श्री ॥ ॥ १९४ ॥

ग्रंथस्य बुध्यत संख्या सहस्र
द्वुगं४ वाह्रुद्रत्रि ॥ इति संख्या किरातस्या क्रियतो विबुधोत्तमैः ॥ १ ॥

209

[OrderDescription]
,CREATED=03.09.20 16:34
,TRANSFERRED=2020/09/04 at 10:33:39
,PAGES=210
,TYPE=STD
,NAME=S0003580
,Book Name=M-947-KIRALA JUNIY
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,FILE11=00000011.TIF
,FILE12=00000012.TIF
,FILE13=00000013.TIF
,FILE14=00000014.TIF
,FILE15=00000015.TIF
,FILE16=00000016.TIF
,FILE17=00000017.TIF
,FILE18=00000018.TIF
,FILE19=00000019.TIF

FILE20=00000020.TIF
,FILE21=00000021.TIF
,FILE22=00000022.TIF
,FILE23=00000023.TIF
,FILE24=00000024.TIF
,FILE25=00000025.TIF
,FILE26=00000026.TIF
,FILE27=00000027.TIF
,FILE28=00000028.TIF
,FILE29=00000029.TIF
,FILE30=00000030.TIF
,FILE31=00000031.TIF
,FILE32=00000032.TIF
,FILE33=00000033.TIF
,FILE34=00000034.TIF
,FILE35=00000035.TIF
,FILE36=00000036.TIF
,FILE37=00000037.TIF
,FILE38=00000038.TIF
,FILE39=00000039.TIF
,FILE40=00000040.TIF
,FILE41=00000041.TIF
,FILE42=00000042.TIF
,FILE43=00000043.TIF
,FILE44=00000044.TIF
,FILE45=00000045.TIF
,FILE46=00000046.TIF
,FILE47=00000047.TIF

FILE48=00000048.TIF
,FILE49=00000049.TIF
,FILE50=00000050.TIF
,FILE51=00000051.TIF
,FILE52=00000052.TIF
,FILE53=00000053.TIF
,FILE54=00000054.TIF
,FILE55=00000055.TIF
,FILE56=00000056.TIF
,FILE57=00000057.TIF
,FILE58=00000058.TIF
,FILE59=00000059.TIF
,FILE60=00000060.TIF
,FILE61=00000061.TIF
,FILE62=00000062.TIF
,FILE63=00000063.TIF
,FILE64=00000064.TIF
,FILE65=00000065.TIF
,FILE66=00000066.TIF
,FILE67=00000067.TIF
,FILE68=00000068.TIF
,FILE69=00000069.TIF
,FILE70=00000070.TIF
,FILE71=00000071.TIF
,FILE72=00000072.TIF
,FILE73=00000073.TIF
,FILE74=00000074.TIF
,FILE75=00000075.TIF

FILE76=00000076.TIF
,FILE77=00000077.TIF
,FILE78=00000078.TIF
,FILE79=00000079.TIF
,FILE80=00000080.TIF
,FILE81=00000081.TIF
,FILE82=00000082.TIF
,FILE83=00000083.TIF
,FILE84=00000084.TIF
,FILE85=00000085.TIF
,FILE86=00000086.TIF
,FILE87=00000087.TIF
,FILE88=00000088.TIF
,FILE89=00000089.TIF
,FILE90=00000090.TIF
,FILE91=00000091.TIF
,FILE92=00000092.TIF
,FILE93=00000093.TIF
,FILE94=00000094.TIF
,FILE95=00000095.TIF
,FILE96=00000096.TIF
,FILE97=00000097.TIF
,FILE98=00000098.TIF
,FILE99=00000099.TIF
,FILE100=00000100.TIF
,FILE101=00000101.TIF
,FILE102=00000102.TIF
,FILE103=00000103.TIF

FILE104=00000104.TIF
,FILE105=00000105.TIF
,FILE106=00000106.TIF
,FILE107=00000107.TIF
,FILE108=00000108.TIF
,FILE109=00000109.TIF
,FILE110=00000110.TIF
,FILE111=00000111.TIF
,FILE112=00000112.TIF
,FILE113=00000113.TIF
,FILE114=00000114.TIF
,FILE115=00000115.TIF
,FILE116=00000116.TIF
,FILE117=00000117.TIF
,FILE118=00000118.TIF
,FILE119=00000119.TIF
,FILE120=00000120.TIF
,FILE121=00000121.TIF
,FILE122=00000122.TIF
,FILE123=00000123.TIF
,FILE124=00000124.TIF
,FILE125=00000125.TIF
,FILE126=00000126.TIF
,FILE127=00000127.TIF
,FILE128=00000128.TIF
,FILE129=00000129.TIF
,FILE130=00000130.TIF
,FILE131=00000131.TIF

FILE132=00000132.TIF
,FILE133=00000133.TIF
,FILE134=00000134.TIF
,FILE135=00000135.TIF
,FILE136=00000136.TIF
,FILE137=00000137.TIF
,FILE138=00000138.TIF
,FILE139=00000139.TIF
,FILE140=00000140.TIF
,FILE141=00000141.TIF
,FILE142=00000142.TIF
,FILE143=00000143.TIF
,FILE144=00000144.TIF
,FILE145=00000145.TIF
,FILE146=00000146.TIF
,FILE147=00000147.TIF
,FILE148=00000148.TIF
,FILE149=00000149.TIF
,FILE150=00000150.TIF
,FILE151=00000151.TIF
,FILE152=00000152.TIF
,FILE153=00000153.TIF
,FILE154=00000154.TIF
,FILE155=00000155.TIF
,FILE156=00000156.TIF
,FILE157=00000157.TIF
,FILE158=00000158.TIF
,FILE159=00000159.TIF

FILE160=00000160.TIF
,FILE161=00000161.TIF
,FILE162=00000162.TIF
,FILE163=00000163.TIF
,FILE164=00000164.TIF
,FILE165=00000165.TIF
,FILE166=00000166.TIF
,FILE167=00000167.TIF
,FILE168=00000168.TIF
,FILE169=00000169.TIF
,FILE170=00000170.TIF
,FILE171=00000171.TIF
,FILE172=00000172.TIF
,FILE173=00000173.TIF
,FILE174=00000174.TIF
,FILE175=00000175.TIF
,FILE176=00000176.TIF
,FILE177=00000177.TIF
,FILE178=00000178.TIF
,FILE179=00000179.TIF
,FILE180=00000180.TIF
,FILE181=00000181.TIF
,FILE182=00000182.TIF
,FILE183=00000183.TIF
,FILE184=00000184.TIF
,FILE185=00000185.TIF
,FILE186=00000186.TIF
,FILE187=00000187.TIF

FILE188=00000188.TIF
,FILE189=00000189.TIF
,FILE190=00000190.TIF
,FILE191=00000191.TIF
,FILE192=00000192.TIF
,FILE193=00000193.TIF
,FILE194=00000194.TIF
,FILE195=00000195.TIF
,FILE196=00000196.TIF
,FILE197=00000197.TIF
,FILE198=00000198.TIF
,FILE199=00000199.TIF
,FILE200=00000200.TIF
,FILE201=00000201.TIF
,FILE202=00000202.TIF
,FILE203=00000203.TIF
,FILE204=00000204.TIF
,FILE205=00000205.TIF
,FILE206=00000206.TIF
,FILE207=00000207.TIF
,FILE208=00000208.TIF
,FILE209=00000209.TIF
,FILE210=00000210.TIF
,